

NEZAVISNI MEHANIZAM IZVJEŠTAVANJA:

IZVJEŠTAJ O NAPRETKU CRNE GORE 2012–2013

Vanja Čalović
Mreža za afirmaciju nevladinog sektora (MANS),
nezavisni istraživač
Prvi izvjestaj o napretku
First Progress Report: Montenegro

Open
Government
Partnership

INDEPENDENT
REPORTING MECHANISM

NEZAVISNI MEHANIZAM IZVJEŠTAVANJA: CRNE GORE

IZVJEŠTAJ O NAPRETKU 2012-13

EXECUTIVE SUMMARY: MONTENEGRO	3
SAŽETAK: CRNA GORA.....	19
I. UVOD	37
II. PROCES: IZRADA AKCIONOG PLANA	39
III. PROCES: KONSULTACIJE U TOKU SPROVOĐENJA.....	41
IV. SPROVOĐENJE OBAVEZA	43
1. UKLJUČIVANJE PREDSTAVNIKA NVO U RAD SAVJETA ZA PRIVATIZACIJU	45
2. UNAPRIJEĐENJE POSLOVNOG AMBIJENTA	47
3. E-REGISTAR LICENCI	52
4. GILJOTINA PROPISA	55
5. ANALIZA EFEKATA PROPISA (RIA)	59
6. REFORMA ZAPOŠLJAVANJA STRANACA.....	62
7. KONCESIJE I PRIVATNO-JAVNO PARTNERSTVO	64
8. PORTAL E-UPRAVE	67
9. ELEKTRONSKE PETICIJE - "GRAĐANIN KOJI PREDLAŽE I UTIČE NA POLITIKE VLADE"	70
10. REGIONALNI FORUM ZA VLADINE KOMUNIKACIJE U JUGOISTOČNOJ EVROPI.....	74
11. JAVNE RASPRAVE.....	76
12. DIREKTAN KONTAKT SA NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA...	78

13. SISTEMI ZA UNAPREĐENJE DIREKTOG KONTAKTA SA GRAĐANIMA	80
14. SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA	82
15. JEZIK ADMINISTRACIJE – „DA BUDE RAZUMLJIVO GRAĐANIMA“	86
16. SPRJEČAVANJE SUKOBA INTERESA	88
17. JAČANJE INTEGRITETA	91
18. PRIMJENA ETIČKIH KODEKSA	93
19. TRANSPARENTNOST KRITERIJUMA ZA ZAPOŠLJAVANJE, NAGRAĐIVANJE I NAPREDOVANJE U JAVNOM SEKTORU ...	97
20. IZVJEŠTAVANJE O NELEGALNOJ GRADNJI	100
21. ZAŠTITA LICA KOJA PRIJAVLJUJU KORUPCIJU	102
22. HELP DESK ZA JAVNE NABAVKE	104
23. AKCIJA „KAKO KORUPCIJA KVARI PROCES JAVNIH NABAVKI“	106
24. OSNIVANJE CENTRALNIH TIJELA ZA JAVNE NABAVKE .	109
25. ELEKTRONSKI SISTEM JAVNIH NABAVKI	111
26. TRANSPARENTNOST BUDŽETA	113
27. BORBA PROTIV SVIH OBLIKA DISKRIMINACIJE	117
28. UNAPRIJEĐENJE MEDIJSKIH SLOBODA	122
29. DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE	125
30. PODRŠKA UDRUŽIVANJU DRUŠTVENIH AKTERA U OBLASTI DOP U CRNOJ GORI	127
31. NASTAVAK SPROVOĐENJA RADIONICA NA TEMU DRUŠTVENO ODGOVORNOG POSLOVANJA	129
V. KONTROLNA LISTA ZA ZVANIČNE IZVJEŠTAJE	133
VI: NAREDNI KORACI	135
ANEKS: METODOLOGIJA	137

EXECUTIVE SUMMARY

INDEPENDENT REPORTING MECHANISM (IRM): MONTENEGRO PROGRESS REPORT 2012-2013

The Montenegro OGP Action Plan is notable for its commitments related to improving public participation and creating a friendlier business environment. The action plan had a number of significant commitments, such as access to information and ethics reform that have the potential to be transformative. While many commitments have the potential to impact the work of government, other reforms could better articulate how they relate more directly to basic OGP values of access to information, public participation, and accountability.

The Open Government Partnership (OGP) is a voluntary international initiative that aims to secure commitments from governments to their citizenry to promote transparency, empower citizens, fight corruption, and harness new technologies to strengthen governance. The Independent Reporting Mechanism (IRM) carries out a biannual review of the activities of each OGP participating country.

Montenegro officially began participating in OGP in December 2011 when Prime Minister Igor Lukšić declared the Government's intent to join.

A special task force called the Operations Team was created in Montenegro to monitor and evaluate the implementation of the OGP Action Plan and its commitments. The primary responsibility for the actual implementation of the commitments is assigned to various institutions depending on jurisdiction. Although the Operations Team is primarily responsible for all activities in relation to monitoring and evaluation of the OGP Action Plan, it has no formal powers to make binding decisions.

OGP PROCESS

Countries participating in the OGP follow a process for consultation during development of their OGP action plan and during implementation.

The Government of Montenegro organised very narrow consultations with a few NGOs during the development of its first action plan, but there was no other involvement of citizens or the private sector. There was no online notification regarding the development process.

During the implementation process, the Government carried out most of its consultation through a small task force that included select NGOs. Besides representatives of the Government the only stakeholders that were appointed to the Task force were the four NGOs that participated in development of the Action Plan.

Montenegro had a sizable action plan with a number of ambitious commitments. Some of the commitments had more clear relevance to core Open Government values of transparency, participation, and accountability than others.

AT A GLANCE

MEMBER SINCE: 2012
NUMBER OF COMMITMENTS: 31
NUMBER OF MILESTONES: 56

LEVEL OF COMPLETION

COMPLETED: 10 of 56
SUBSTANTIAL: 10 of 56
LIMITED: 28 of 56
NOT STARTED: 8 of 56

TIMING

ON SCHEDULE: 12 of 56

COMMITMENT EMPHASIS

ACCESS TO INFORMATION: 17 of 56
CIVIC PARTICIPATION: 14 of 56
ACCOUNTABILITY: 23 of 56
TECH & INNOVATION FOR TRANSPARENCY & ACCOUNTABILITY: 3 of 56
UNCLEAR: 14 of 56

NUMBER OF COMMITMENTS THAT WERE:

CLEARLY RELEVANT TO AN OGP VALUE: 42 of 56
OF SIGNIFICANT POTENTIAL IMPACT: 28 of 56
SUBSTANTIALLY OR COMPLETELY IMPLEMENTED: 20 of 56

ALL THREE (★): 4 of 56

COMMITMENT IMPLEMENTATION

As part of OGP, countries are required to make commitments in a two-year action plan. Table 1 summarizes each commitment, its level of completion, its ambition, whether it falls within Montenegro's planned schedule, and the key next steps for the commitment in future OGP action plans. Montenegro's plan covered a wide variety of sectors, and included important measures directed towards enhancing civic participation, protecting journalists and whistle-blowers, and reforming and promoting greater use of the country's freedom of information law. Table 2 summarises the IRM researcher's assessment of progress on each commitment.

Table 1 | Assessment of Progress by Commitment

COMMITMENT SHORT NAME	POTENTIAL IMPACT				LEVEL OF COMPLETION				TIMING	NEXT STEPS
	NONE	MINOR	MODERATE	TRANSFORMATIVE	NOT STARTED	LIMITED	SUBSTANTIAL	COMPLETE		
★ COMMITMENT IS CLEARLY RELEVANT TO OGP VALUES AS WRITTEN, HAS SIGNIFICANT POTENTIAL IMPACT, AND IS SUBSTANTIALLY OR COMPLETELY IMPLEMENTED.										
1. Non-governmental participation in the Privatisation Council – Increasing transparency in investment and government contracts									Behind schedule	Further work on basic implementation
2. Improvements in business environment —Reduction of complicated bureaucratic processes										
2.1. Establish electronic enterprise registration									Behind	New commitment
2.2. Merge inspectorates in ministries and administration authorities									Behind	New commitment
★ 2.3. Implement new building permit legislation									Behind	New commitment
2.4. Establish body to support investment and development projects									On schedule	New commitment
3. Reform E-register of licenses —to create single and transparent system for business licensing										
★ 3.1. Create e-register of licenses									On schedule	New commitment
3.2. Adopt regulations for registry maintenance									On schedule	New commitment

COMMITMENT SHORT NAME	POTENTIAL IMPACT				LEVEL OF COMPLETION				TIMING	NEXT STEPS
	NONE	MINOR	MODERATE	TRANSFORMATIVE	NOT STARTED	LIMITED	SUBSTANTIAL	COMPLETE		
★ COMMITMENT IS CLEARLY RELEVANT TO OGP VALUES AS WRITTEN, HAS SIGNIFICANT POTENTIAL IMPACT, AND IS SUBSTANTIALLY OR COMPLETELY IMPLEMENTED.										
4. Regulatory Guillotine – to develop measures to improve legislation, bylaws, and overall regulatory framework										
4.1. Develop regulatory framework action plan									Behind	New commitment
4.2. Evaluate implementation on quarterly basis									Behind	New commitment
5. Regulatory Impact Assessment (RIA) – Conduct impact analysis of new legislation on current laws and budget										
5.1. Train civil servants in RIA									Unclear	Further work
5.2. Apply RIA in preparation of work programme									On schedule	New commitment
5.3. Implement 'Full RIA' for all laws									Unclear	Further work
6. Reform employment system for foreigners – to enhance transparency in foreign employment									On schedule	New commitment
7. Concessions and public-private partnership – Develop new system to regulate contract procedures										
7.1. Set up regulatory framework									Behind	Further work
7.2. Adopt regulation on procedures for registry of contracts									Behind	Further work
8. E-government Portal – Improve existing portal with new online services for citizen participation										
8.1. Advance existing functions of E-portal									Behind	Further work
8.2. Make available more services through e-Portal									Behind	Further work
8.3. Enable active citizen participation									Behind	Further work
9. E-petitions – Establish mechanism for citizens to call for government action through electronic petitions										
9.1 Establish online platform for e-petitions									On schedule	None
9.2. Make online platform fully efficient									Behind	Revision of the commitment

COMMITMENT SHORT NAME	POTENTIAL IMPACT				LEVEL OF COMPLETION				TIMING	NEXT STEPS
	NONE	MINOR	MODERATE	TRANSFORMATIVE	NOT STARTED	LIMITED	SUBSTANTIAL	COMPLETE		
<p>★ COMMITMENT IS CLEARLY RELEVANT TO OGP VALUES AS WRITTEN, HAS SIGNIFICANT POTENTIAL IMPACT, AND IS SUBSTANTIALLY OR COMPLETELY IMPLEMENTED.</p>										
10. Southeast Europe regional forum – PR officials networking for more transparency									Behind	New commitment
11. Public consultations – Ensure consistent application of decree on public consultations									Unclear	Further work
12. Direct contact with NGOs – Ensure transparency in appointment of contact persons									On schedule	New commitment
13. Systems to improve direct citizen contact – Improve efficiency of provision of responses to citizens									Unclear	Revision of the commitment
★ 14. Access to information – improvements in oversight of law and openness standards									Behind	New commitment
15. Simplify administrative language – to enhance communication and citizen outreach									Behind	None
16. Prevent conflict of interest – Increase awareness and establish independent Commission										
16.1 Raise awareness among officials									Behind	Further work
16.2 Train public officials and carry out public campaigns									Behind	New commitment
16.3 Ensure political independence of the Commission on preventing conflicts of interest									Behind	Further work
17. Strengthening integrity – Implement anti-corruption initiative to enforce integrity plans									Behind	Revision
18. Application of Code of Ethics										
18.1 Establish independent Ethical Board									Behind	Revision
18.2 Carry out code of ethics training									Behind	Revision
18.3 Ensure application of code of ethics									Behind	Revision

COMMITMENT SHORT NAME	POTENTIAL IMPACT				LEVEL OF COMPLETION				TIMING	NEXT STEPS
	NONE	MINOR	MODERATE	TRANSFORMATIVE	NOT STARTED	LIMITED	SUBSTANTIAL	COMPLETE		
<p>★ COMMITMENT IS CLEARLY RELEVANT TO OGP VALUES AS WRITTEN, HAS SIGNIFICANT POTENTIAL IMPACT, AND IS SUBSTANTIALLY OR COMPLETELY IMPLEMENTED.</p>										
18.4 Strengthen internal control mechanisms of Tax Administration and Customs Administration									Behind	Revision
19. Transparency in criteria for employment in public sector – Improve openness in public sector using merit based career system									Unclear	Further work
20. Report on construction permits – Implement measures to ensure regular reporting on building ordinances									Behind	New commitment
21. Protection of persons reporting corruption – Adopt special law to protect whistle-blowers									Behind	Further work
22. Procurement corruption – Develop Help Desk to report irregularities in public procurement									Behind	New commitment
23. Procurement corruption – Enhance transparency in public procurement									Behind	New commitment
24. Establish central public procurement bodies – to enact regulations on procurement									Behind	Revision
25. Electronic public procurement system – Improve transparency of public procurement									On schedule	New commitment
26. Budget transparency – Increase transparency in budget planning and use of public funds										
★ 26.1 Amend Organic Law on Budget									Behind	Further work
26.2 Present annual budget and revisions									Behind	Further work
26.3 Identify and develop performance indicators									Behind	Further work
26.4 Amend Chart of Accounts to improve expenditure control									On schedule	New commitment
26.5 Improve cooperation between internal audit system and State Audit Institution									Behind	Further work

COMMITMENT SHORT NAME	POTENTIAL IMPACT				LEVEL OF COMPLETION				TIMING	NEXT STEPS
	NONE	MINOR	MODERATE	TRANSFORMATIVE	NOT STARTED	LIMITED	SUBSTANTIAL	COMPLETE		
★ COMMITMENT IS CLEARLY RELEVANT TO OGP VALUES AS WRITTEN, HAS SIGNIFICANT POTENTIAL IMPACT, AND IS SUBSTANTIALLY OR COMPLETELY IMPLEMENTED.										
27. Combat discrimination – Enact National Police programs to ensure compliance with anti-discrimination principles										
27.1 Carry out activities defined in Memorandum of Cooperation with NGOs									On schedule	None
27.2 Training on conduct with LGBT persons									Behind	None
27.3 Training on conduct with disabled persons									Behind	None
27.4 Free up areas for disabled persons									Behind	None
27.5 Compliance of offices of the police with disabled persons' needs									Behind	None
28. Improving media freedoms – Promote press freedom by combating crimes against journalists									Behind	Further work
29. Corporate Social Responsibility (CSR) – Develop strategic framework for CSR									Behind	Further work
30. Support to CSR in Montenegro – promote and provide support for CSR in Montenegro									On schedule	New commitment
31. CSR workshops – Strengthen capacity of the business sector to adopt and apply CSR concepts into practice										
31.1 Organize workshops on CSR									Behind	New
31.2 Develop CSR manual									On schedule	New commitment

Table 2 | Summary of Progress by Commitment

NAME OF COMMITMENT	SUMMARY OF RESULTS
★ COMMITMENT IS CLEARLY RELEVANT TO OGP VALUES AS WRITTEN, HAS SIGNIFICANT POTENTIAL IMPACT, AND IS SUBSTANTIALLY OR COMPLETELY IMPLEMENTED.	
1. NGO participation in Privatisation Council <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential Impact: Moderate • Completion: Limited 	Privatisation of publicly owned entities since independence has been a major area for accusations of corruption. During the implementation period the Government published a number of documents but did not include NGOs on the privatisation council through any formal means. Additionally, most of the major privatisation efforts that could be subject to corruption predated the action, weakening the potential impact of the commitment. Moving forward, the Privatisation Council will need to ensure NGO representation on the council and publish recently signed and new privatisation contracts.
2. Improvement of business environment	
2.1. Electronic enterprise registration <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Not clear • Potential impact: Moderate • Completion: Substantial 	Electronic registration is important to facilitate private growth, and requires widespread use to effect change in Montenegro. Progress resulting from this commitment included simplifying the process of issuing building permits, prioritization of development projects, and publication of information on inspections. Despite significant progress, further work, more closely tied to OGP values is recommended. Stakeholders identified a continuing need for a more transparent and participatory process in the creation of development plans and construction permits. It is recommended that additional efforts be taken to promote a system for electronic registration of enterprises, and to inform the wider population about this availability of this service.
2.2. Merging of inspectorates <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Limited 	
★ 2.3. Building permit registration <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Substantial 	
2.4. Special investment & development body <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Not clear • Potential impact: Minor • Completion: Complete 	
3. E-register of licenses	
★ 3.1. Create e-register of licenses <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Complete 	The Government e-register of licenses was established in 2012 to make available information on procedures for obtaining business-related licenses. In accord with the second part of the commitment, the Government adopted regulations on a business-licensing registry in September 2012, assigning the Ministry of Finance responsibility for updating the registry and later this jurisdiction was transferred to the Chamber of Commerce. In order for this commitment to enhance transparency, however, efforts are needed to connect the activities more clearly to OGP values by promoting the new services and making data on its use publicly available.
3.2. Adopt regulations for registry <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Not clear • Potential impact: Minor • Completion: Complete 	

NAME OF COMMITMENT	SUMMARY OF RESULTS
4. Regulatory Guillotine	
4.1. Develop regulatory framework Action Plan <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Minor • Completion: Substantial 	<p>The Government proposal to address problems in the regulatory system is an important advancement in the OGP process. The Regulatory Guillotine Action Plan was adopted in May 2012, and 192 with 437 recommendations planned for implementation in 2012 completed. The Government then adopted the “Innovated Action Plan” with new deadlines for the remaining recommendations, and implemented 166 of these in the first half of 2013. The plan to make concrete regulatory improvements in Montenegro in 3 years is potentially transformative, however, implementation proved difficult. Stakeholders voiced dissatisfaction with the pace of implementation, and recommend a new commitment be developed to make the actions more directly relevant to OGP values and encourage public monitoring of the action plan.</p>
4.2. Evaluate implementation of action plan <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Minor • Completion: Limited 	
5. Regulatory Impact Assessment (RIA)	
5.1. Train civil servants in RIA <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Not clear • Potential impact: Minor • Completion: Limited 	<p>The Regulatory Impact Assessment (RIA) is a requirement Montenegro introduced in January 2012 to assess the impact and implications of new legislation on existing laws. The Government carried out training sessions for civil servants on how to implement the assessments, and the Ministry of Finance revised 415 RIAs in relation to various legal acts, and issued responses. The RIAs have been limited, however, to examining implications on other laws and budget impact, and have not included analysis of the impact on larger economic, environmental, social and gender equality issues. The use of RIAs should be expanded, and each one should be published upon completion, making them accessible to all stakeholders involved in the decision-making process.</p>
5.2. Apply RIA to Work Programme <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Not clear • Potential impact: Moderate • Completion: Complete 	
5.3. Implement “Full RIA” for all laws <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Limited 	
6. Reform employment of foreigners <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Minor • Completion: Complete 	<p>This commitment was created to make the employment process for foreigners in Montenegro more transparent. During the implementation period the Government made positive steps by producing and distributing brochures for businesses and foreigners. The commitment was not seen as ambitious, however, and the 3,000 copies of the brochures were not sufficient for the over 19,000 foreigner employees estimated in 2013. To advance this process the Government must intensify its efforts to simplify employment procedures and widely promote the brochures to foreigners seeking employment.</p>

NAME OF COMMITMENT	SUMMARY OF RESULTS
7. Concessions and public-private partnership	
7.1. Set up regulatory framework for public-private partnerships <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Not clear • Potential impact: Moderate • Completion: Not started 	<p>In response to widespread criticism over the existing framework, Montenegro committed to develop new regulations on concessions and public-private procedures. No detectable progress was made in the implementation of this commitment. The Government attributed the lack of progress to the need to wait for the adoption of the new EU regulation to serve as the basis for the corresponding Montenegrin framework. Nonetheless, it is recommended the Government accelerate its efforts to implement this commitment, and involve all relevant stakeholders in the process to develop the regulatory framework.</p>
7.2. Adopt special regulations on contract submission and disclosure of data <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Not started 	
8. E-government portal	
8.1. Advance E-government portal <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Minor • Completion: Limited 	<p>The objective of this commitment was to improve the existing online portal to provide new services to citizens and facilitate public participation in the development of laws and policies. The Government added new information and services to the portal during the OGP implementation period, but actual progress was difficult to measure independently. Government statistics show high usage of the portal; however, user satisfaction has not been measured, and citizen participation in decision-making processes through the use of the portal is limited. To fully implement this initiative, the Government will need to make more information available in a timely manner, promote citizen participation through greater use of the portal, and allow citizens to request documents and services directly through the online forum.</p>
8.2. Make available more complex electronic through the e-Portal <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Limited 	
8.3. Enable citizen participation in creation of laws and other strategic documents <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Transformative • Completion: Limited 	
9. E-petitions	
9.1. Established platform for e-petitions <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Minor • Completion: Complete 	<p>The establishment of an online platform for citizens' petitions is an important tool to enable calls for government action. The portal was established in October of 2012 and since then 57 petitions have been submitted. Twenty-three of these satisfied the criteria to be hosted online, but only two surpassed the threshold of the 6,000 votes needed for a government response. The portal could enhance citizen participation but it faces challenges in terms of accessibility, conditions for usage, and high threshold for required signatures. Additional measures are needed to promote greater use of the service, reduce signatures requirements, and ensure the petitions lead to concrete results.</p>
9.2. Make online platform fully efficient <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Limited 	

NAME OF COMMITMENT	SUMMARY OF RESULTS
<p>10. Southeast Europe regional capacity-building forum</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Minor • Completion: Substantial 	<p>This commitment was created to make the employment process for foreigners in Montenegro more transparent. During the implementation period the Government made positive steps by producing and distributing brochures for businesses and foreigners. The commitment was not seen as ambitious, however, and the 3,000 copies of the brochures were not sufficient for the over 19,000 foreigner employees estimated in 2013. To advance this process the Government must intensify its efforts to simplify employment procedures and widely promote the brochures to foreigners seeking employment.</p>
<p>11. Consistent application of decree on public consultations</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Limited 	<p>The Government has no internal system for coordinating public debates and according to NGO reports only a few ministries fully implemented the decree on public consultations. This commitment obliges the Government to conduct public debates on draft law proposals in accordance with its decree requiring public consultations. In 2012, 22 laws were published for public consultations, while only six reports from consultations on particular pieces of legislation were published. At the same time, 83 laws were revised by the Parliament. This commitment has significant potential to enhance direct public participation, and should be included in the next action plan.</p>
<p>12. Transparency in government contact with NGOs</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Minor • Completion: Complete 	<p>The commitment to appoint individuals to take charge of cooperation between NGOs and government did not have clear practical implications. Stakeholders reported that cooperation between NGOs and government did not improve in the last year since this commitment was implemented. In order to improve this commitment, the Government would need to revise it to focus on improving cooperation with NGOs, and establish outcome-based indicators and a system for monitoring progress.</p>
<p>13. Establish systems to improve direct contact with citizens</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Not started 	<p>This commitment called for the establishment of a system for communication similar to one already operating responsible for responding to citizens' requests. This system was not implemented, according to the Government, due to financial constraints. The activity should be revised to include new, less expensive actions that include the establishment of offices within relevant institutions to further develop e-services for citizens to identify and participate in existing decision-making processes.</p>
<p>★ 14. Improve access to information laws</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Substantial 	<p>Montenegro began preparing amendments to its Freedom of Information Law in 2010 in an effort to meet requirements for EU integration. Due to extensive media and NGO criticism over the amendments, the Government withdrew its proposed changes and developed an entirely new law, which entered into effect in February 2013. The new law establishes an oversight agency in charge of monitoring implementation of the law, and created legal mechanisms for detecting corruption. Stakeholders recommend the oversight agency and Government take efforts to promote greater use of the law as a tool for exercising the right to public information.</p>
<p>15. Simplify administrative language for public use</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Minor • Completion: Limited 	<p>The Government reported introducing an instruction manual on procedures to simplify language for public communication. The Government, however, did not fulfil its commitment to develop and adopt official special instructions or promote the use of simpler language in public administration. Civil society stakeholders found this commitment limited in its ambition, and reported no change in the use of administrative language during the OGP implementation period. Rather than simplifying bureaucratic language, the next action plan should focus on ensuring greater access to official information to enhance a well-informed citizenry.</p>

NAME OF COMMITMENT	SUMMARY OF RESULTS
16. Preventing conflicts of interest	
16.1. Raise public awareness <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Not clear • Potential impact: Minor • Completion: Limited 	<p>As part of an OGP commitment, the Government recognised for the first time the need to ensure political independence for the Commission on prevention of conflicts of interest. The composition of the Commission has remained the same, however, and the only tangible progress resulting from this commitment was the training sessions for government officials and a limited public campaign to encourage citizens to report conflicts of interest. This commitment should be included in the second action plan and, most importantly, the Government should take measures to remove political influence from the Commission. The IRM researchers also recommends ensuring a sufficient budget for the work of the Commission related to citizen participation, and incorporate milestones in the next action plan to adopt related legislation to prevent conflicts of interest.</p>
16.2. Official training and public outreach <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Minor • Completion: Substantial 	
16.3 Political independence of Commission <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Transformative • Completion: Not started 	
17. Strengthen integrity <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Limited 	<p>The limited progress achieved as part of this initiative involved adopting guidelines on drafting integrity plans, monitoring the adoption of the plans and providing training and workshops. Stakeholders identified the need for public discussions on the use of integrity plans, and quality monitoring for adopted plans. This commitment has potential, if the integrity plans are developed and properly implemented by all public institutions. The commitment should be revised in the next action plan to ensure plans are made public, institutions report on their implementation, and a special focus given to the judicial system.</p>
18. Application of code of ethics	
18.1. Establish independent Ethical Board <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Minor • Completion: Substantial 	<p>Overall, limited progress was made in the implementation of this commitment. The Ethics Code for Civil Officers and Employees entered into force on January 1, 2013, and the Human Resource Administration organised three training sessions with a total of 84 public servants (out of nearly 60,000 public employees) on the implementation of the Code of Ethics. Stakeholders believe that the lack of citizens' reports of violations of the code and the lack of proceedings based on internal control within institutions indicates that the ethical codes are having no concrete results. The IRM researcher recommends this commitment include more specific and measurable milestones, and the Government take additional measures to raise citizens' awareness of the existing complaint mechanisms related to the Code of Ethics.</p>
18.2. Train civil servants on Code of Ethics <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Minor • Completion: Limited 	
18.3 Ensure application of the Code of Ethics <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Limited 	
18.4. Tax and Customs Administration <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Limited 	

NAME OF COMMITMENT	SUMMARY OF RESULTS
<p>19. Establish transparency of criteria for employment</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Limited 	<p>The Government sought to enhance accountability in the system for employment in the public sector by adopting objective criteria and advanced methods for testing candidates. The 2011 law on civil servants and state employees entered into force in January 2013, and the Government adopted several regulations on recruitment, performance evaluation and awards for state employees. While the commitment has the potential to increase trust in public institutions, stakeholders identified the need to ensure greater public access to information on employment in the public sector, especially prior to elections.</p>
<p>20. Report on unpermitted building construction</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Minor • Completion: Limited 	<p>This commitment sought to enhance transparency in the system for acquiring building permits – an area prone to accusations of corruption. The Government reported preparing three reports on building without a permit between October 2012 and June 2013. The Department for inspection oversight reportedly published monthly reports, but only those for May and June 2013 are available online. These reports contain important statistical data with the potential to improve public monitoring of inspections on illegal construction. This commitment should be revised to ensure regular publication of such reports, in addition to analyses and recommendations provided by civil society.</p>
<p>21. Protect persons reporting on corruption</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Not started 	<p>For the first time, the Government committed to develop a law to protect whistle-blowers. Prior to the OGP commitment, whistle-blowers received little protections, and existing mechanisms did not meet international standards. While the Government acknowledgement of the need for better whistle-blower protections is a significant, NGOs encourage the initiative be continued and receive greater attention. It is important to determine the institution responsible for implementation of this commitment and to develop a proposal for a new law without further delay.</p>
<p>22. Procurement corruption: Help Desk</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Minor • Completion: Limited 	<p>The Directorate for Public Procurement reported providing an estimated 100 direct consultations through the Help Desk, in addition to an average of 80 telephone consultations per day. Stakeholders reported, however, that the service for reporting corruption and irregularities only received only one complaint in three and a half years since it was established. In order for this commitment to advance transparency and accountability, concrete improvements to the Help Desk need to be defined, particularly those related to anti-corruption efforts.</p>
<p>23. Procurement corruption: Regulation and awareness-raising</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Minor • Completion: Limited 	<p>As part of this commitment, the Government carried out training for civil servants in the area of public procurement, with little evidence of impact. Anti-corruption awareness-raising campaigns were not organised, leaving the public generally uninformed about this process. For this commitment to have an impact the Government will need to intensify efforts to bolster mechanisms to report irregularities in public procurement. Government must also define specific guidelines to investigate more cases of corruption on a proactive basis.</p>

NAME OF COMMITMENT	SUMMARY OF RESULTS
<p>24. Establish central public procurement bodies</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Limited 	<p>In order to enforce accountability mechanisms in public procurement, there is a need to bring Montenegro's contracting authorities under greater centralized authority. While the commitment envisaged a fully centralized process, the Government decided to implement a semi-centralized model of public procurement, which is still continuing. As a result of the partial centralization plan, the number of contracting authorities slowly dropped in 2012 to 724, and it continued to fall in 2013, to 698. Implementation of this commitment was limited in scope, and future efforts will need to intensify efforts to advance the centralization process at the national and local level.</p>
<p>25. Establish electronic public procurement system</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Minor • Completion: Complete 	<p>Montenegro negotiated plans to install an electronic public procurement system with a EU delegation, with the aim of streamlining the country's procurement procedures. During the implementation period, the current IT system used for public procurement was improved, and the current Law on Public Procurement was improved. Moving forward, stakeholders highlighted the need for public debates to enhance awareness of recent changes, and recommend that public suggestions be incorporated in the amendments to the Law on Public Procurement, which are currently being prepared with stakeholders involvement.</p>
<p>26. Budget transparency</p>	
<p>★ 26.1. Amend Organic Law on Budget</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Substantial 	<p>The Government proposed changes to the organic Budget Law in July 2013, defining more precise dates and specific fiscal rules for budgeting. The proposed changes, which are still pending in the Parliament's procedure, do not include public participation in the development of the budget, or any measures for improving transparency of budget planning or expenditures. The presentation of the annual budget in a visually comprehensible manner was still in progress, the development of performance indicators for budget spending had not started, and the structure of chart of accounts was amended to provide more detailed and transparent review of expenditures. In an effort to improve cooperation with the internal audit system, the Government adopted a special action plan for the Budget Department and Ministry of Finance to implement the recommendations of the State Audit Institution. The Finance Ministry produced reports on the implementation of the recommendations, which are not publicly accessible. While this commitment is an important positive step in establishing clearer rules in budgeting, it has limited effects in enhancing transparency in budget development, income and expenditures. To be relevant, it will require a greater focus on the proactive publication of information on budget, and on public participation in the budgeting process.</p>
<p>26.2. Present annual budget and revisions</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Minor • Completion: Limited 	
<p>26.3. Develop performance indicators</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Not started 	
<p>26.4. Amend Chart of Accounts</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Minor • Completion: Complete 	
<p>26.5. Improve audit cooperation</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Moderate • Completion: Limited 	

NAME OF COMMITMENT	SUMMARY OF RESULTS
27. Combat against all forms of discrimination	
27.1. Carry out agreed activities with NGOs <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Not clear • Potential impact: Minor • Completion: Substantial 	<p>This commitment is significant in its potential to make changes in relation to the rights of LGBT persons and persons with disabilities. Progress in this commitment included training police officials on LGBT rights, together with local NGOs and representative of the international community. Other activities were unfulfilled, however, and a solid track record of convictions of individuals who harass and attack members of the LGBT community is still missing. While the acknowledgement of the need for greater focus on LGBT and disability rights is an important for Montenegrin society, the actions in this commitment are not related to OGP values, and should not be included in the next action plan.</p>
27.2. Training on conduct with LGBT persons <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Not clear • Potential impact: Moderate • Completion: Limited 	
27.3. Training on conduct with disabled persons <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Not clear • Potential impact: Minor • Completion: Not started 	
27.4. Free up areas for disabled persons <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Not clear • Potential impact: Moderate • Completion: Not started 	
27.5. Comply to needs of disabled persons <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Not clear • Potential impact: Minor • Completion: Limited 	
28. Improve media freedoms <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Transformative • Completion: Limited 	<p>This commitment has the potential to have a significant impact on the safety of journalists in Montenegro, which is integral to freedom of expression and essential to advancing core OGP values. There has been limited progress in implementing this commitment, however. The initiative to develop plans to establish a special task force to identify problems in the investigations of crimes against media was not completed. Meanwhile, according to international media freedom indicators, the situation in Montenegro is worsening. Several attacks on journalists occurred during the implementation of the OGP Action plan, and these cases are still open. Moving forward, there is a need for greater transparency in investigations into acts of violence, as well as in government financial support of state owned media.</p>
29. Corporate Social Responsibility (CSR) <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Not clear • Potential impact: Minor • Completion: Limited 	<p>According to the information obtained from stakeholders, a draft policy was developed to provide a strategic framework for corporate social responsibility in Montenegro. The draft policy was consulted, but without conducting a public hearing. The final version of the policy was adopted at the end of 2013; however, none of this information was published or available online, and therefore cannot be objectively verified. Although this commitment is significant, it will require a public element to be relevant to OGP values. Further work on implementing this commitment should entail widespread public consultations on the draft policy on CSR prior to its final adoption.</p>

NAME OF COMMITMENT	SUMMARY OF RESULTS
30. Support to CSR in Montenegro <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Clear • Potential impact: Minor • Completion: Substantial 	<p>A CSR Network was launched in April 2012, with the goal of raising awareness of social responsibility as a mechanism for sustainable development. The Network developed a basic overview on CSR in Montenegro, and of situations in six other relevant regional countries. Stakeholders' main critiques are related to the small number of stakeholders from individual companies involved in the operations and activities of the network. Moving forward, concrete activities should be established to change current legislation and practices and introduce mechanisms to business and other entities that are exercising CSR.</p>
31. Workshops on Corporate Social Responsibility (CSR)	
31.1. Organise workshops on CSR <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Not clear • Potential impact: Minor • Completion: Limited 	<p>This commitment involved the organisation of workshops and the development of a manual on CSR. While the three workshops covered important aspects of social responsibility, none were dedicated to strengthening the capacity of the business sector to adopt and apply CSR to its own practice. In order for this commitment to promote OGP values in the next action plan, it will need to include a public component, such as a public campaign to promote CSR, and activities to introduce stimulating mechanisms to business and other entities that are exercising CSR.</p>
31.2. Development of manual on CSR <ul style="list-style-type: none"> • OGP Value Relevance: Not clear • Potential impact: Minor • Completion: Complete 	

ELIGIBILITY REQUIREMENTS: 2012

To participate in OGP, governments must demonstrate commitment to open government by meeting minimum criteria on key dimensions of open government. Third-party indicators are used to determine country progress on each of the dimensions. For more information, visit <http://www.opengovpartnership.org/how-it-works/how-join/eligibility-criteria>. Raw data has been recoded by OGP staff into a four-point scale, listed below.

BUDGET TRANSPARENCY:

NOT EVALUATED

ACCESS TO INFORMATION:

Law Enacted

2 OF 4

ASSET DISCLOSURE:

Appointed and Elected Officials

4 OF 4

CIVIC PARTICIPATION:

7.06 of 10

4 OF 4

Vanja Calovic is an independent researcher and an open government expert, involved with the Network for Affirmation NGO Sector (MANS). She has conducted research and worked with international and local organisations and published number of analyses, publications and papers relating to transparency and anti-corruption.

OGP aims to secure concrete commitments from governments to promote transparency, empower citizens, fight corruption, and harness new technologies to strengthen governance. OGP's Independent Reporting Mechanism assesses development and implementation of national action plans in order to foster dialogue among stakeholders and improve accountability.

RECOMMENDATIONS

Montenegro's advances in open government and civic participation have not sufficiently opened the political space for citizens to openly express their opinions and participate in decision-making processes. Activists continue to face arrest for participating in open demonstrations, and journalists and whistleblowers operate in a threatening environment lacking sufficient protections from the state. While important legislative advances have been made, and capacity building training for civil servants has been conducted in accordance with EU integration requirements, sufficient space for public participation is still lacking. The OGP process offers important avenues for Montenegro's government to implement mechanisms to ensure citizens can freely participate and contribute to the enhancement of open government principles.

Stakeholders have identified some key future challenges. Effective enforcement of new legislation and mechanisms is one challenge. There have also been difficulties in achieving positive results in key areas such as combating corruption and organised crime, enhancing transparency, human rights, press freedoms, sustainable economic development, environment protections, as well as in other relevant sectors.

Stakeholders agree that the next action plan should be more precise and focus mainly on increasing transparency of public finances, combating corruption, and encouraging greater public participation in government decision-making processes.

On Structure:

1. Improving the OGP Process – Include additional stakeholders from business and media outlets in the next iteration of the OGP process. The process would benefit from more open government experts, as well as citizens from different fields with important input and recommendations. Future self-assessments should be conducted with the active involvement of all stakeholders, and through the organisation of public debates on priority commitments.
2. Broadening Ownership – Enhance participation of members of Parliament in the development of the next OGP Action Plan, monitoring and implementation of commitments, particularly those relating to changes in legislation.
3. Institutionalizing OGP – Ensure that changes in structure of stakeholder involvement be reflected in the operational body responsible for monitoring the OGP Action Plan. A joint web site with information on all OGP related activities should be developed, and reporting on implementation of the plan should also be done on quarterly bases and publicly promoted.

On Substance and Content:

4. Contents of the next action plan – Include concrete milestones, deliverables and deadlines for implementation of commitments in the next action plan. Remove existing commitments not related to OGP, and prioritize commitments relating to cooperation with NGOs, public consultations, e-petitions, free access to information, prevention of conflict of interest, protection of persons reporting corruption and media freedom. The new OGP action plan should also focus on access to information and transparency of data held by the Government, including proactive publication of data and provision of e-services for citizens.

SAŽETAK

NEZAVISNI MEHANIZAM IZVJEŠTAVANJA (NMI) CRNA GORA IZVJEŠTAJ O PROGRESU 2012-2013

Crnogorski akcioni plan za Partnerstvo otvorenih vlada se ističe po predviđenim obavezama vezanim za unapređenje učešća građana i kreiranje prijateljskog poslovnog okruženja. Akcioni plan je imao brojne značajne obaveze, posebno one koje se odnose na pristup informacijama i etička pitanja, koje imaju veliki potencijal. Dok mnoge obaveze imaju potencijal da utiču na rad vlade, druge reforme mogu biti bolje artikulirane u smislu njihove povezanosti sa bazičnim POV vrijednostima koje uključuju pristup informacijama, učešće javnosti i odgovornost vlasti.

Partnerstvo otvorenih vlada (POV) je svojevoljna međunarodna inicijativa koja ima za cilj da vlade preuzmu konkretne obaveze prema građanima kojima promovišu transparentnost, jačaju učešće javnosti u donošenju odluka, bore se protiv korupcije i koriste nove tehnologije da unaprijede javnu upravu. Nezavisni mehanizam izvještavanja (NMI) vrši dvogodišnji pregled aktivnosti svake zemlje koja učestvuje u POV.

Crna Gora se zvanično priključila POV-u u decembru 2011. Kada je premijer Igor Lukšić iskazao zainteresovanost vlade za tu inicijativu

U Crnoj Gori je uspostavljeno posebno tijelo, Operativni tim, zaduženo za praćenje i procjenu uspješnosti realizacije obaveza. Primarna odgovornost za sprovođenje konkretnih obaveza je na različitim institucijama, u zavisnosti od njihovih nadležnosti. Iako je Operativni tim primarno zadužen za sve aktivnosti vezane za monitoring i evaluaciju POV akcionog plana, to tijelo nema formalnih ovlaštenja da donese obavezujuće odluke.

POV PROCES

Zemlje koje učestvuju u POV treba organizuju proces konsultacija u toku izrade i sprovođenja njihovih akcionih planova.

U toku izrade akcionog plana, Vlada Crne Gore je organizovala vrlo organičene konsultacije sa samo nekoliko NVO, bez bilo kakvog učešća građana, privatnog sektora ili najave tog procesa putem internet.

U toku sprovođenja, vlada je sprovela većinu konsultacija kroz malo radon tijelo koje je uključivalo izabrane NVO. Pored predstavnika vlade, od svih zainteresovanih grupa, samo četiri NVO koje su učestvovala u izradi akcionog plana su imale svoje predstavnike u tom tijelu.

Crna Gora je imala obiman akcioni plan sa brojnim ambicioznim obavezama. Neke obaveze sui male jasniju vezu sa ključnim vrijednostima otvorene javne uprave, odnosno transparentnosti, participativnosti i odgovornosti.

PREGLED

UKLJUČENA OD 2012
BROJ OBAVEZA: 31
BROJ POKAZATELJA USPJEHA: 56

STEPEN REALIZACIJE OBAVEZA

ZAVRŠENE: 10 od 56
ZNAČAJNA: 10 od 56
OGRANIČENA: 28 od 56
NIJE ZAPOČETA: 8 od 56

VRIJEME

U ROKU: 12 od 56

VEZA SA POV VRIJEDNOSTIMA

PRISTUP INFORMACIJAMA: 17 od 56
UČEŠĆE GRAĐANA: 14 od 56
ODGOVORNOST: 23 od 56
TEHN. I INOV. ZA TRANSPARENTNOST I ODGOVORNOST: 3 od 56
NEJASNO: 14 od 56

BROJ OBAVEZA SA:

JASNA VEZA SA POV VRIJEDNOSTIMA: 42 od 56
OSREDNJI ILI VELIKI MOGUĆI UTICAJ: 28 od 56
ZNAČAJNA ILI ZAVRŠENA REALIZACIJA: 20 of 56

SVA TRI (★): 4 od 56

REALIZACIJA OBAVEZA

Kao dio POV-a, od zemalja se traži da definišu konkretne obaveze u okviru dvogodišnjih akcionih planova. Tabela 1 sumira svaku odluku, nivo njene realizacije, ambicioznost, usklađenost sa planiranim vremenskim okvirom i ključne naredne korake koje treba predvidjeti za te obaveze u sledećem akcionom planu. Crnogorski plan pokriva mnoge sektore i uključuje važne mjere za povećanje učešća građana, zaštitu novinara i insajdera, i reformisanje i promociju većeg korišćenja zakona koji reguliše slobodan pristup informacijama.

Tabela 1 | Procjena napretka po obavezama

KRATAK OPIS OBAVEZE	POTENCIJALNI UTICAJ				STEPEN REALIZACIJE				VRIJEME	SLEDEĆI KORACI
	NEMA	MALI	OSREDNJI	VELIKI	NIJE ZAPOČETA	OGRANIČENA	ZNAČAJNA	ZAVRŠENA		
★ OBAVEZA JE JASNO POVEZANA SA POV VRIJEDNOSTIMA, IMA ZNAČAJAN POTENCIJALNI UTICAJ I U VELIKOJ MJERI ILI U POTPUNOSTI JE REALIZOVANA.										
1. Uključivanje predstavnika NVO u rad Savjeta za privatizaciju – da se poveća transparentnost u ulaganjima i vladinim ugovorima									Kasni	Nastavak rada na sprovođenju osnova
2. Unaprjeđenje poslovnog ambijenta – smanjenje komplikovanih birokratskih procedura										
2.1. Uspostavljanje elektronske registracije preduzeća									Kasni	Nova obaveza
2.2. Objedinjavanje inspekcija i njihovo izdvajanje iz ministarstava i organa uprave									Kasni	Nova obaveza
★ 2.3. Implementacija novih zakonskih rješenja za postupak izdavanja građevinske dozvole									Kasni	Nova obaveza
2.4. Uspostavljanje specijalnog organa uprave u cilju podrške realizaciji investicionih i razvojnih projekata									Na vrijeme	Nova obaveza
3. E-registar licenci - uspostaviti jedinstveni i transparentan sistem za izdavanje dozvola										
★ 3.1. Uspostavljanje e-registra licence									Na vrijeme	Nova obaveza
3.2. Donošenje regulatornog okvira vezanog za održavanje i ažuriranje registra									Na vrijeme	Nova obaveza

KRATAK OPIS OBAVEZE	POTENCIJALNI UTICAJ				STEPEN REALIZACIJE				VRIJEME	SLEDEĆI KORACI
	NEMA	MALI	OSREDNJI	VELIKI	NIJE ZAPOČETA	OGRANIČENA	ZNAČAJNA	ZAVRŠENA		
<p>★ OBAVEZA JE JASNO POVEZANA SA POV VRIJEDNOSTIMA, IMA ZNAČAJAN POTENCIJALNI UTICAJ I U VELIKOJ MJERI ILI U POTPUNOSTI JE REALIZOVANA.</p>										
4. Giljotina propisa – unapređenje zakona, procedura i ukupnog pravnog okvira										
4.1. Usvajanje Akcionog plana za implementaciju preporuka “Giljotine” propisa									Kasni	Nova obaveza
4.2. Tromjesečna evaluacija sprovođenja akcionog plana									Kasni	Nova obaveza
5. Analiza efekata propisa (RIA) – sprovesti analizu uticaja novih zakona na važeće zakone i budžet										
5.1. Obuka državnih službenika za RIA-u									Nije jasno	Nastaviti rad
5.2. Primjena RIA-e i u procesu pripreme Programa rada Vlade									Na vrijeme	Nova obaveza
5.3. Implementacija “Pune RIA-e”									Nije jasno	Nastaviti rad
6. Reforma zapošljavanja stranaca – da se poveća transparentnost u zapošljavanju stranaca										
									Na vrijeme	Nova obaveza
7. Koncesije i privatno-javno partnerstvo – uspostaviti novi system za regulisanje ugovora										
7.1. Utvrđivanje regulatornog okvira									Kasni	Nastaviti rad
7.2. Priprema podzakonskog akta kojim se propisuje rad registra ugovora									Kasni	Nastaviti rad
8. Portal e-Uprave – unaprijediti postojeći portal sa novim online servisima za učešće građana										
8.1. Unapređenje postojećih funkcija portala									Kasni	Nastaviti rad
8.2. Kompleksnije elektronske usluge i prijem elektronske dokumentacije									Kasni	Nastaviti rad
8.3. Omogućiti građanima da aktivno učestvuju putem internet									Kasni	Nastaviti rad
9. Elektronske peticije – uspostaviti mehanizam elektronskih peticija putem koga građani mogu tražiti akciju vlade										
9.1 Uspostavljanje platform za elektronske peticije									Na vrijeme	Odustati
9.2. Puna efikasnost usluge elektronskih peticija									Kasni	Revidirati obavezu

KRATAK OPIS OBAVEZE	POTENCIJALNI UTICAJ				STEPEN REALIZACIJE				VRIJEME	SLEDEĆI KORACI
	NEMA	MALI	OSREDNJI	VELIKI	NIJE ZAPOČETA	OGRANIČENA	ZNAČAJNA	ZAVRŠENA		
★ OBAVEZA JE JASNO POVEZANA SA POV VRIJEDNOSTIMA, IMA ZNAČAJAN POTENCIJALNI UTICAJ I U VELIKOJ MJERI ILI U POTPUNOSTI JE REALIZOVANA.										
10. Regionalni forum u Jugoistočnoj Evropi – umrežavanje službenika za odnose sa javnošću za veću transparentnost									Kasni	Nova obaveza
11. Javne rasprave – obezbijediti konzistentnu primjenu odluke o javnim raspravama									Nije jasno	Nastaviti rad
12. Direktan kontakt sa nevladinim organizacijama – obezbijediti transparentnost u imenovanju kontakt osoba									Na vrijeme	Nova obaveza
13. Sistemi za unapređenje direktnog kontakta sa građanima – povećati efikasnost odgovaranja na zahtjeve građana									Nije jasno	Revidirati obavezu
★ 14. Slobodan pristup informacijama – poboljšanje zakona i standard otvorenosti									Kasni	Nova obaveza
15. Pojednostaviti jezik administracije – unaprijediti komunikaciju i pristup građanima									Kasni	Odustati
16. Sprječavanje sukoba interesa – povećati svijest i uspostaviti nezavisnu komisiju										
16.1. Jačanje svijesti javnih funkcionera									Kasni	Nastaviti rad
16.2. Obuke funkcionera i organizovanje javnih kampanja									Kasni	Nova obaveza
16.3. Politička nezavisnost Komisije za sprječavanje sukoba interesa									Kasni	Nastaviti rad
17. Jačanje integriteta – sprovesti antikorupcijske planove integriteta									Kasni	Revidirati obavezu
18. Primjena etičkih kodeksa – obezbijediti etičko ponašanje u svim oblastima javne administracije										
18.1. Uspostaviti Etički odbor kao nezavisno tijelo									Kasni	Revidirati obavezu
18.2. Trening u etičkom kodeksu Carry out code of ethics training									Kasni	Revidirati obavezu
18.3. Obezbijediti sprovođenje Etičkog kodeksa									Kasni	Revidirati obavezu

KRATAK OPIS OBAVEZE	POTENCIJALNI UTICAJ				STEPEN REALIZACIJE				VRIJEME	SLEDEĆI KORACI
	NEMA	MALI	OSREDNJI	VELIKI	NIJE ZAPOČETA	OGRANIČENA	ZNAČAJNA	ZAVRŠENA		
<p>★ OBAVEZA JE JASNO POVEZANA SA POV VRIJEDNOSTIMA, IMA ZNAČAJAN POTENCIJALNI UTICAJ I U VELIKOJ MJERI ILI U POTPUNOSTI JE REALIZOVANA.</p>										
18.4. Jačati interne mehanizme kontrole u Poreskoj i Upravi carina									Kasni	Revidirati obavezu
19. Transparentnost kriterijuma za zapošljavanje, nagrađivanje i napredovanje u javnom sektoru – povećati otvorenost i koristiti sistem nagrađivanja na osnovu zasluga									Nije jasno	Nastaviti rad
20. Izvještavanje o nelegalnoj gradnji – redovno izvještavati o nelegalnoj gradnji									Kasni	Nova obaveza
21. Zaštita lica koja prijavljuju korupciju – usvojiti poseban zakon									Kasni	Nastaviti rad
22. Korupcija u javnim nabavkama – uspostaviti Help desk za javne nabavke za prijavljivanje zloupotreba									Kasni	Nova obaveza
23. Korupcija u javnim nabavkama – Povećati transparentnost javnih nabavki									Kasni	Revidirati obavezu
24. Osnivanje centralnih tijela za javne nabavke – da sprovedu procedure nabavki									Kasni	Revidirati obavezu
25. Elektronski sistem javnih nabavki – povećati transparentnost javnih nabavki									Na vrijeme	Nova obaveza
26. Transparentnost budžeta – povećati transparentnost izrade budžeta i trošenja javnih fondova										
★ 26.1 Izmijeniti organski Zakon o budžetu									Kasni	Nastaviti rad
26.2 Presentacija godišnjeg budžeta i izmjena									Kasni	Nastaviti rad
26.3 Identifikovanje i razvoj indikatora učinka									Kasni	Nastaviti rad
26.4 Izmjena kontnog okvira kako bi se poboljšala kontrola potrošnje									Na vrijeme	Nova obaveza
26.5. Unaprijeđenje saradnje između interne i eksterne revizije									Kasni	Nastaviti rad

KRATAK OPIS OBAVEZE	POTENCIJALNI UTICAJ				STEPEN REALIZACIJE				VRIJEME	SLEDEĆI KORACI
	NEMA	MALI	OSREDNJI	VELIKI	NIJE ZAPOČETA	OGRANIČENA	ZNAČAJNA	ZAVRŠENA		
<p>★ OBAVEZA JE JASNO POVEZANA SA POV VRIJEDNOSTIMA, IMA ZNAČAJAN POTENCIJALNI UTICAJ I U VELIKOJ MJERI ILI U POTPUNOSTI JE REALIZOVANA.</p>										
27. Borba protiv svih oblika diskriminacije – sprovesti policijske akcije za poštovanje principa anti-diskriminacije										
27.1 Sprovođenje aktivnosti definisanih potpisanim Memorandumima o saradnji sa NVO									Na vrijeme	Odustati
27.2 Obuke za policijske službenike za postupanje prema LGBT osobama									Kasni	Odustati
27.3 Obuke za policijske službenike za ophođenje prema osobama sa invaliditetom									Kasni	Odustati
27.4 Oslobođanje javnih saobraćajnih površina koje koriste osobe sa invaliditetom									Kasni	Odustati
27.5 Prilagođavanje centara bezbjednosti sa potrebama osoba sa invaliditetom									Kasni	Odustati
28. Unaprijeđenje medijskih sloboda – promovisati slobodu medija kroz borbu protiv nasilja nad novinarima									Kasni	Nastaviti rad
29. Društveno odgovorno poslovanje (DOP) – razviti strateški okvir za DOP									Kasni	Nastaviti rad
30. Podrška udruživanju društvenih aktera u oblasti DOP – promovisati i podržati DOP									Na vrijeme	Nova obaveza
31. DOP radionice – jačanje kapaciteta biznis sektora da usvoje i sprovedu DOP koncepte u praksu										
31.1 Organizacija radionica na temu DOP-a									Kasni	Nova obaveza
31.2 Izrada priručnika za DOP									Na vrijeme	Nova obaveza

Tabela 2 | Sažetak progressa po obavezama

NAZIV OBAVEZE	SAŽETAK REZULTATA
☆ OBAVEZA JE JASNO POVEZANA SA POV VRIJEDNOSTIMA, IMA ZNAČAJAN POTENCIJALNI UTICAJ I U VELIKOJ MJERI ILI U POTPUNOSTI JE REALIZOVANA.	
1. Uključivanje predstavnika NVO u rad Savjeta za privatizaciju <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepen realizacije: Ograničen 	Od sticanja nezavisnosti Crne Gore, privatizacija preduzeća u državnom vlasništvu bila je jedna od oblasti sa najviše sumnji u koruptivne radnje. U periodu primjene Akcionog plana za POV Vlada je objavila brojna dokumenta vezana za raniji proces privatizacije ali nije uljučila predstavnika NVO u rad Savjeta za privatizaciju. Većina privatizacija u kojima postoji sumnja u koruptivne aktivnosti desila se prije usvajanja ove obaveze iz Akcionog plana, što dodatno slabi njen mogući uticaj. U narednom periodu Savjet za privatizaciju mora obezbijediti učešće predstavnika NVO sektora u radu tog tijela i objaviti sve nedavno potpisane ali i buduće ugovore o privatizaciji i prateća dokumenta.
2. Unaprjeđenje poslovnog ambijenta	
2.1. Uspostavljanje elektronske registracije preduzeća <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Nije jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepen realizacije: Značajan 	Elektronska registracija preduzeća važna je za poboljšanje privrednog rasta i zahtijeva ekstenzivnu upotrebu od strane različitih subjekata kako bi dovela do željene promjene. Napredak koji je proistekao iz sprovođenja ove obaveze uključuje pojednostavljivanje procesa izdavanja građevinskih dozvola, prioritizaciju razvojnih projekata Crne Gore i objavljivanje informacija o radu inspekcija. I pored značajnog napretka, dalje aktivnosti u ovom pravcu su neophodne, vodeći računa da se ostvari njihova još veća veza sa vrijednostima POV-a. Zainteresovane grupe su naglasile da je, na primjer, potrebno unaprijediti transparentnost i participativnost procesa izrade planske dokumentacije i izdavanja građevinskih dozvola. Takođe je preporučeno da se ulože dodatni napor u cilju promovisanja usluge elektronske registracije preduzeća i inormisanja šire populacije o njenom postojanju.
2.2. Objedinjavanje inspekcija i njihovo izdavanje iz ministarstava i organa uprave <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepen realizacije: Ograničen 	
☆ 2.3. Implementacija novih zakonskih rješenja za postupak izdavanja građevinske dozvole <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepen realizacije: Značajan 	
2.4. Uspostavljanje specijalnog organa uprave u cilju podrške realizaciji investicionih i razvojnih projekata <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Nije jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepen realizacije: Realizovana 	

NAZIV OBAVEZE	SAŽETAK REZULTATA
3. E-registar licenci	
3.1. Uspostavljanje e-registra licenci <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepen realizacije: Realizovana 	<p>Elektronski registar licenci Vlade Crne Gore uspostavljen je 2012. godine uspostavljen je kako bi se obezbijedila dostupnost informacija o procedurama i uslovima za dobijanje licenci i dozvola za obavljanje privrednih djelatnosti. U skladu sa drugim dijelom obaveze iz Akcionog plana za POV Vlada je u septembru 2012. donijela uredbu kojom je propisana obaveza Ministarstva finansija da kreira i održava registar, a naknadno su te nadležnosti dodatno Uredbom Vlade prenijete na Privrednu komoru Crne Gore. Kako bi ova obaveza zaista unaprijedila transparentnost u oblasti biznis licenciranja potrebno je buduće aktivnosti još jasnije dovesti u vezu sa vrijednostima POV-a kroz promociju ovog servisa i objavljivanje podataka o njegovom korišćenju.</p>
3.2. Donošenje regulatornog okvira u cilju održavanja i ažuriranja registra <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Nije jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepen realizacije: Realizovana 	
4. Giljotina propisa	
4.1. Usvajanje Akcionog plana za implementaciju preporuka "Giljotine" propisa <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepen realizacije: Značajan 	<p>Vladina odluka da se kroz konkretne aktivnosti pozabavi regulatornim sistemom u Crnoj Gori je jedan od važnih napredaka iz POV procesa. Akcioni plan za implementaciju Giljotine propisa usvojen je u maju 2012, a 192 od ukupno 437 preporuka realizovano je u toj godini. Vlada je nakon toga usvojila Inovirani akcioni plan sa novim rokovima za sprovođenje preostalih preporuka i implementirala 166 preporuka u prvoj polovini 2013. godine. Ideja da se, kroz sprovođenje Akcionog plana za implementaciju preporuka Giljotine propisa, za tri godine napravi promjena regulatornog sistema u Crnoj Gori je mogla donijeti izuzetnu promjenu, ali se spovođenje te ideje pokazalo problematičnim. Zainteresovane grupe iskazale su nezadovoljstvo stepenom sprovedenih reformi u ovoj oblasti i preporučili su donošenje nove obaveze koja bi predviđjela usklađivanje Akcionog plana sa vrijednostima POV-a ali i podsticanje monitoringa implementacija tog dokumenta od strane javnosti.</p>
4.2. Tromjesečna evaluacija sprovođenja akcionog plana <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Nije jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepen realizacije: Ograničen 	
5. Analiza efekata propisa (RIA)	
5.1. Obuka državnih službenika za RIA-u <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Nije jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepen realizacije: Ograničen 	<p>Analiza efekata propisa je obaveza koju je Crna Gora uvela u januaru 2012. godine kako bi mogla da vrši procjenu uticaja novih zakona i propisa koji se predlažu i usvajaju na već postojeće. Vlada je organizovala obuke za državne službenike u cilju adekvatne primjene RIA-e. Ministarstvo finansija razmotrilo je 415 RIA koje su pratile različite predloge zakona i propisa i dalo odgovarajuće mišljenje na svaku od njih. RIA koja se trenutno sprovodi ograničena je samo na uticaj koji predloženi propisi imaju na postojeće i na budžet Crne Gore i još uvijek ne uljučuje procjenu šireg uticaja na ekonomska, društvena i pitanja rodne ravnopravnosti. Obuhvat RIA-e bi morao biti proširen a svaka od njih, po sačinjavanju, trebala bi biti javno objavljena i dostavljena svim učesnicima procesa donošenja odluka.</p>
5.2. Primjena RIA-e i u procesu pripreme Programa rada Vlade <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Nije jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepen realizacije: Realizovana 	
5.3. Implementacija "Pune RIA-e" <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepen realizacije: Ograničen 	

NAZIV OBAVEZE	SAŽETAK REZULTATA
6. Reforma zapošljavanja stranaca <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepen realizacije: Realizovana 	<p>Ova obaveza je usvojena kako bi se reforma sistema zapošljavanja stranaca učinila transparentnijom. U periodu implementacije Akcionog plana za POV Vlada je napravila pozitivne korake kroz izradu i distribuciju brošure za strance u Crnoj Gori i poslodavce koji zapošljavaju ova lica. Ova obaveza nije zamišljena kao pretjerano ambiciozna, pa 3,000 primjeraka brošure, koliko je odštampano, nije dovoljno za preko 19,000 stranaca koji su tokom 2013. godine u Crnoj Gori bili zapošljavani. U cilju daljeg unapređenja ovog procesa, Vlada bi morala dodatno da pojednostavi procedure za zapošljavanje stranaca i da sprovede veliku promociju brošure kako bi se ona dostavila svim strancima koji traže zaposlenje u Crnoj Gori.</p>
7. Koncesije i privatno javno partnerstvo	
7.1. Utvrđivanje regulatornog okvira za privatno javna partnerstva i koncesije <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Nije jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepen realizacije: Nije započeta 	<p>Kao odgovor na veliki broj kritika upućenih prema postojećem regulatornom okviru koji definiše koncesije, Crna Gora se obavezala da će sačiniti potpuno novi regulatorni okvir za pitanja koncesija i privatno javnog partnerstva. U posmatranom periodu nije bilo napretka u ispunjenju ove obaveze. Vlada je nedostatak rezultata pravdala činjenicom da se čeka na usvajanje nove EU Direktive u ovoj oblasti koja će koristiti kao osnov za izradu novog, crnogorskog regulatornog okvira. Ipak, Vladi se preporučuje da ubrza napore u cilju implementacije ove obaveze i da u taj proces uključi sve relevantne zainteresovane grupe.</p>
7.2. Utvrđivanje regulatornog okvira za privatno javna partnerstva i koncesije <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepen realizacije: Nije započeta 	
8. Portal e-Uprave	
8.1. Afirmacija i unapređenje postojećih funkcionalnosti portala E-uprave <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepen realizacije: Ograničen 	<p>Cilj ove obaveze bio je da unaprijedi postojeći portal e-Uprave, da građanima preko njega ponudi nove usluge i da podstakne učešće građana u procesu donošenja novih zakona i propisa. Vlada je u periodu implementacije Akcionog plana za POV Portalu dodala nove informacije i usluge ali je u praksi bilo teško potvrditi ove vladine navode. Iako vladina statistika pokazuje da se Portal veoma intenzivno koristi zadovoljstvo korisnika portalom nije ocjenjivano, a učešće građana u procesu donošenja odluka preko Portala i dalje je ograničeno. Kako bi se ova obaveza u potpunosti sprovela Vlada će morati da morati da na vrijeme objavljuje veći obim podataka, da promoviše učešće građana u donošenju odluka preko Portala i da omogući građanima da od Vlade traže informacije i usluge direktno preko ovog servisa.</p>
8.2. Kompleksnije elektronske usluge i prijem elektronske dokumentacije moguć na Portalu <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepen realizacije: Ograničen 	
8.3. Omogućiti građanima da aktivno učestvuju putem interneta u kreiranju zakona i ostalih strateških dokumenata <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Transformativna • Stepen realizacije: Ograničen 	

NAZIV OBAVEZE	SAŽETAK REZULTATA
9. Elektronske peticije - "građanin koji predlaže i utiče na politike Vlade"	
9.1. Uspostavljanje elektronskih peticija <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepen realizacije: Realizovana 	<p>Uspostavljanje platforme za podnošenje elektronskih peticija je važan alat kojim građani od Vlade mogu da zahtijevaju sprovođenje konkretnih akcija. Portal je pokrenut u oktobru 2012. godine i od tada ukupno je podnijeto 57 peticija od čega su njih 23 zadovoljile uslov da se objave i da se pokrene postupak prikupljanja potpisa podrške. Samo dvije peticije su dobile dovoljan broj od preko 6,000 potpisa podrške kako bi ih Vlada razmotrila. Ovaj portal bi mogao da podstakne učešće građana u procesu donošenja odluka ali se suočava sa izazovima u dijelu pristupačnosti, uslova za korišćenje i velikog broja potpisa podrške koji su potrebni da bi neka peticija bila razmotrena. Potrebno je preduzeti dodatne aktivnosti kako bi se ovaj servis promovisao, smanjio broj potpisa podrška i obezbijedili vidljivi rezultati razmotrenih i usvojenih peticija.</p>
9.2. Puna efikasnost usluge elektronskih peticija <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepen realizacije: Ograničen 	
10. Regionalni forum za vladine komunikacije u Jugoistočnoj Evropi <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepen realizacije: Značajan 	<p>Učešće u Regionalnom forumu ima za cilj jačanje kapaciteta vladinih predstavnika da se uključe u odnose sa javnošću povodom pitanja otvorenosti Vlade. U periodu implementacije ove obaveze predstavnici Vlade koji se bave pitanjima odnosa sa javnošću učestvovali su u radu dvije regionalne konferencije na kojima je usvojena Deklaracija kojom se učesnici obavezuju da podrže napore vlada ka daljem otvaranju ka javnosti. Ipak, napredak u vezi sa ovom obavezom i dalje je na deklarativnom nivou. Kako bi se Deklaracija pretvorila u konkretne aktivnosti potrebno je u sledećem Akcionom planu za POV definisati jasne mjere i obaveze u tom pravcu.</p>
11. Javne rasprave <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepen realizacije: Ograničen 	<p>Vlada još uvijek nema uspostavljen interni sistem preko kojeg bi se koordinirale javne rasprave a prema navodima NVO samo je nekoliko ministarstava u potpunosti ispoštovalo Uredbu kojom se propisuje obaveza Vlada da na javnu raspravu sve nacrtu zakona koji se sačinjavaju. U 2012. ukupno 22 nacrtu zakona stavljeno je na javnu raspravu s u samo šest slučajeva bio je dostupan izvještaj sa sprovedene javne rasprave. U isto vrijeme, Skupština je usvojila ukupno 83 zakona. Oba obaveza potencijalno može dovesti do masovnog direktnog učešća građana u procesu donošenja odluka pa bi iz tog razloga morala biti uključena i u naredni Akcioni plan za POV.</p>
12. Direktni kontakt sa nevladinim organizacijama <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepen realizacije: Realizovana 	<p>Obaveza da se u svakom državnom organu imenuje lice za kontakt sa nevladinim organizacijama nije imala jasne rezultate u praksi. Zainteresovane grupe naglašavaju da se saradnja Vlade i nevladinih organizacija nije unaprijedila u odnosu na prethodnu godinu, odnosno od kada je krenula primjena Akcionog plana za POV. U cilju unapređenja ove obaveze, Vlada bi trebalo da se fokusira na stvarno unapređenje saradnje sa NVO i da uspostavi indikatore i sistem za praćenje te saradnje.</p>
13. Sistemi za unapređenje direktnog kontakta sa građanima <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepen realizacije: Nije započeta 	<p>Ova obaveza predviđala je uspostavljanje sistema za komunikaciju sa građanima u svim vladinim institucijama, na sličan način kao što to već postoji u okviru Biroa za komunikacije sa građanima. Ovaj sistem nije uspostavljen zbog finansijskih ograničenja. Ova obaveza bi trebala biti revidirana kako bi uključila nove, finansijski manje zahtjevne aktivnosti, koje bi predviđale uspostavljanje kancelarija u relevantnim državnim organima koje bi se bavile razvojem elektronskih usluga za građane čime bi se podstaklo njihovo učešće u procesu donošenja odluka..</p>

NAZIV OBAVEZE	SAŽETAK REZULTATA
<p>★ 14. Slobodan pristup informacijama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepen realizacije: Značajan 	<p>Crna Gora je počela sa pripremama izmjena i dopuna Zakona o slobodnom pristupu informacijama 2010. godine kako bi ispunila zahtjeve iz procesa pristupanja EU. Zbog velike kampanje medija i NVO koji su kritikovali predložena rješenja Vlada je povukla iz skupštinske procedure pripremljene izmjene i dopune zakona i pripremila u potpunosti novi zakon koji je počeo da se primjenjuje od februara 2013. godine. Novim zakonom uspostavljena je jedinstvena nadzorna institucija koja prati sprovođenje zakona i postupa po žalbama za kršenje tog zakona, čime su stvoreni bolji uslovi za otkrivanje korupcije. Zainteresovane grupe preporučuju Vladi i Agenciji da dodatno promovišu Zakon o slobodnom pristupu informacijama kao alat za korištenje prava na pristup informacijama.</p>
<p>15. Jezik administracije – “Da bude razumljivo građanima”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepen realizacije: Ograničen 	<p>Vlada se obavezala na donošenje posebnog uputstva za sve državne organe o tome kako da pojednostave jezik prilikom komunikacije sa javnošću. Vlada ipak nije uspjela da ispuni ovu obavezu i da usvoji predviđeno uputstvo niti je promovisala upotrebu jednostavnijeg jezika u komunikaciji sa javnošću. Zainteresovane grupe iz reda NVO zapažaju da je ambicija ove obaveze veoma ograničena i primjećuju da nije došlo do promjene administrativnog jezika u toku implementacije Akcionog plana za POV. Umjesto pojednostavljanja birokratskog jezika, u sledećem Akcionom planu fokus bi trebalo staviti na obezbjeđivanje boljeg pristupa informacijama građanima kako bi ih učinili informisanimima.</p>
16. Sprječavanje sukoba interesa	
<p>16.1. Jačanje svijesti javnih funkcionera i državnih službenika o sukobu interesa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepen realizacije: Ograničen 	<p>Kao dio obaveze u Akcionom planu za POV Vlada je po prvi put priznala da je potrebno osigurati političku nezavisnost Komisije za sprječavanje sukoba interesa. Sastav komisije je ipak ostao isti, pa je jedini opipljivi rezultat iz cjelokupne ove obaveze organizacija obuka za javne funkcionere i veoma ograničena javna kampanja kako bi se građani podstakli da prijavljuju konflikt interesa javnih funkcionera. Ova obaveza bi trebala biti uključena i u sledeći Akcioni plan, odnosno njen najvažniji dio koji bi propisao obavezu Vladi da ukloni politički uticaj iz Komisije. NMI Istraživač takođe preporučuje da se osigura dovoljan budžet Komisiji koji bi omogućio adekvatnu interakciju sa građanima i da se u sledeći Akcioni plan propiše obaveza izmjene Zakona kako bi se konflikt interesa prevenirao na bolji način.</p>
<p>16.2. Obuke funkcionera i organizovanje javnih kampanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepen realizacije: Značajan 	
<p>16.3 Politička nezavisnost Komisije za sprječavanje sukoba interesa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Transformativna • Stepen realizacije: Nije započeta 	
<p>17. Jačanje integriteta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepen realizacije: Ograničen 	<p>Ograničen napredak u ispunjavanju ove obaveze uključuje usvajanje smjernica za izradu planova integriteta, praćenje usvajanja planova integriteta i organizacija obuka i radionica. Zainteresovane grupe su uočile potrebu da se sprovode javne rasprave o implementaciji planova integriteta i da se uspostavi sistem za monitoring usvojenih planova. Ova obaveza ima potencijala ukoliko se usvoje i pravilno implementiraju akcioni planovi od strane svih institucija. Ova obaveza bi se trebala revidirati za sledeći akcioni plan na način da se propiše obaveza objavljivanja planova integriteta i obaveza institucija da izvještavaju o njihovoj primjeni, a poseban fokus bi se trebao staviti na pravosudni sistem.</p>

NAZIV OBAVEZE	SAŽETAK REZULTATA
18. Primjena etičkih kodeksa	
18.1. Uspostaviti Etički odbor kao nezavisno tijelo <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepen realizacije: Značajan 	<p>Ukupno posmatrano, ostvaren je ograničeni napredak u implementaciji ove obaveze. Etički kodeks za državne službenike i namještenike počeo je da se primjenjuje od 1. januara 2013. godine i Uprava za kadrove je organizovala tri obuke za 84 službenika tim povodom (od ukupno skoro 60,000 njih koji su zapošljeni u javnom sektoru). Zainteresovane grupe vjeruju da je nedostatak prijava građana za kršenje etičkog kodeksa od državnih službenika i nameštenika i nedostatak postupaka po nalazima interne kontrole u institucijama pokazatelj da etički kodeksi ne donose konkretne rezultate. NMI Istraživač preporučuje da se u obavezu uključe konkretniji i mjerljiviji indikatori a da Vlada preduzme dodatne korake da poveća svijest građana o postojećim mehanizmima za prijavu kršenja etičkog kodeksa.</p>
18.2. Trening o etičkom kodeksu za državne službenike <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepen realizacije: Ograničen 	
18.3 Obezbijediti sprovođenje Etičkog kodeksa kroz rad disciplinskih tijela i periodične provjere <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepen realizacije: Ograničen 	
18.4. Jačati interne mehanizme kontrole u Poreskoj i Upravi carina <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepen realizacije: Ograničen 	
19. Transparentnost kriterijuma za zapošljavanje, nagrađivanje i napredovanje u javnom sektoru <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepen realizacije: Ograničen 	<p>Vlada je predvidjela povećanje odgovornosti u sistemu zapošljavanja u javnom sektoru kroz propisivanje objektivnih kriterijuma i naprednih metoda testiranja kandidata. Zakon o državnim službenicima i namještenicima koji je usvojen 2011., stupio je na snagu u januaru 2013. godine a Vlada je usvojila i nekoliko podzakonskih akata vazanih za zapošljavanje, ocjenjivanje rada i nagrađivanje zaposlenih u javnom sektoru. Iako sprovođenje ove obaveze može dovesti do povećanja povjerenja u institucije, zainteresovane grupe zaključuju da je potrebno osigurati bolji pristup informacijama o zapošljavanju u javnom sektoru, posebno u periodu predizbornih kampanja.</p>
20. Izvještavanje o nelegalnoj gradnji <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepen realizacije: Ograničen 	<p>Ova obaveza je pokušaj da se poveća transparentnost procesa dobijanja građevinskih dozvola što je oblast za koju se vezuju brojne optužbe za korupciju. Vlada je navela da su od oktobra 2012. do juna 2013. sačinjena tri izvještaja o izgradnji objekata bez građevinskih dozvola. Uprava za inspeksijske poslove navodno objavljuje mjesečne izvještaje o tome, ali su samo oni za maj i jun 2013. dostupni na internetu. Ovi izvještaji sadrže važne statističke podatke kojima je moguće unaprijediti monitoring rada inspekcija u borbi protiv divlje gradnje od strane javnosti. Ovu mjeru bi trebalo revidirati kako bi se propisala obaveza redovnog objavljivanja ovih izvještaja i konsultovanja NVO tim povodom.</p>

NAZIV OBAVEZE	SAŽETAK REZULTATA
<p>21. Zaštita lica koja prijavljuju korupciju</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepenn realizacije: Nije započeta 	<p>Po prvi put Vlada se obavezala na donošenja posebnog zakona kojim bi se štitila lica koja prijavljuju korupciju (tzv. zviždači). Prije propisivanja ove obaveze, zviždači nisu bili dovoljno zaštićeni a postojeći mehanizmi zaštite nisu u skladu sa međunarodnim standardima. I dok je činjenica da je Vlada prepoznala važnost bolje zaštite zviždača jako važna, NVO apeluju da se nastavi sa sprovođenjem ove obaveze i da joj se posveti više pažnje. Neophodno je utvrditi koja državna institucija treba da bude nadležna za sprovođenje ove obaveze i bez daljeg odlaganja pripremiti poseban zakon o zaštiti zviždača.</p>
<p>22. Help desk za javne nabavke</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepenn realizacije: Ograničen 	<p>Uprava za javne nabavke izvijestila je da je u periodu sprovođenja Akcionog plana pružila oko 100 direktnih konsultacija u prostorijama Uprave preko mehanizma help desk-a i dodatnih, u prosjeku, 80 telefonskih konsultacija na dnevnoj osnovi. Zainteresovane grupe primjećuju da je, ipak, servis za prijavu korupcije u javnim nabavkama za posljednje tri ipo godine, od kada je uspostavljen, primio samo jednu prijavu potencijalne korupcije u ovoj oblasti. Kako bi oba obaveza doprinijela transparentnosti i odgovornosti procesa javnih nabavki neophodno je definisati konkretna poboljšanja help desk-a u narednom periodu, posebno u dijelu njegove uloge u prijavljivanju slučajeva korupcije.</p>
<p>23. Akcija "kako korupcija kviri proces javnih nabavki"</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepenn realizacije: Ograničen 	<p>U sklopu ove obaveze Vlada je organizovala obuke za državne službenike, ali nema podataka da su one doprinijele postizanju nekog većeg rezultata. Nisu organizovane posebne antikorupcijske kampanje za podizanje svijesti javnosti u oblasti javnih nabavki, što je učinilo da je šira javnost generalno neinformisana o ovim procesima. Kako bi ova obaveza dovela do konkretnijih rezultata, neophodno je povećati napore da se promovišu mehanizmi za prijavu korupcije u javnim nabavkama. Takođe, potrebno je da Vlada definiše posebne instrukcije koje bi dovele do više proaktivnih istraga korupcije u javnim nabavkama.</p>
<p>24. Osnivanje centralnih tijela za javne nabavke</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepenn realizacije: Ograničen 	<p>Kako bi se povećala odgovornost u oblasti javnih nabavki potrebno je centralizovati sistem i osigurati da za sve naručioce u javnom sektoru postupak javnih nabavki sprovodi jedna institucija. Iako je obavezom bilo predviđeno uspostavljanje pune centralizacije, Vlada se odlučila da implementira djelimično centralizovani model javnih nabavki, čije je sprovođenje još uvijek u toku. Kao rezultat djelimične centralizacije polako se smanjio broj naručilaca u javnom sektoru na 724 u 2012. i 698 u 2013. godini. Implementacija ove obaveze je ograničenog obuhvata i još napora je potrebno preduzeti kao bi se nastavilo sa djelimičnom centralizacijom na državnom i lokalnom nivou.</p>
<p>25. Elektronski sistem javnih nabavki</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepenn realizacije: Realizovana 	<p>Crna Gora je, uz podršku Delegacije EU odlučila da uspostavi elektronski sistem javnih nabavki kako bi se procedure u ovoj oblasti dodatno unaprijedile. U periodu implementacije ove obaveze postojeći IT sistem u Upravi je unaprijeđen i sačinjene su preporuke za unapređenje Zakona o javnim nabavkama. Zainteresovane grupe podvlače važnost organizovanja javnih rasprava u cilju jačanja javne svijesti o promjenama u ovoj oblasti i predlažu da se primjedbe javnosti uključe u izmjene i dopune zakona koje se trenutno pripremaju.</p>

NAZIV OBAVEZE	SAŽETAK REZULTATA
26. Transparentnost budžeta	
<p>★ 26.1. Izmijeniti organski Zakon o budžetu sa preciznim rokovima i konkretnim fiskalnim pravilima</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepenn realizacije: Značajan 	<p>Vlada je Parlamentu predložila izmjene organskog Zakona o budžetu u julu 2013. godine u kojem su preciznije definisani vremenski okvir i fiskalna pravila budžetiranja. Predložene izmjene zakona, koje se još uvijek nalaze u skupštinskoj proceduri, ne predviđaju učešće javnosti u toku izrade budžeta niti bilo koju drugu mjeru koja bi dovela do povećanja transparentnosti planiranja i izvršenja budžeta. Presentacija godišnjeg budžeta na vizuelno razumljiv i jednostavan način je još uvijek u toku, razvoj indikatora učinka za potrošnju budžeta nije ni započeo a kontni okvir je izmijenjen u cilju obezbjeđivanja detaljnijeg i transparentnijeg pregleda troškova. Kako bi unaprijedila saradnju između interne i eksterne revizije, Vlada je usvojila poseban Akcioni plan za Ministarstvo finansija sa ciljem da se implementiraju sve preporuke Državne revizorske institucije. Ministarstvo finansija je sačinilo izvještaje o sprovođenju tih preporuka ali oni nisu dostupni javnosti. I dok je ova obaveza važan korak naprijed ka uspostavljanju jasnijih pravila budžetiranja, ona ima ograničen efekat na obezbjeđivanje transparentnosti sačinjavanja budžeta, prihoda i rashoda. Da bi bila relevantnija, ovu je obavezu potrebno jačati kroz stavljanje većeg fokusa na proaktivno objavljivanje informacija vezanih za budžet uključujući i informacije o učešću javnosti u toku procesa budžetiranja.</p>
<p>26.2. Presentacija godišnjeg budžeta i izmjena na vizuelno razumljiv i jednostavan način</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepenn realizacije: Ograničen 	
<p>26.3. Identifikovanje i razvoj indikatora učinka</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepenn realizacije: Nije započeta 	
<p>26.4. Izmjena kontnog okvira kako bi se poboljšala kontrola potrošnje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepenn realizacije: Realizovana 	
<p>26.5. Unaprijeđenje saradnje između interne i eksterne revizije</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepenn realizacije: Ograničen 	

NAZIV OBAVEZE	SAŽETAK REZULTATA
27. Borba protiv svih oblika diskriminacije	
<p>27.1. Sprovođenje aktivnosti definisanih potpisanim Memorandumima o saradnji sa NVO</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Nije jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepen realizacije: Značajan 	<p>Ova obaveza je značajna zbog potencijala da napravi promjene u dijelu poštovanja prava LGBT osoba i osoba sa invaliditetom. Progres u ispunjavanju ove obaveze ogledao se u dijelu organizovanja obuka za pripadnike policije oko prava LGBT osoba zajedno sa domaćim NVO i međunarodnom zajednicom. Ostale aktivnosti nisu ispunjene, a nedostaju i rezultati istraga, krivičnog gonjenja i presuda protiv pojedinaca koji su uznemiravali i fizički napadali LGBT osobe. Iako je potreba za stavljanjem većeg fokusa na prava osoba sa invaliditetom i LGBT osoba važno za crnogorsko društvo, aktivnosti u sklopu ove obaveze nisu relevantne za vrijednosti POV-a i ne bi trebale biti uključene u naredni Akcioni plan.</p>
<p>27.2. Obuke za policijske službenike za postupanje prema LGBT osobama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Nije jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepen realizacije: Ograničen 	
<p>27.3. Obuke za policijske službenike za opfođenje prema osobama sa invaliditetom</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Nije jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepen realizacije: Nije započeta 	
<p>27.4. Oslobođanje javnih saobraćajnih površina koje koriste osobe sa invaliditetom</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Nije jasna • Mogući uticaj: Osrednji • Stepen realizacije: Nije započeta 	
<p>27.5. Prilagođavanje centara bezbjednosti sa potrebama osoba sa invaliditetom</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Nije jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepen realizacije: Ograničen 	
<p>28. Unaprijeđenje medijskih sloboda</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Nije jasna • Mogući uticaj: Transformativna • Stepen realizacije: Ograničen 	<p>Ova obaveza može pozitivno uticati na poboljšanje bezbjednosti novinara u Crnoj Gori, što je sastavni dio prava na slobodu govora i mišljenja, i kao takvo je od posebne važnosti za fundamentalne POV vrijednosti. Ipak, primjena ove obaveze je do sada bila ograničena. Inicijativa da se uspostavi posebna radna grupa za istraživanje problema u otkrivanju krivičnih djela počinjenih protiv novinara i medija nije sprovedena. U međuvremenu, prema međunarodnim procjenama, sloboda medija u Crnoj Gori se pogoršava. Nekoliko napada na novinare dogodilo se u toku sprovođenja ovog Akcionog plana i svi slučajevi su još uvijek otvoreni. U daljem periodu postoji potreba za većom transparentnošću istraga protiv onih koji su napadali novinare i medije ali i finansijske podrške Vlade medijima u državnom vlasništvu.</p>

NAZIV OBAVEZE	SAŽETAK REZULTATA
<p>29. Društveno odgovorno poslovanje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Nije jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepenn realizacije: Ograničen 	<p>Prema informacijama dobijenim od zainteresovanih grupa, sačinjen je nacrt Politike za društvenu odgovornost, koja će predstavljati strateški okvir za društveno odgovorno poslovanje u Crnoj Gori. Nacrt politike konsultovan je sa članovima Mreže za društvenu odgovornost, ali tim povodom nije organizovana javna rasprava. Politika je usvojena krajem 2013, nakon izvještajnog perioda. godine. Ipak, ni jedna od ovih informacija nije dostupna na internetu i ne može se objektivno verifikovati. Iako je ova obaveza važna, potrebno je dodatno uključiti javnost u cijeli proces kako bi se ona učinila relevantnijom za vrijednosti POV-a. Dodatan rad na implementaciji ove obaveze trebao bi da uključiti konsultovanje javnosti oko predloga politika u vezi sa društveno odgovornim poslovanjem prije njihovih usvajanja.</p>
<p>30. Podrška udruživanju društvenih aktera u oblasti DOP u Crnoj Gori</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepenn realizacije: Značajan 	<p>Mreža za društvenu odgovornost uspostavljena je u aprilu 2012, sa ciljem podizanja svijesti javnosti o društveno odgovornom poslovanju kao mehanizmu za održivi razvoj. Mreža je sačinila info paket o društvenoj odgovornosti u Crnoj Gori i pregled stanja u ovoj oblasti u šest zemalja u regionu. Ključne zamjerke zainteresovanih grupa odnose se na mali broj predstavnika kompanija koji su uključeni u rad Mreže. U narednom periodu potrebno je sprovesti konkretne aktivnosti u cilju unapređenja postojećeg zakonskog okvira i praksi i uvesti stimulatívne mehanizme za kompanije i druga pravna lica koja posluju na društveno odgovoran način.</p>
<p>31. Workshops on Corporate Social Responsibility (CSR)</p>	
<p>31.1. Organizacija radionica na temu DOP-a</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Nije jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepenn realizacije: Ograničen 	<p>Ova obaveza predviđa organizovanje radionica na temu DOP-a i izradu priručnika o DOP-u za preduzeća. Iako su tri organizovane radionice pokrile veoma važne teme društvene odgovornosti, ni jedna se nije odnosila na jačanje kapaciteta biznis sektora da usvoji i primijeni principe DOP-a. Kako bi ova obaveza zaista promovisala POV vrijednosti u narednom periodu, potrebno je predvidjeti posebne aktivnosti koje se tiču promocije DOP-a i uvođenja stimulatívnih mehanizama za kompanije i druga pravna lica koja posluju na društveno odgovoran način.</p>
<p>31.2. Izrada priručnika za DOP preduzeća</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veza sa vrijednostima POV-a: Nije jasna • Mogući uticaj: Mali • Stepenn realizacije: Realizovana 	

PREPORUKE

Crnogorski napredak u otvorenoj javnoj upravi i učešću javnosti nije u dovoljnoj mjeri otvorio politički prostor za građane da otvoreno izraze njihovo mišljenje i učestvuju u procesu donošenja odluka. Aktivisti se i dalje suočavaju sa hapšenjima zbog učešća u javnim protestima, i novinari i insajderi rade u prijetećem okruženju, bez dovoljno zaštite od strane države. Dok su važne izmjene zakona usvojene i obuke za državne službenike u skladu sa zahtjevima evropskih integracija organizovane, još uvijek nema dovoljno prostora za učešće građana. POV process pruža važne prilike crnogorskoj vladi da uspostavi mehanizme kojima će obezbijediti da građani mogu slobodno učestvovati i doprinositi širenju principa otvorene javne uprave.

Zainteresovane grupe su prepoznale da će ključni izazovi u budućnosti biti efektivno sprovođenje novih zakona i mehanizama, i problemi vezani za postizanje konkretnih rezultata u ključnim oblastima kao što je borba protiv korupcije i organizovanog kriminala, povećanje transparentnosti, poštovanja ljudskih prava i medijskih sloboda, održivi ekonomski razvoj, zaštita životne sredine, kao i u drugim relevantnim sektorima.

Te grupe se slažu da sledeći akcioni plan bude precizniji i fokusiran primarno na povećanje transparentnosti javnih finansija, borbu protiv korupcije, i ohrabrivanje većeg učešća javnosti u vladin process donošenja odluka.

O strukturi:

1. Unapređenje POV procesa –Uključiti dodatne zainteresovane grupe iz biznisa i medija u sledeću fazu POV procesa. Procesu bi koristilo učešće većeg broja eksperata za otvorenu javnu upravu i građana iz raznih oblasti sa važnim predlozima i preporukama. Buduća samoprocjena treba da bude sprovedena uz aktivno učešće svih zainteresovanih grupa, i kroz organizovanje javnih rasprava o prioritetnim obavezama.
2. Proširenje vlasništva – Povećati učešće poslanika u izradi sledećeg POV akcionog plana, monitoringu i sprovođenju obaveza, posebno onih koje se odnose na izmjene zakona.
3. Institucionalizovanje POV –Obezbijediti da izmjene u strukturi uključenih zainteresovanih grupa budu reflektovane na sastav Operativnog tima zaduženog za praćenje realizacije POV akcionog plana. Treba izraditi zajedničku internet prezentaciju sa informacijama o svim POV aktivnostima, obezbijediti kvartalno izveštavanje o sprovođenju obaveza i javnu promociju rezultata.

O suštini i sadržaju:

4. Sadržaj sledećeg akcionog plana – U sledeći akcioni plan treba uključiti konkretne pokazatelje uspeha, očekivane rezultate i rokove za sprovođenje obaveza. Treba isključiti obaveze koje nisu vezane za POV i odrediti prioritete vezane za saradnju sa NVO, javne rasprave, elektronske peticije, slobodan pristup informacijama, prevenciju konflikta interesa, zaštitu lica koja prijavljuju korupciju i slobodu medija. Novi POV akcioni plan takođe treba da se fokusira na pristup informacijama i transparentnost podataka koji su u posjedu vlade, uključujući proaktivno objavljivanje podataka i pružanje elektronskih servisa građanima. .

ZAHTJEVI ZA PRIKLJUČIVANJE: 2012

Da bi učestvovala u POV vlade moraju pokazati i demonstrirati posvećenost otvorenoj državnoj upravi tako što će zadovoljiti minimum kriterijuma vezanih za ključne kategorije otvorene državne uprave. Indikatori koje proizvode druge organizacije određuju koliki progres zemlja pravi u svakoj od tih dimenzija. Više informacija se može naći na <http://www.opengovpartnership.org/eligibility>. Sirovi podaci su prikupili zaposleni u POV u skalu sa četiri dimenzije date ispod..

TRANSPARENTNOST BUDŽETA:
NIJE PROCIJENJENA

PRISTUP INFORMACIJAMA:
USVOJEN ZAKON

2 OD 4

OBJAVLJIVANJE IMOVINE:
JAVNI FUNKCIONERI I IZABRANI ZVANIČNICI

4 OD 4

UČEŠĆE GRAĐANA:

7.06 od 10

4 OD 4

Vanja Calovic je nezavisni istraživač i ekspert u oblasti otvorene javne uprave, koja radi u Mrezi za afirmaciju nevladinog sektora (MANS). Ona je sprovedila istraživanja i radila sa međunarodnim i lokalnim organizacijama, kao u objavila mnoge analize, publikacije i radove na temu transparentnosti i borbe protiv korupcije.

Partnerstvo otvorenih vlada

(POV) ima za cilj da vlade preuzmu konkretne obaveze prema građanima kojima promovišu

transparentnost, jačaju učešće javnosti u donošenju odluka, bore se protiv korupcije i koriste nove tehnologije da unaprijede javnu upravu. Nezavisni mehanizam izveštavanja (NMI) vrši procjenu izrade u sprovođenja nacionalnih akcionih planova kako bi se pospješio dijalog među svim zainteresovanim grupama i unaprijedila odgovornost.

I | UVOD

Partnerstvo otvorenih vlada (POV) je svojevrsna međunarodna inicijativa većeg broja zainteresovanih strana koja ima za cilj da vlade preuzmu konkretne obaveze prema građanima kojima promovišu transparentnost, jačaju učešće javnosti u donošenju odluka, bore se protiv korupcije i koriste nove tehnologije da unaprijede javnu upravu. Kako bi se postigli ovi ciljevi, POV obezbjeđuje međunarodni forum za dijalog i razmjenu između vlada, organizacija civilnog društva i privatnog sektora, koji doprinose zajedničkom uspostavljanju otvorenih državnih uprava. Grupe zainteresovane za pitanja POV uključuju vlade koje su uzele učešće u ovoj inicijativi, kao i civilno društvo i subjekte iz privatnog sektora koji podržavaju principe i misiju POV.

Crna Gora se zvanično uključila u POV u decembru 2011. kada je premijer Igor Lukšić iskazao zainteresovanost vlade za tu inicijativu.

Da bi učestvovala u POV vlade moraju pokazati i demonstrirati posvećenost otvorenoj državnoj upravi tako što će zadovoljiti minimum kriterijuma vezanih za ključne kategorije koje su posebno važne za povećanje odgovornosti vlasti, jačanje učešća javnosti i borbu protiv korupcije. Indikatori koje proizvode druge organizacije određuju koliki progres zemlja pravi u svakoj od tih kategorije, kako je objašnjeno u nastavku. Crna Gora je u momentu priključenja ispunila minimalne zahtjeve. Naime, u trenutku priključenja, zemlja je imala zakon o pristupu informacijama (čime je dobila 4 od 4 moguća poena), najviši skor u "Prijava imovine viših zvaničnika i političara," i 7.06 poena od mogućih 10 u podkategoriji na "Indeksu demokratije građanskih sloboda" koji radi Economist Intelligence Unit. Istraživanja vezana za otvorenost budžeta nisu rađena u Crnoj Gori, pa nema poena u ovoj kategoriji.

Sve vlade koje učestvuju u POV rade akcione planove za svoje zemlje u kojima definišu konkretne obaveze za period od dvije godine. Vlade počinju njihove akcione planove informacijama o dosadašnjim naporima vezanim za pet takozvanih „velikih izazova“, uključujući konkretne strategije vezane za otvorenu državnu upravu i postojeće programe (pogledati Sekciju 4 za spisak oblasti koje se odnose na pet velikih izazova). Akcioni planovi, zatim, definišu nove, pojedinačne obaveze vlade vezane za POV koje treba da poboljšaju dosadašnje prakse vezane za jednu od tih

pet oblasti. Te obaveze mogu da uključuju unapređenje postojećih inicijativa, nove aktivnosti za sprovođenje tekućih reformi ili inicijative u potpuno novim oblastima.

Crna Gora je radila svoj akcioni plan od januara do aprila 2012. godine. Efektivan početak sprovođenja akcionog plana koji je dostavljen u aprilu, je predviđen za 1. jul 2012 i nastavlja se i nakon 30. juna 2013 (iako se većina obaveza proteže od aprila do aprila). Objavljen je zvanični izvještaj o sprovođenju akcionog plana u toku septembra 2013. Prema POV rokovima, zvaničnici i civilno društvo treba da razviju novi plan do aprila 2014.

Shodno POV zahtjevima, Nezavisni mehanizam izvještavanja (NMI) POV-a je uspostavio saradnju saiskusnim, nezavisnim lokalnim istraživačima, da sprovedu procjenu uspješnosti izrade i sprovođenja prvog akcionog plana države. U Crnoj Gori, NMI saraduje sa Vanjom Čalović iz Mreže za afirmaciju nevladinog sektora (MANS), koja je lično angažovana za izradu ovog izvještaja. U toku izrade izvještaja, u cilju izbjegavanja bilo kakvog konflikta interesa, jasno je naznačeno da je autor izvještaja angažovana pojedinačno, nezavisno od MANS-a.

Cilj NMI-a je da doprinese postojećem dijalogu o izradi i sprovođenju budućih obaveza u svakoj zemlji koja učestvuje u Partnerstvu otvorenih vlada.

INSTITUCIONALNI KONTEKST

Crna Gora je brzo nakon uključivanja u POV imala dobru priliku da se promovise u međunarodnim i lokalnim okvirima kao zemlja koja je spremna da prihvati nove globalne inicijative. Na taj način, vlada je poslala pozitivnu poruku zemljama osnivačima POV, posebno onima koji odlučuju o EU i NATO integracijama, ključnim prioritetima spoljne politike. Uključenje u klub u kome su najmoćnije nacije je bilo korisno i za promovisanje vladinih zvaničnika u lokalnim medijima.

Za praćenje i procjenu uspješnosti sprovođenja POV akcionog plana u Crnoj Gori je zaduženo specijalno tijelo uspostavljeno za tu namjenu, Operativni tim za izradu i sprovođenje mjera iz Akcionog plana u skladu sa principima Partnerstva otvorenih vlada (Operativni tim). Uprkos svom imenu, taj tim nije zadužen za sprovođenje konkretnih obaveza, već je to uglavnom u nadležnosti pojedinačnih

institucija. Operativni tim je uspostavljen pod Savjetom za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi, savjetodavnim tijelom Vlade čiji primarni zadatak je bavljenje biznis barijerama. Savjet vodi potpredsjednik Vlade zadužen za spoljne poslove, a članovi su još osam drugih ministara, sedam funkcionera izvršne vlasti, jedan poslanik i pet predstavnika biznisa.

Pomoćnik ministra finansija koji je sekretar Savjeta, je istovremeno i na čelu Operativnog tima. Taj tim čine predstavnici izvršne vlasti na manje značajnim pozicijama i četiri nevladine organizacije.

Iako je Operativni tim primarno odgovoran za sve aktivnosti koje se tiču praćenja i procjene uspješnosti sprovođenja POV Akcionog plana, uključujući i davanje preporuka institucijama da unaprijede sprovođenje predviđenih obaveza, on nema formalne nadležnosti. Ni Savjet, ni Operativni tim nemaju moć da donose obavezujuće odluke. Stoga, jedini način na koji se institucije mogu obavezati da sprovode preporuke ili odluke, je da ih usvoji Vlada.

U praksi, u toku sprovođenja POV akcionog plana, Operativni tim nije donio ni jednu odluku kojom bi uputio instituciju da unaprijedi sprovođenje relevantne obaveze. Umjesto toga, Operativni im je samo sprocjenjivao tekuće sprovođenje POV akcionog plana. U toku NMI procesa, u jednom slučaju je utvrđeno da je taj tim dao preporuke za unapređenje sprovođenja jedne obaveze „Portal za e-peticije“, ali ih je Vlada samo djelimično prihvatila.

U cilju unapređenja sprovođenja POV, važno je da Operativni tim dobije nove mehanizme koji mu omogućavaju da obezbijedi efektivno sprovođenje obaveza, kao i da te mehanizme koristi u praksi. Bez sprovođenja te obaveze, nivo posvećenosti sprovođenju svih ostalih obaveza vezanih za POV može ostati neodređen.

METODOLOGIJA

NMI saraduje sa iskusnim, nezavisnim nacionalnim istraživačima na izradi i distribuciji izvještaja u svakoj zemlji koja učestvuje u POV, u saradnji sa lokalnim pojedincima ili organizacijama sa iskustvom u procjeni otvorenosti javne uprave. NMI istraživač je pregledala zvanični Vladin izvještaj,

prikupila viđenja NVO, medija, biznisa, relevantnih državnih službenika i drugih zainteresovanih grupa, uključujući članove Skupštine. U toku istraživanja, NMI istraživač je ukazala da je njen primarni posao, kao istraživača, da prikupi informacije, a ne da javno zastupa određena rješenja. Zaposleni u POV – u i panel eksperata je razmotrio izvještaj. Vladi je data mogućnost da komentariše, dostavi dodatne informacije i ukaže na eventualne faktičke greške u izvještaju prije njegovog objavljivanja.

Kako bi prikupila mišljenje svih zainteresovanih grupa, NMI istraživač je organizovala dva sastanka u Podgorici sa relevantnim NVO i državnim službenicima, ali i sproveda seriju intervjuja i online anketa koje su uključule druge grupe.

NMI istraživač je takođe analizirala dva ključna dokumenta koja je pripremila vlada: POV akcioni plan (1) i zvanični izvještaj Vlade o njegovom sprovođenju (2) koji su objavljeni u aprilu 2012., odnosno septembru 2013. Mnogi djelovi ovog izvještaja se pozivaju na ta dokumenta.

Sažeci sa sastanaka i online anketa su dati u Aneksu.

IZVORI

Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi. Odluka o uspostavljanju Operativnog tima za izradu i sprovođenje mjera iz Akcionog plana u skladu sa principima Partnerstva otvorenih vlada, 2013. Januar 24. Podgorica. Ovaj dokument nije dostupan na internetu.

Vlada Crne Gore. "Izvještaj o sprovođenju Akcionog plana za POV". 2013. Septembar 20. Podgorica

Vlada Crne Gore. "POV Akcioni plan ". 2012. April 6. Podgorica

<http://www.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rId=99748&rType=2>

¹ Vlada Crne Gore. Zakon o slobodnom pristupu informacijama. 2005. <http://www.gov.me/files/1187946018.pdf>

² Simeon Djankov, Rafael La Porta, Florencio Lopez-de-Silanes i Andrei Shleifer, "Objavljivanje podataka političara," (Tuck School of Business Working Paper 2009-60, 2009): <http://bit.ly/19n-DEfK>; Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD), "Tipovi informacija koje donosioci odluka moraju formalno prijaviti i nivo transparentnosti," u Government at a Glance 2009, (OECD, 2009). <http://bit.ly/13vGtqS>; Ricard Messick, "Prijava prihoda i imovine od strane zemalja koje su klijenti Svjetske banke" (Washington, DC: World Bank, 2009). <http://bit.ly/1clockyF>

³ Economist Intelligence Unit, "Indeks demokratije 2010: demokratija u povlačenju" (London: Economist, 2010). Dostupno na: <http://bit.ly/eLC1rE>

II | PROCES: IZRADA AKCIONOG PLANA

U Crnoj Gori je sprovedena vrlo organizirana rasprava i saradnja sa nevladinim sektorom u toku izrade akcionog plana, dok privatni sektor nije bio uključen.

Zemlje koje učestvuju u POV prate definisani proces za konsultacije u toku izrade njihovih akcionih planova za POV. Prema POV principima upravljanja, zemlje moraju:

- Učiniti detalje i vremenski okvir njihovih javnih konsultacija dostupnim (makar online) prije samog održavanja konsultacija
- Organizovati široke konsultacije sa javnošću, uključujući civilno društvo i privatni sektor; nastojati da dobiju različite uglove gledanja i; napraviti sažetak javnih konsultacija i sve komentare koji su dostavljeni u pisanoj formi objaviti na internetu
- Sprovesti aktivnosti za povećanje svijesti javnosti o POV kako bi unaprijedile učešće javnosti u konsultacijama
- Konsultovati se sa populacijom nakon adekvatnog prethodnog informisanja i kroz korišćenje raznih mehanizama – uključujući online i lične susrete – kako bi se obezbijedilo da građani imaju pristup da se uključe na različite načine.

Peti zahtjev vezan za konsultacije je definisan u POV principima upravljanja. Ovaj zahtjev je obrađen u sekciji "III: Konsultacije u toku sprovođenja ":

- Zemlje treba da utvrde mjesto i omoguće redovne konsultacije svih zainteresovanih grupa o sprovođenju POV – to može biti postojeće ili novo tijelo.

Ovim pitanjem se bavi sledeća sekcija, a dokazi o konsultaciji kako prije, tako i u toku implementacije, su uključeni ovdje i u Tabeli 1.

Prethodno upozorenje o konsultacijama

Vlada je organizovala konsultacije sa vrlo uskim krugom NVO, bez bilo kakvog drugog oblika uključivanja građana, ili bilo kakve online najave vezane za izradu POV akcionog plana.

Kvalitet i širina konsultacija

Umjesto široke javne debate, Vlada je tražila od Ambasade SAD u Podgorici da pozove NVO na konsultacije. Sedam NVO su bile pozvane na sastanak u Ambasadu, uključujući: Centar za razvoj NVO sektora

Tabela 1: Kontrolna lista za proces izrade

Konsultacije u toku izrade akcionog plana	Premenski okvir i proces: prethodno dostupno	Ne
	Prethodno upozorenje	Ne
	Podizanje svijesti javnosti	Ne
	Online konsultacije	Ne
	Lične konsultacije	Konsultacije su organizovane lično sa predstavnicima nekoliko prethodno izabranih NVO
	Sažetak komentara	No
Konsultacije u toku sprovođenja akcionog plana	Redovno mjesto za raspravu	Da. Vidi ispod.

(CRNVO), Centar za monitoring, Institut alternativa, Centar za građansko obrazovanje, Centar za demokratsku tranziciju (CDT), Fond za aktivno građanstvo i MANS. Četiri NVO su dale značajan doprinos i učestvovala u izradi Akcionog plana, MANS, Institut alternativa, CDT i CRNVO, i njihovi predlozi su djelimično prihvaćeni. Predstavnici ovih NVO su kasnije imenovani u vladino tijelo zaduženo za praćenje sprovođenja Akcionog plana.

Izvori

Pavlovic, Sladjana. Ministarstvo finansija, kontakt osoba za POV Akcioni plan. 2013. Komunikacija email-om. 25, 30 septembar. Podgorica

Maras, Vuk. NVO MANS. Intervju sa autorom. Oktobar 15. Podgorica

Brkuljan, Djordjije. NVO Centar za demokratsku tranziciju. 2013. Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Novakovic, Ana. 2013. NVO Centar za razvoj NVO sektora. Pisani doprinos. Oktobar 21. Podgorica

Bajramspahic, Dina. 2013. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

III | PROCES: KONSULTACIJE U TOKU SPROVOĐENJA

Vlada Crne Gore je sprovela većinu konsultativnog procesa kroz malu radnu grupu koja je uključivala NVO.

Proces konsultacija

Nakon usvajanja Akcionog plana, Vlada je uspostavila poseban Operativni tim.

Pored predstavnika Vlade, jedina zainteresovana grupa čiji predstavnici su bili imenovani u taj tim su bile četiri nevladine organizacije koje su učestvovala u izradi Akcionog plana.

Taj tim je organizovao nekoliko ad hoc sastanaka u glavnom gradu, na kojima je raspravljano o sprovođenju Akcionog plana. Ovi sastanci nisu bili otvoreni za javnost, ali nekoliko predstavnika drugih grupa je pozvano da učestvuju i diskutuje o sprovođenju nekih obaveza.

Samo poslovanje tog tima je javno dostupno, a nema drugih dokumenata koje je razmotrilo i/ili usvojilo to tijelo.

Izvori

Sajt Vlade posvećen POV <http://www.srr.gov.me/rubrike/Partnerstvo-otvorenih-vlada>

Maras, Vuk. NVO MANS. 2013. Intervju sa autorom. Oktobar 15. Podgorica.

IV | SPROVOĐENJE OBAVEZA

Crna Gora je imala veoma veliki akcioni plan sa brojnim ambicioznim obavezama. Neke obaveze su bile jasnije vezane za ključne vrijednosti otvorene državne uprave, transparentnost, učešće javnosti i odgovornost vlasti.

Sve vlade koje učestvuju u POV rade državne akcione planove koji elaboriraju konkretne obaveze u inicijalnom periodu od dvije godine.

Vlade počinju njihove POV akcione planove informacijama o postojećim naporima vezanim za izabrane izazov(e), uključujući konkretne strategije za otvorenost državne uprave i postojeće programe. Akcioni planovi, zatim, definišu nove, pojedinačne obaveze vlade vezane za POV koje treba da poboljšaju dosadašnje prakse vezane za jednu od tih pet oblasti. Te obaveze mogu da uključuju unapređenje postojećih inicijativa, nove akcije za sprovođenje tekućih reformi ili inicijative u potpuno novim oblastima.

POV obaveze treba da budu strukturirane u pet oblasti takozvanih „velikih izazova“ sa kojima se suočavaju vlade. POV prepoznaje razlike u startnim pozicijama među zemljama. Zemlje se obavezuju izborom velikih izazova i sa njima povezanih konkretnih obaveza koje su najrelevantnije za njihov jedinstveni lokalni kontekst. Ni jedna zemlja se ne forsira da usvoji određeni akcioni plan, standard ili konkretnu obavezu.

Pet velikih izazova POV-a su:

1. **Unaprijediti javne servise** — mjere koje adresiraju cijeli spektar servisa za građane, uključujući zdravstvo, obrazovanje, pravosuđe, snabdijevanje vodom i strujom, telekomunikacije, i sve druge relevantne uslužne oblasti kroz podsticanje unapređenja javnih servisa ili inovacija privatnog sektora.
2. **Povećanje javnog integriteta** — mjere koje se odnose na korupciju i javnu etiku, pristup informacijama, reformu finansiranja izbora i slobodu medija i civilnog društva.
3. **Efektivnije upravljanje javnim resursima** — mjere koje se odnose na budžete, javne nabavke, prirodne resurse i međunarodnu pomoć.
4. **Uspostavljanje bezbjednijih zajednica** — mjere koje se odnose na javnu bezbjednost, bezbjednosni sektor, kao i sektor odgovora na prirodne i ekološke katastrofe i krize.
5. **Povećanje odgovornosti kompanija** — mjere koje adresiraju odgovornost kompanija za pitanja kao što je zaštita životne sredine, borba protiv korupcije, zaštita potrošača, i javni angažman.

Dok priroda konkretnih obaveza vezanih za velike izazove treba da bude fleksibilna i otvorena za specifične okolnosti u svakoj zemlji, sve POV obaveze treba da reflektuju četiri ključna principa otvorene državne uprave:

- **Transparentnost** — informacije o aktivnostima i odlukama vlade su otvorene, sveobuhvatne, pravovremene i besplatno dostupne javnosti i u skladu sa osnovnim standardima otvorenosti podataka (npr sirovi podaci, čitljivi mašini).
- **Učešće građana** — vlada se trudi da mobiliše građane da se uključe u javnu debatu, daju inpute i doprinose, koji vode odgovornijoj, inovativnijoj i efektivnijoj vlasti.
- **Odgovornost** — postoje pravila, procedure i mehanizmi kojima se zahtijeva od aktera vlasti da obrazlože svoje akcije, djeluju nakon kritika ili zahtjeva koji im se postavljaju i prihvate odgovornost za kršenje zakona ili neuspjehe u realizaciji obaveza.
- **Tehnologija i inovacije** — vlade prihvataju značaj obezbjeđivanja otvorenog pristupa tehnologiji svim građanima, ulogu tehnologije u inovacijama i značaj povećanja kapaciteta građana da koriste tehnologiju.

Zemlje mogu fokusirati njihove obaveze na nacionalni, lokalni i/ili podnacionalni nivo —štagod smatraju da će imati najveći uticaj na uspostavljanje otvorene vladavine.

Prepoznajući da uspostavljanje otvorene vladavine često podrazumijeva višegodišnji proces, vlade treba

da uključe vremenski okvir i mjerila realizacije njihovih obaveza koji treba da pokažu šta je postignuto u svakoj godini, kada god je to moguće.

Ova sekcija daje detaljnije informacije o svakoj od crnogorskih obaveza uključenih u inicijalni Akcioni plan. Mnoge obaveze imaju samo po jedan mjerljivi pokazatelj, dok druge imaju po nekoliko, pa je njihova realizacija procijenjena zajedno, u jednom obrascu, kako bi se izbjegla ponavljanja i čitanje učinilo preglednijim svim grupama zainteresovanim za POV.

Dok je većina indikatora definisana za svaku obavezu jasna sama po sebi, neki zahtijevaju dalje pojašnjenje.

- Značaj: NMI istraživač je procijenila značaj svake obaveze sa aspekta POV vrijednosti POV velikih izazova.
 - *POV vrijednosti*: Nije jasno kakva je veza nekih od obaveza sa POV vrijednostima. Kako bi utvrdila takve slučajeve, NMI istraživač je vršila procjenu na osnovu analize teksta svake obaveze ponaosob. Na taj način su identifikovane obaveze koje mogu biti direktnije vezane za fundamentalna pitanja otvorenosti.
 - *Veliki izazovi*: Dok neke obaveze mogu biti relevantne za više od jedne oblasti velikih izazova, istraživač je markirao samo one koje je identifikovala Vlada (pošto skoro sve obaveze adresiraju opšti izazov).
- Ambicija:
 - *Mogući uticaj*: Od POV zemalja se očekuje da preuzmu ambiciozne obaveze (bilo da su nove ili da se zasnivaju na sadašnjim aktivnostima) koje unapređuju prakse vlasti preko postojećih. Kako bi doprinio široj definiciji ambicije, NMI istraživač je procjenjivao koliko može biti uticajno ispunjenje konkretne obaveze na određenu oblast, na osnovu nalaza i ekspertize u ovoj oblasti.
 - *Nova ili postojeća*: NMI istraživač je takođe zabilježio, konstatujući činjenice, da li je obaveza zasnovana na aktivnostima koje datiraju na period prije usvajanja akcionog plana.
- Vremenski okvir:
 - *Projektovani stepen realizacije*: POV principi upravljanja ohrabruju zemlje da definišu obaveze

sa konkretnim rezultatima i godišnjim mjerama. Kada te informacije nisu raspoložive, NMI istraživač procjenjuje, na osnovu dokaza, u kojoj fazi može biti realizacija na kraju perioda za koji se vrši analiza.

1 | Uključivanje predstavnika NVO u rad Savjeta za privatizaciju

U narednom periodu dosljedni principu uključivanju civilnog sektora u javne politike, Crna Gora će definisati jasne i objektivne kriterijume i sprovesti postupak za omogućavanje učešća NVO-a u radu Savjeta za privatizaciju. U cilju daljeg povećanja transparentnosti procesa privatizacije, Vlada će, kao jedna od ugovornih strana, u skladu sa međunarodnom praksom, uložiti dodatne napore da se u zaključenim ugovorima ne nalazi klauzula tajnosti podataka koja onemogućava objavljivanje ugovora nakon njegovog potpisivanja (stupanja na snagu).

OPIS OBAVEZE					
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA	Savjet za privatizaciju			
	POMOĆNE INSTITUCIJE	Nije precizirano			
	PRECIZIRAN KON-TAKT?	Da			
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST		Niska (formulacija obaveze je takva da je aktivnost mjerljiva samo sa nekom interpretacijom na strani čitaoca)			
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI	Unaprijeđenje javnih servisa, Efektivnije upravljanje javnim resursima			
	POV VRIJEDNOSTI				
	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV.	NI JEDNA
	X	X			
AMBICIJA					
NOVA ILI POSTOJEĆA Postojeća		MOGUĆI UTICAJ Osrednji (obavezom se definiše veliki korak naprijed u značajnoj oblasti, ali ona ostaje ograničena u smislu razmjere ili dometa)			
STEPEN REALIZACIJE					
POČETNI DATUM: —	ZAVRŠNI DATUM: —	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije			
NAREDNI KORACI					
Nastavak rada na sprovođenju osnova					

Šta se desilo?

Vlada je preuzela ovu obavezu nekoliko godina prije usvajanja POV Akcionog plana, ali je njena realizacija još uvijek veoma ograničena. Privatizacija je prepoznata kao oblast koja je posebno sklona korupciji čak i u strateškim dokumentima same Vlade. Ključna pitanja se odnose na nedostatak transparentnosti privatizacionih ugovora i brojne javne optužbe za korupciju, posebno u vezi sa državnom pomoći i drugim poremećajima tržišta koje su izazvane zbog novih vlasnika, kao i na često nesprovođenje obavezujućih investicionih programa. Vlada Crne Gore sprovodi privatizaciju od raspada stare Jugoslavije. Obećala je da će uključiti NVO u rad Savjeta za privatizaciju zaduženog za prodaju državnih firmi privatnim kompanijama. U toku perioda na koji se odnosi izvještaj, Vlada nije omogućila učešće NVO u Savjetu, iako je takva obaveza prihvaćena nekoliko puta ranije, čak i prije usvajanja POV Akcionog plana.

Primjećuje se da je Vlada objavila nekoliko ugovora o privatizaciji na sajtu Savjeta za privatizaciju. Ipak, samo jedan ugovor koji je nedavno potpisan je objavljen, dok se većina ostalih odnosi na ugovore potpisane u toku 2009. godine ili ranije, a i oni su samo djelimično objavljeni. Na primjer, ugovor o privatizaciji Elektroprivrede Crne Gore je objavljen, ali aneksi koji preciziraju glavne indikatore vezane za obavezujuće investicije još uvijek nisu dostupni javnosti. Slično tome, ugovoru o privatizaciji najveće industrije u zemlji, Kombinata aluminijuma Podgorica, koji je objavljen na internetu, još uvijek nedostaju brojni aneksi koji mijenjaju suštinu dogovora o investicijama i državnoj pomoći.

Je li imalo značaja?

Intervjuisane zainteresovane grupe smatraju da su im objavljene verzije ugovora o privatizaciji skoro beskorisne. Neke grupe iz biznis sektora su izrazile zabrinutost zbog nedostatka transparentnosti u privatizaciji, što dovodi do javnog kritičizma i onemogućava strane kompanije sa etičkim poslovnim praksama da ulažu u zemlju.

Pošto je proces privatizacije pri kraju, sprovođenje ove obaveze bi uticalo samo na nekoliko preostalih strateških kompanija. Ipak, ukoliko nedavno potpisani i novi ugovori o privatizaciji budu objavljeni, javna kontrola će pojačati pritisak da ugovorene obaveze budu sprovedene, što će ohrabriti buduće investicije,

umjesto „čerupanja imovine“ privatizovanih firmi koje se često dešavalo u proteklom periodu.

Zainteresovane grupe su ukazale da sprovođenje ove obaveze ne zahtijeva ozbiljnije fondove ili ljudske resurse. To je jednostavno pitanje političke volje. Intervjuisani nisu zadovoljni rezultatima u ovoj oblasti, vjerujući da Vlada namjerno odlaže sprovođenje ove obaveze kako bi proces privatizacije ostao zatvoren i tajan.

Naredni koraci

NMI istraživač preporučuje da Vlada intenzivira napore da ostvari ovu obavezu. Konkretno:

- NVO treba da budu imenovane u Savjet za privatizaciju što je prije moguće, prije privatizacije preostalih strateških kompanija, čak i ako je proces privatizacije skoro okončan.
- Vlada treba da odmah objavi na internetu sva dokumenta vezana za privatizaciju, uključujući anekse, izvještaje o sprovođenju obaveza vezanih za ulaganja, zaštitu životne sredine i socijalne programe.

Zainteresovane grupe su podvukle da je ovo pitanje posebno značajno, jer mnoge privatizovane kompanije nisu poštovala ugovore, pa su se suočile sa bankrotom zbog nedostatka predviđenih investicija.

Izvori

Evropska komisija, "Izvještaj o progresu Crne Gore za 2013." Oktobar 16. Brisel

Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave. Strategija za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala. 2010. Jul 29. Podgorica

Sajt Savjeta za privatizaciju
<http://www.savjetzaprivatizaciju.me>

Vlada Crne Gore. "Izvještaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Bajramspahic, Dina. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. 1 Oktobar. Podgorica

Maras, Vuk. 2013. NVO MANS. Intervju sa autorom. Oktobar 15. Podgorica

Milovac, Dejan. NVO MANS. 2013. Intervju sa autorom. 18 Oktobar. Podgorica

Tadic, Milka. Nedjeljnik 'Monitor'. 2013. Intervju sa autorom. 18 Oktobar. Podgorica

2 | Unaprijeđenje poslovnog ambijenta

U cilju daljeg unaprijeđenja poslovnog ambijenta, planirana je realizacija sljedećih aktivnosti:

- Uspostavljanje elektronske registracije preduzeća;
- Implementacija I faze reforme inspekcijskog sistema, kojom će se izvršiti postupno objedinjavanje inspekcija i njihovo izdvajanje iz ministarstava i organa uprave;
- Implementacija novih zakonskih rješenja za postupak izdavanja građevinske dozvole;
- Uspostavljanje specijalnog organa uprave u cilju podrške realizaciji investicionih i razvojnih projekata.

OPIS OBAVEZE							
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA	Za svaku od aktivnosti u okviru ove obaveze odgovorne su različite institucije: a) Ministarstvo finansija; b) Ministarstvo ekonomije; c) Ministarstvo održivog razvoja i turizma i d) Sekretarijat za razvojne projekte.					
	POMOĆNE INSTITUCIJE	a) Poreska uprava i b) Uprava za inspekcijske poslove.					
	PRECIZIRAN KONTAKT?	Ne					
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST		Velika (obaveza je definisana na način da sadrži jasne, mjerljive, provjerljive indikatore i mjere za procjenu ostvarenja cilja)					
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI	Unaprijeđenje javnih servisa					
	POV VRIJEDNOSTI						
		POKAZATELJ USPJEHA	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV.	NI JEDNA
		1. Uspostavljanje elektronske registracije preduzeća					X
		2. Objedinjavanje inspekcija i njihovo izdvajanje iz ministarstava i organa uprave			X		
		3. Implementacija novih zakonskih rješenja za postupak izdavanja građevinske dozvole			X		
	4. Uspostavljanje specijalnog organa uprave u cilju podrške realizaciji investicionih i razvojnih projekata.					X	

AMBICIJA		
POKAZATELJ USPJEHA	NOVA ILI POSTOJEĆA	MOGUĆI UTICAJ
1. Uspostavljanje elektronske registracije preduzeća	Postojeća	Osrednji (obavezom se definiše veliki korak naprijed u značajnoj oblasti, ali ona ostaje ograničena u smislu razmjere ili dometa)
2. Objedinjavanje inspekcija i njihovo izdvajanje iz ministarstava i organa uprave	Postojeća	Osrednji (obavezom se definiše veliki korak naprijed u značajnoj oblasti, ali ona ostaje ograničena u smislu razmjere ili dometa)
3. Implementacija novih zakonskih rješenja za postupak izdavanja građevinske dozvole 4. Uspostavljanje specijalnog organa uprave u cilju podrške realizaciji investicionih i razvojnih projekata.	Postojeća	Osrednji (obavezom se definiše veliki korak naprijed u značajnoj oblasti, ali ona ostaje ograničena u smislu razmjere ili dometa)
4. Uspostavljanje specijalnog organa uprave u cilju podrške realizaciji investicionih i razvojnih projekata.	Postojeća	Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)

STEPEN REALIZACIJE

1. Uspostavljanje elektronske registracije preduzeća			
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	
2. Objedinjavanje inspekcija i njihovo izdvajanje iz ministarstava i organa uprave			
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	
3. Implementacija novih zakonskih rješenja za postupak izdavanja građevinske dozvole			
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	
4. Uspostavljanje specijalnog organa uprave u cilju podrške realizaciji investicionih i razvojnih projekata.			
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	

NAREDNI KORACI

1. Uspostavljanje elektronske registracije preduzeća	Nova obaveza koja se zasniva na rezultatima postojećih aktivnosti
2. Objedinjavanje inspekcija i njihovo izdvajanje iz ministarstava i organa uprave	Nova obaveza koja se zasniva na rezultatima postojećih aktivnosti
3. Implementacija novih zakonskih rješenja za postupak izdavanja građevinske dozvole	Nova obaveza koja se zasniva na rezultatima postojećih aktivnosti
4. Uspostavljanje specijalnog organa uprave u cilju podrške realizaciji investicionih i razvojnih projekata.	Nova obaveza koja se zasniva na rezultatima postojećih aktivnosti

Šta se desilo?

Iako je ostvaren napredak u realizaciji aktivnosti propisanih ovom obavezom iz Akcionog plana, preporučuje se dalji nastavak rada u istom pravcu, vodeći računa o fundamentalnim vrijednostima POV-a.

Uspostavljanje elektronske registracije preduzeća olakšalo je proces osnivanje privatnih kompanija. Ipak, kako bi ova usluga do kraja zaživjela u praksi, potrebna je njena snažna promocija u javnosti, koja će osigurati da elektronsku registraciju preduzeća koristi veći broj fizičkih i pravnih lica. Do sada je stari, konvencionalni način registracije preduzeća od strane različitih subjekata puno više korišćen u praksi u odnosu na elektronski. Štaviše, većina zainteresovanih grupa još uvijek i nema saznanja da postoji usluga elektronske registracije preduzeća.

Druga aktivnost u okviru ove obaveze propisane Akcionim planom predviđa ujedinjavanje različitih inspeksijskih službi koje se nalaze pod kontrolom izvršne vlasti, što bi moglo da učini proces inspeksijskog nadzora efikasnijim, kako za Vladu tako i za subjekte koji se nalaze pod inspeksijskim nadzorom. Uprava za inspeksijske poslove je uspješno sprovela prvu fazu reforme i uspostavila osnov za efikasan sistem inspeksijskog nadzora u budućnosti. Sve zainteresovane grupe ovaj potez smatraju značajnom pozitivnom promjenom u odnosu na doskorašnji klasičan sistem rada vladinih organa. I pored sprovedene reforme, Upravi nedostaju administrativni i tehnički kapaciteti za efikasno sprovođenje aktivnosti. Dometi inspekcija koje se nalaze pod Upravnom su nejednaki, a neke od njih su suočene i sa nedostatkom odgovarajućeg kadra. Ovo predstavlja značajan problem u radu Uprave kao i prepreku za postizanje opipljivih rezultata u svakoj od oblasti koje Uprava pokriva.

Ova aktivnost nema direktne veze sa vrijednostima POV-a jer se puko spajanje inspeksijskih službi ne može smatrati reformom koja drastično doprinosi povećanju odgovornosti. Uspostavljanje elektronske registracije preduzeća i osnivanje Sekretarijata za razvojne projekte takođe ne utiču direktno na povećanje odgovornosti, niti je to slučaj sa implementacijom novih zakonskih rješenja za postupak izdavanja građevinske dozvole, jer se ona primarno odnosi na povećanje efikasnosti prilikom izdavanja građevinskih dozvola, pa samo

indirektno može doprinijeti većoj odgovornosti.

Uprava za inspeksijske poslove proaktivno je objavljivala samo manji dio informacija o svom radu, sve dok NMI istraživač nije direktno zatražila te informacije. Nakon tog zahtjeva, Uprava je počela da objavljuje mjesečne statističke izvještaje o radu svih svojih inspekcija uključujući i informacije o izrečenim kaznama i ti izvještaji su sada javno dostupni na sajtu Uprave.

Proces izdavanja građevinskih dozvola je pojednostavljen kroz uvođenje jedinstvenog šaltera za tu namjenu u svim opštinama (tzv. "one stop shop"), a rokovi za izdavanje tih dozvola su skraćeni na maksimalnih 60 dana. Ipak, praksa pokazuje da je vrijeme potrebno za dobijanje dozvola i dalje duže od roka propisanog Zakonom i da taj trend ide u negativnom pravcu, što je veliki razlog za zabrinutost. Institucije nadležne za izdavanje građevinskih dozvola se i dalje percipiraju kao prilično neefikasne od strane najvećeg broja zainteresovanih grupa. Konkretni slučajevi u ovoj oblasti o kojima su pisali organizacije civilnog društva i mediji, kao i poslednji izvještaj Evropske komisije o napretku Crne Gore u procesu EU integracija dovode do zaključka da je korupcija široko rasprostranjena u oblastima prostornog planiranja i izgradnje objekata.

Na samom kraju, osnivanje Sekretarijata za razvojne projekte Vlade Crne Gore predstavlja institucionalni preduslov za mapiranje i podršku najvažnijim razvojnim projektima u Crnoj Gori. Ipak, većina zainteresovanih grupa koje su intervjuisane i dalje nema osnovne informacije o nadležnostima ovog Sekretarijata, njegovim praktičnim dometima i institucionalnim vezama i odnosima sa ostalim organima izvršne vlasti.

Je li imalo značaja?

Sprovedene reforme u velikoj mjeri još uvijek nisu dovele do željenih rezultata. Zainteresovane grupe smatraju da nove institucije i usluge koje su uspostavljene kroz sprovođenje ovih aktivnosti nisu dovoljno promovisane. Predstavnici organizacija civilnog društva ukazali su na nedostatak javno objavljenih informacija o radu novih institucija u trenutku sačinjavanja ovog izvještaja. Većina kritika zainteresovanih grupa upućena je u pravcu još uvijek neefikasne prakse koja postoji prilikom izdavanja

građevinskih dozvola. Ostale zainteresovane grupe smatraju da Uprava za inspekcijske poslove još uvijek ne daje adekvatne rezultate.

Zainteresovane grupe su ukazale da bi proces izrade planske dokumentacije, na osnovu koje se kasnije izdaju građevinske dozvole, morao biti transparentniji i uključiti veći broj zainteresovanih subjekata.

Naredni koraci

NMI istraživač preporučuje Vladi da uloži dodatne napore u cilju javne promocije elektronske registracije preduzeća, kako bi najširi spektar subjekata bio svjesan postojanja ove usluge. Obaveza kojom bi se propisalo bolje informisanje biznis sektora o mogućnostima elektronske registracije preduzeća bila bi u potpunosti u duhu principa POV-a.

U dijelu koji se odnosi na Upravu za inspekcijske poslove NMI istraživač preporučuje da se svi relevantni podaci o njenom radu objavljuju na mjesečnom nivou na njenom sajtu, u formatu koji bi bio prijemčiviji korisnicima tih informacija. Na taj način bi se osiguralo bolje razumijevanje efekata rada inspekcija od strane različitih subjekata, što bi dovelo i do povećanja odgovornosti same Uprave.

Na osnovu inputa dobijenih od zainteresovanih grupa, NMI istraživač preporučuje propisivanje nove obaveze u Akcionom planu koja bi definisala anti-korupcijske mjere koje je potrebno sprovesti vezano za izradu planske dokumentacije. Dodatna obaveza bi također trebala biti definisana u odnosu na rad građevinske inspekcije, kojom bi se propisala obaveza proaktivnog objavljivanja većeg broja podataka i veće učesće javnosti u radu ove inspekcije.

Potrebno je učiniti poseban napor kako bi se podstakli građani da prijavljuju nezakonitosti inspekcijama koje funkcionišu u okviru Uprave za inspekcijske poslove. Iste napore potrebno je uložiti i kako bi se sami inspektori Uprave podstakli da prijavljuju neregularnosti koje oni uoče. To bi dovelo do povećanog učesća javnosti u procesu inspekcijskog nadzora, a samim tim i do veće odgovornosti u radu Uprave. NMI istraživač također preporučuje da se nastavi sa otpočetim reformama i da se i preostale inspekcije koje funkcionišu u okviru ministarstava i drugih institucija uključe u Upravu za inspekcijski nadzor. Takođe, preporučuje se Vladi Crne Gore da vrši polugodišnju evaluaciju rada Uprave za

inspekcijske poslove i da definiše konkretne preporuke za unapređenje njenog rada i efikasnosti.

NMI istraživač zajedno sa svim zainteresovanim grupama preporučuje Vladi da intenzivira napore kako bi osigurala efikasnije izdavanje građevinskih dozvola, kao i da definiše set mjera koje će unaprijediti kapacitete opština i ostalih nadležnih organa da brže izdaju građevinske dozvole. Preporučuje se uspostavljanje posebne baze podataka sa svim izdatim građevinskim dozvolama koja će se objaviti na internetu i svakodnevno ažurirati sa svim podacima o izdatim građevinskim dozvolama od strane lokalnih i centralne vlasti tokom cijelog postupka, a treba početi od zone morske obale koja je posebno ugrožena divljom gradnjom (tzv. zona morskog dobra).

NMI istraživač također preporučuje Vladi da preduzme konkretne aktivnosti i da osigura veću javnu prepoznatljivost Sekretarijata za razvojne projekte pogotovo među pripadnicima biznis sektora. Štaviše, zainteresovane grupe preporučuju Vladi da objavi detaljnije informacije o aktivnostima i nadležnostima Sekretarijata kako bi se ovo tijelo približilo potencijalnim investitorima, pogotovo onima koji trenutno nemaju poslovne aktivnosti u Crnoj Gori.

Izvori

Bajramspahic, Dina. 2013. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Begovic, Branislav. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Anonimni NVO izvor, Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Evropska komisija, "Izvještaj o progresu Crne Gore za 2013." Oktobar 16. Brisel

Vlada Crne Gore. "Izvještaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Vlada Crne Gore. "Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Sekretarijata za razvojne projekte". 2013. Maj 16. Podgorica

Vlada Crne Gore. 2013. 'Montenegro goes up in Doing Business 2014, ranks 44th out of 189 global economies'. <http://www.gov.me/en/News/132368/Montenegro-goes-up-by-6-places-in-Doing-Business-2014-ranks-44-out-of-189-global-economies.html> Oktobar 29. Podgorica

Uprava za inspekcijske poslove - internet prezentacija
www.uip.gov.me

Grgurovic, Vanja. Uprava za inspekcijske poslove.
Komunikacija email-om. 2013. Oktobar 28. Podgorica

Kostic, Rumica. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore.
Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Maras, Vuk. 2013. NVO MANS. Intervju sa autorom.
Oktobar 15. Podgorica

Ministarstvo održivog razvoja i turzima. "Izveštaj o
sprovođenju Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata
na nivou lokalnih uprava o primjeni sistema "jedan šalter" u
2012. i prvom kvartalu 2013.". 2013. April. Podgorica

Mitrovic, Aleksandar. 2013. Privredna komora Crne Gore.
Telefonski intervju sa autorom. Oktobar 30. Podgorica

Muleskovic, Mirza. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore.
Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Ognjenovic, Jelena. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore.
Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Olujic, Zvezdana. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore.
Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Pavlovic, Sladjana. 2013. Ministarstvo finansija, Kontakt
osoba za POV akcioni plan. Intervju sa autorom. 2013.
Oktobar 4. Podgorica

Radulovic, Suzana. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore.
Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Rasovic, Ana. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa
autorom. Oktobar 31. Podgorica

Sekretarijat za razvojne projekte. "Program rada Sekretarijata
za razvojne projekte za 2013. godinu". 2013. Januar.
Podgorica

Seferovic, Edin. 2013. Američka privredna komora. Intervju
sa autorom. Oktobar 25. Podgorica

Međunarodna banka za obnovu i razvoj / Svjetska banka.
2013. 'Doing Business 2014'. [http://www.doingbusiness.org/
data/exploreeconomies/~media/gjawnb/doing%20business/
documents/profiles/country/MNE.pdf?ver=2](http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/~media/gjawnb/doing%20business/documents/profiles/country/MNE.pdf?ver=2). Oktobar 29.
Podgorica

3 | E-registar licenci

U cilju stvaranja jednostavnog i transparentnog sistema biznis licenciranja sprovedena je reforme biznis licenciranja u Crnoj Gori. Shodno rezultatima izvršene analize, konstatovano je da nije potrebno stvaranje nezavisne institucije, tj posebnog licencionog centra, već da bi se najpozitivniji efekat mogao ostvariti kreiranjem E-registar licenci, donošenjem regulatornog okvira kojim bi se uspostavilo privatno-javno partnerstvo u cilju održavanja i ažuriranja registra.

OPIS OBAVEZE						
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA		Ministarstvo finansija			
	POMOĆNE INSTITUCIJE		Nije precizirano			
	PRECIZIRAN KONTAKT?		Ne			
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST			Velika (obaveza je definisana na način da sadrži jasne, mjerljive, provjerljive indikatore i mjere za procjenu ostvarenja cilja)			
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI		Unaprijeđenje javnih servisa			
	POV VRIJEDNOSTI					
	POKAZATELJ USPJEHA	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV.	NI JEDNA
	1. Uspostavljanje e-registra licenci	X				
	2. Donošenje regulatornog okvira u cilju održavanja i ažuriranja registra					X
AMBICIJA						
POKAZATELJ USPJEHA			NOVA ILI POSTOJEĆA	MOGUĆI UTICAJ		
1. E-registar licenci			Postojeća	Osrednji (obavezom se definiše veliki korak naprijed u značajnoj oblasti, ali ona ostaje ograničena u smislu razmjere ili dometa)		
2. Donošenje regulatornog okvira			Postojeća	Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)		

STEPEN REALIZACIJE

1. E-registar licenci

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	NIJE ZAPOČETA OGRANIČENA ZNAČAJNA REALIZOVANA
---------------------------------------	---------------------------------------	---	---

2. Donošenje regulatornog okvira

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	NIJE ZAPOČETA OGRANIČENA ZNAČAJNA REALIZOVANA
---------------------------------------	---------------------------------------	---	---

NAREDNI KORACI

1. E-registar licenci	Nova obaveza koja se zasniva na rezultatima postojećih aktivnosti
2. Donošenje regulatornog okvira	Nova obaveza koja se zasniva na rezultatima postojećih aktivnosti

Šta se desilo?

Ovaj set aktivnosti je u cjelosti implementiran. Još prije donošenja Akcionog plana za POV, 2011. godine Vlada Crne Gore je prepoznala potrebu uspostavljanja elektronskog registra licenci.

Registar je uspostavljen 2012. godine i sadrži sve relevantne informacije o uslovima i procedurama potrebnim za dobijanje bilo koje licence ili dozvole za obavljanje privrednih djelatnosti koju izdaje 35 različitih organa i institucija. Registar takođe sadrži i set šablonskih zahtjeva i ostalih dokumenata koji se koriste u procesu dobijanja licenci ili dozvola.

U skladu sa drugom aktivnošću iz ove obaveze, Vlada Crne Gore je u septembru 2012. godine usvojila "Uredbu o registru licenci za obavljanje privrednih djelatnosti", koja propisuje da je Ministarstvo finansija nadležno za sačinjavanje i održavanje registra. Dva mjeseca kasnije, usvajanjem još jedne Uredbe, Vlada Crne Gore prenosi ovlaštenja vezana za sačinjavanje i održavanje registra na Privrednu komoru Crne Gore. Na taj način je Privrednoj komori povjerena obaveza da prikuplja informacije o promjeni svih zakona i drugih propisa kako bi osigurala ažurnost podataka u Registru.

Je li imalo značaja?

Prikupljanje informacija o svim uslovima i procedurama za dobijanje licenci i dozvola za obavljanje privrednih djelatnosti koje izdaje 35 organa i institucija i njihovo objavljivanje na jednom mjestu predstavlja veliki korak naprijed ka pojašnjavanju procedura biznis licenciranja. Ovo dalje dovodi do smanjenja prostora za korupciju u ovoj oblasti, jer su procedure jasnije i javno dostupne svima.

Oblast licenci i dozvola za obavljanje privrednih djelatnosti pokrivena je brojnim zakonima, podzakonskim aktima i drugim propisima, što komplikuje dobijanje relevantnih informacija. Ovaj registar je omogućio svim zainteresovanim grupama da do potrebnih podataka o uslovima za dobijanje neke konkretne licence ili dozvole dođu na puno jednostavniji, razumljiviji i manje komplikovan način.

Zainteresovane grupe smatraju e-registar licenci prilično korisnim alatom, pogotovo za mala i srednja preduzeća koja nemaju veliko pravno znanje i mogućnosti da pretražuju i analiziraju brojne zakone i druge pripise kako bi prikupili informacije o preduslovima za dobijanje neke licence ili dozvole. Ipak, ovaj registar još uvijek ne pokriva sve licence i dozvole koje izdaju državni organi, niti je dovoljno

promovisan u javnosti pa ga poslovni subjekti nisu koristili u mjeri u kojoj bi to bilo očekivano.

Naredni koraci

NMI istraživač, u saglasju sa intervjuisanim zainteresovanim grupama, preporučuje Vladi da razmotri mogućnost za dodatno pojednostavljenje procedura za dobijanje licenci i dozvola. Štaviše, Vladi se preporučuje da intenzivira napore kako bi omogućila da se veći broj licenci i dozvola izdaje u potpunosti elektronskim putem.

Kako bi se nove obaveze u ovoj oblasti jasnije dovele u vezu sa fundamentalnim ciljevima POV-a nove usluge bi trebalo dodatno promovisati a podatke o njihovom korišćenju javno publikovati. E-registar licenci bi trebalo da postane jedinstven elektronski "šalter" za licence i dozvole, koji će biti u potpunosti razumljiv svim subjektima i prilagođen njihovim potrebama.

Izvori

Bajramspahic, Dina. 2013. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Begovic, Branislav. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Anonimni izvor iz NVO, Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica.

E-registar licenci. "<http://www.licenca.me/>". 2013. Posjećen od strane autora. Oktobar 24. Podgorica

Evropska komisija, "Izveštaj o progresu Crne Gore za 2013." Oktobar 16. Brisel

Vlada Crne Gore. "Izveštaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Vlada Crne Gore. "Uredba o registru licenci za obavljanje privrednih djelatnosti". 2012. Septembar 13. Podgorica.

Vlada Crne Gore. "Uredba o povjeravanju dijela poslova Ministarstva finansija Privrednoj komori Crne Gore". 2012. Novembar 29. Podgorica.

Kostic, Rumica. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Maras, Vuk. 2013. NVO MANS. Intervju sa autorom. Oktobar 15. Podgorica

Mitrovic, Aleksandar. 2013. Privredna komora Crne Gore. Telefonski intervju sa autorom. Oktobar 30. Podgorica

Muleskovic, Mirza. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Ognjenovic, Jelena. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Olujic, Zvezdana. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Pavlovic, Sladjana. 2013. Ministarstvo finansija, Kontakt osoba za POV akcioni plan. Intervju sa autorom. Oktobar 4. Podgorica

Radulovic, Suzana. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Rasovic, Ana. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Seferovic, Edin. 2013. Američka privredna komora. Intervju sa autorom. Oktobar 25. Podgorica

USAID. "Reforma biznis licenciranja u Crnoj Gori - Pilot izvještaj o procjeni regulatornog uticaja". 2013. Septembar. Podgorica.

4 | Giljotina propisa

U narednom periodu, Vlada će preduzeti aktivnosti u cilju finalizacije ovog procesa. Utvrđivanjem preporuka koje je moguće implementirati u regulatorni okvir Crne Gore, Ministarstvo finansija će u saradnji sa resornim organima pripremiti Akcioni plan mjera za unaprijeđenje oblasti obuhvaćenih preporukama. Pripremljeni Akcioni plan za implementaciju preporuka "Giljotine" propisa sa okvirnim rokovima realizacije, nakon usvajanja od strane Vlade, predstavljaće pregled propisa koje je potrebno revidirati, u skladu sa dinamikom realizacije. U cilju praćenja sprovođenja preporuka, vršiće se tromjesečna evaluacija.

OPIS OBAVEZE						
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA		Ministarstvo finansija			
	POMOĆNE INSTITUCIJE		Nije precizirano			
	PRECIZIRAN KONTAKT?		Ne			
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST			Srednja (obavezom se definišu objektivno mjerljive aktivnosti, ali se ne preciziraju očekivani rezultati)			
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI		Unaprijeđenje javnih servisa			
	POV VRIJEDNOSTI					
	POKAZATELJ USPJEHA	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV.	NI JEDNA
	1. Usvajanje Akcionog plana za implementaciju preporuka "Giljotine" propisa			X		
	2. Tromjesečna evaluacija sprovođenja akcionog plana			X		
AMBICIJA						
POKAZATELJ USPJEHA		NOVA ILI POSTOJEĆA	MOGUĆI UTICAJ			
1. Akcioni plan		Postojeća	Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)			
2. Tromjesečna evaluacija		Postojeća	Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)			

STEPEN REALIZACIJE

1. E-registar licenci

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	NIJE ZAPOČETA OGRANIČENA ZNAČAJNA REALIZOVANA
--------------------------------	--------------------------------	--	---

2. Donošenje regulatornog okvira

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	NIJE ZAPOČETA OGRANIČENA ZNAČAJNA REALIZOVANA
--------------------------------	--------------------------------	--	---

NAREDNI KORACI

1. Akcioni plan	Nova obaveza koja se zasniva na rezultatima postojećih aktivnosti
2. Tromjesečna evaluacija	Nova obaveza koja se zasniva na rezultatima postojećih aktivnosti

Šta se desilo?

NMI istraživač primjećuje da je učinjen određeni napredak u sprovođenju ove obaveze u periodu na koji se ova evaluacija odnosi. Projekat "Giljotina propisa" postojao je godinama prije usvajanja Akcionog plana za POV. Kroz taj projekat definisane su konkretne preporuke za unapređenje postojećeg regulatornog okvira - zakona, pozakonskih akata i ostalih propisa.

Kroz definisanje obaveze za Akcioni plan za POV, Vlada je po prvi put predvidjela donošenje posebnog Akcionog plana za "Giljotinu propisa" koji treba da sadrži sistemski pregled svih problema u regulatornom okviru Crne Gore i da propiše sve mjere i aktivnosti koje je potrebno preduzeti kako bi se taj okvir unaprijedio.

Akcioni plan za implementaciju preporuka Giljotine propisa usvojen je u maju 2012. godine i sadržao je 1344 preporuke koje je potrebno sprovesti u cilju unapređenja regulatornog okvira Crne Gore.

Prema informacijama koje su dostupne u jedinom izvještaju o implementaciji ovog Akcionog plana, iz aprila 2013. godine, manje od polovine planiranog posla je završeno.

Zbog toga je Vlada usvojila "Inovirani Akcioni plan" za implementaciju preporuka Giljotine propisa sa novim rokovima, koji sadrži ukupno 1439 preporuka, od kojih je u trenutku usvajanja dokumenta 667 već bilo implementirano.

Prema informacijama koje je NMI istraživač dobila od Ministarstva finansija, u prvoj polovini 2013. godine implementirano je 166 preporuka od ukupno 420, koliko je Inoviranim akcionim planom predviđeno za 2013. godinu.

Prema informacijama dobijenim iz Vlade, Ministarstvo finansija je sprovodilo tromjesečnu evaluaciju sprovođenja Akcionog plana, kao što je i predviđeno obavezom iz Akcionog plana za POV. Ipak, Ministarstvo je do sada pripremilo samo jedan pisani izvještaj za Vladu Crne Gore koji sadrži informacije o sprovođenju Akcionog plana za implementaciju preporuka Giljotine propisa, koji je Vlada usvojila u aprilu 2013. godine. Nema drugih, javno dostupnih pisanih izvještaja ili informacija o sprovođenju tog Akcionog plana.

Je li imalo značaja?

Ideja inicijalnog Akcionog plana za implementaciju preporuka Giljotine propisa bila je da unaprijedi cjelokupni regulatorni okvir Crne Gore za samo tri godine, što bi predstavljalo transformaciju cjelokupnog sistema. Ipak, njegova implementacija nije išla planiranom dinamikom i u praksi je bila puno teža od onoga što je inicijalno bilo zamišljeno.

U septembru 2013. godine, na sjednici Vlade, zaključeno je da je stepen implementacije preporuka na nezadovoljavajućem nivou i obavezane su sve institucije izvršne vlasti da odgovornije i efikasnije implementiraju preporuke iz ovog dokumenta. Na istoj

sjednici, Vlada je usvojila Inovirani akcioni plan kojim su izmjenjene neke preporuke i vremenski okvir za njihovu implementaciju.

Sve intervjuisane zainteresovane grupe, kao i zvaničnici Evropske Unije, ocjenjuju da je sprovođenje reformi predviđenih Akcionim planom za implementaciju preporuka Giljotine propisa daleko od zadovoljavajućeg. Neke zainteresovane grupe vjeruju da takvo postupanje Vlade podriva poslovni ambijent u Crnoj Gori i nanosi značajnu štetu svim akterima na tržištu.

Kroz usvajanje Inoviranog akcionog plana Vlada je doradila i unaprijedila postojeće preporuke ali i produžila rokove za njihovo sprovođenje, dajući na taj način još jednu šansu za uspjeh ovom dokumentu.

Sve zainteresovane grupe kritički gledaju na sprovođenje reformi iz Akcionog plana za implementaciju preporuka Giljotine propisa i vjeruju da bi to morao biti jedan od ključnih prioriteta Vlada u narednom periodu.

Giljotina propisa predviđa promjene brojnih zakona i drugih propisa kako bi se pojednostavilo funkcionisanje državnog aparata, ali nema informacija o efektima koje predviđene reforme treba da daju u pojedinačnim oblastima. Zainteresovane grupe ukazuju na to da je proces izrade novih zakona i propisa haotičan i kao primjer navode da se ne mali broj istih zakona više puta mijenjao u proteklih nekoliko godina. Predstavnici biznisa ukazuju na to da takve česte izmjene pravnog okvira stvaraju dodatne troškove biznis sektoru.

Sve zainteresovane grupe vjeruju da bi izvještaji o sprovođenju Akcionog plana za implementaciju preporuka Giljotine propisa morali da se rade i objavljuju redovno, i to u jasnijem i razumljivijem formatu. Takođe, oni smatraju da bi u izradu budućih akcionih planova i praćenje njihove implementacije trebalo uključiti više predstavnika svih zainteresovanih grupa.

Naredni koraci

NMI istraživač preporučuje Vladi da usvoji novu obavezu kojom će se propisati transparentnije praćenje sprovođenja Akcionog plana za implementaciju preporuka Giljotine propisa u kvantitativnom i kvalitativnom smislu. Takođe, preporučuje se Vladi da analizira uticaj reformi iz ovog Akcionog plana koje su do sada implementirane. Štaviše, veza između ove

obaveze iz Akcionog plana za POV i fundamentalnih vrijednosti koje baštini sam POV morala bi biti jasnija - na primjer, kroz uspostavljanje zajedničkog tijela Vlade sastavljenog od predstavnika izvršne vlasti, organizacija civilnog društva i biznis sektora koje bi pratilo sprovođenje Akcionog plana za implementaciju preporuka Giljotine propisa i izvještavalo javnost i zainteresovane grupe o tom procesu.

Štaviše, sve zainteresovane grupe preporučuju Vladi da uspostavi set mehanizama koji bi osigurali odgovornost organa izvršne vlasti za ispunjavanje obaveza iz Akcionog plana uključujući i adekvatne sankcije za one koji podbace u ostvarivanju rezultata.

Javnost bi morala biti bolje informisana o reformama koje se planiraju Akcionim planom za implementaciju preporuka Giljotine propisa. Ovo bi se moglo ostvariti kroz izradu posebne, jednostavnije verzije ovog prilično komplikovanog i obimnog dokumenta, koja bi sadržao informacije o planiranim reformama i njihovim rezultatima na način koji je razumljiv svim građanima.

Izvori

Bajramspahic, Dina. 2013. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Begovic, Branislav. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Anonimni izvor iz NVO, Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Evropska komisija, "Izvještaj o progresu Crne Gore za 2013." Oktobar 16. Brisel

Vlada Crne Gore. "Izvještaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Vlada Crne Gore. "Akcioni plan za implementaciju preporuka Giljotine propisa". 2012. Maj 17. Podgorica.

Vlada Crne Gore. "Zaključci". 2013. Septembar 19. Podgorica.

Vlada Crne Gore. "Inovirani akcioni plan za implementaciju preporuka Giljotine propisa". 2013. Septembar 19. Podgorica.

Kostic, Rumica. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Maras, Vuk. 2013. NVO MANS. Intervju sa autorom. Oktobar 15. Podgorica

Ministarstvo finansija. " Informacija o sprovođenju preporuka iz Akcionog plana za implementaciju preporuka Giljotine propisa" u periodu maj – decembar 2012." . 2013. April. Podgorica.

Mitrovic, Aleksandar. 2013. Privredna komora Crne Gore. Telefonski intervju sa autorom. Oktobar 30. Podgorica

Muleskovic, Mirza. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Ognjenovic, Jelena. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Olujic, Zvezdana. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Pavlovic, Sladjana. 2013. Ministarstvo finansija, Kontakt osoba za POV akcioni plan. Intervju sa autorom. Oktobar 4. Podgorica

Radulovic, Suzana. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Rasovic, Ana. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Seferovic, Edin. 2013. Američka privredna komora. Intervju sa autorom. Oktobar 25. Podgorica

5 | Analiza efekata propisa (RIA)

Vlada će u narednom periodu pokušati da obezbijedi punu implementaciju Analize efekata propisa, nastaviti da obučava državne službenike i primjenjivati Analizu efekata propisa i u procesu pripreme Programa rada Vlade, a u budućem srednjoročnom periodu će se implementirati „puna RIA“, što podrazumijeva analizu ekonomskog uticaja zakona, procjenu uticaja na životnu sredinu, socijalni položaj stanovnika, rodnu ravnopravnost.

OPIS OBAVEZE						
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA		Ministarstvo finansija			
	POMOĆNE INSTITUCIJE		Nije precizirano			
	PRECIZIRAN KONTAKT?		Ne			
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST			Niska (formulacija obaveze je takva da je aktivnost mjerljiva samo sa nekom interpretacijom na strani čitaoca)			
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI		Unaprijeđenje javnih servisa			
	POV VRIJEDNOSTI					
	POKAZATELJ USPJEHA	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV.	NI JEDNA
	1. Obuka državnih službenika za RIA-ui					X
	2. Primjena RIA-e i u procesu pripreme Programa rada Vlade					X
3. Implementacija "Pune RIA-e"	X					
AMBICIJA						
POKAZATELJ USPJEHA			NOVA ILI POSTOJEĆA	MOGUĆI UTICAJ		
1. Obuka državnih službenika			Postojeća	Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)		
2. Primjena RIA-e			Postojeća	Osrednji (obavezom se definiše veliki korak naprijed u značajnoj oblasti, ali ona ostaje ograničena u smislu razmjere ili dometa)		
3. Implementacija "Pune RIA-e"			Postojeća	Osrednji (obavezom se definiše veliki korak naprijed u značajnoj oblasti, ali ona ostaje ograničena u smislu razmjere ili dometa)		

STEPEN REALIZACIJE

1. Obuka državnih službenika

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	
--------------------------------	--------------------------------	--	--

2. Primjena RIA-e

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	
--------------------------------	--------------------------------	--	--

3. Implementacija "Pune RIA-e"

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	
--------------------------------	--------------------------------	--	--

NAREDNI KORACI

1. Obuka državnih službenika	Nastavak rada na sprovođenju osnova
2. Donošenje regulatornog okvira	Nova obaveza koja se zasniva na rezultatima postojećih aktivnosti
3. Implementacija "Pune RIA-e"	Nastavak rada na sprovođenju osnova

Šta se desilo?

Analiza efekata propisa (RIA), na način kako je to definisano u Crnoj Gori, podrazumijeva analizu koja se spovodi prilikom donošenja svakog zakona ili drugog propisa, kako bi se procijenio uticaj tog akta na postojeći regulatorni okvir u Crnoj Gori i troškovi za njegovo sprovođenje u slučaju da bude usvojen. Svaka RIA koju razvije neko ministarstvo prilikom predlaganja zakona ili propisa mora da bude analizirana od strane Ministarstva finansija i da dobije njegovo pozitivno mišljenje. RIA je formalno uvedena u crnogorski regulatorni okvir u januaru 2012. godine, prije usvajanja Akcionog plana za POV.

Prema zvaničnim informacijama, do sada je održano 15 obuka za državne službenike, prilikom kojih je preko 220 službenika edukovano kako da adekvatno sprovedu RIA-u.

Svako ministarstvo je sačinilo preliminarne RIA-e za svaki od propisa koji su uvršteni u Program rada

Vlade za 2013. godinu. Ministarstvo finansija je takođe analiziralo ukupno 415 RIA vezanih za brojne propise koje su predlagala ministarstva Vlade Crne Gore i izdalo adekvatna mišljenja.

Prema informacijama do kojih je došao NMI istraživač, puna RIA koja uključuje analizu ekonomskog uticaja propisa, procjenu uticaja na životnu sredinu, socijalni položaj stanovnika i rodnu ravnopravnost još uvijek nije uspostavljena. Trenutno se samo rade analize uticaja propisa na regulatorni okvir Crne Gore kao i analiza uticaja na budžet, sa aspekta troškova potrebnih za sprovođenje tog propisa.

Je li imalo značaja?

Uvođenje analize efekata propisa (RIA) predstavlja dobar polazni osnov za unapređenje poslovnog ambijenta, jer se kroz ovaj postupak prilikom usvajanja svakog novog propisa vodi računa da on ne opterećuje postojeći, prilično komplikovani regulatorni okvir, već potpuno suprotno, da ga učini jednostavnijim.

Štaviše, da je uvedena puna RIA, kao što je propisano obavezom iz ovog Akcionog plana, to bi doprinijelo stvaranju kvalitetnijih, javno prepoznatljivih politika, koje bi išle u prilog ukupnom poslovnom ambijentu. Štaviše, puna RIA bi omogućila stvaranje odgovarajućeg balansa između interesa građana i uskih interesa poslovnih subjekata, ukoliko bi se oni našli u konfliktu prilikom usvajanja određenih propisa.

Postojeći dometi u implementaciji RIA-e ostaju ograničeni, a praksa među različitim organima koji pripremaju RIA-e nejednaka. Preporuke iz pojedinačnih RIA nemaju jednak tretman od strane Vlade, što se najbolje vidi po stepenu njihove implementacije. Implementacija pune RIA-e od strane Vlade još uvijek nije započela.

Zainteresovane grupe vjeruju će uvođenje RIA-e dovesti do pojednostavljanja regulatornog okvira u Crnoj Gori i smatraju da bi sve RIA-e trebalo objaviti prije usvajanja nekog propisa. Takođe, zainteresovane grupe smatraju da bi u izradu RIA trebalo uključiti sve relevantne eksperte, predstavnike biznisa i građane i omogućiti im da daju komentare i sugestije u vezi sa efektima konkretnih propisa.

Većina zainteresovanih grupa vjeruje da bi Vlada morala ozbiljnije da razmatra preporuke i sugestije iz RIA prilikom donošenja novih zakona i drugih propisa.

Naredni koraci

NMI istraživač i ostale zainteresovane grupe preporučuju Vladi da poveća napore kako bi uvela punu RIA-u. Takođe, Vladi se preporučuje da osigura ujednačenu praksu prilikom izrade pojedinačnih RIA od strane nadležnih organa pogotovo u dijelu kvaliteta i kvantiteta informacija koje se nalaze u tim dokumentima, ali i vezano za organizaciju konsultacija sa relevantnim zainteresovanim grupama prije izrade finalnih verzija RIA.

NMI istraživač takođe preporučuje Vladi da objavi svaku pojedinačnu RIA-u nakon njenog završetka i da je učini dostupnom svim zainteresovanim grupama koje učestvuju u procesu donošenja odluka, uključujući i poslanike u Skupštini Crne Gore.

Izvori

Bajramspahic, Dina. 2013. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Begovic, Branislav. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Brkuljan, Djordjije. 2013. NVO Centar za demokratsku tranziciju. Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Evropska komisija, "Izveštaj o progresu Crne Gore za 2013." Oktobar 16. Brisel

Vlada Crne Gore. "Izveštaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Vlada Crne Gore. "Program rada Vlade Crne Gore za 2013. godinu". 2013. Januar 31. Podgorica.

Kostic, Rumica. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Maras, Vuk. 2013. NVO MANS. Intervju sa autorom. Oktobar 15. Podgorica

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva. "RIA sčinjena za Zakon o obaveznom osiuguranju u saobraćaju". 2013. Uzorak. Mart 23. Podgorica.

Mitrovic, Aleksandar. 2013. Privredna komora Crne Gore. Telefonski intervju sa autorom. Oktobar 30. Podgorica

Muleskovic, Mirza. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Ognjenovic, Jelena. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Olujic, Zvezdana. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Pavlovic, Sladjana. 2013. Ministarstvo finansija, Kontakt osoba za POV akcioni plan. Intervju sa autorom. Oktobar 4. Podgorica

Radulovic, Suzana. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Rasovic, Ana. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Seferovic, Edin. 2013. Američka privredna komora. Intervju sa autorom. Oktobar 25. Podgorica

6 | Reforma zapošljavanja stranaca

Pojednostavljene su i učinjene transparentnim procedure zapošljavanja stranaca. Vlada Crna Gore je sprovela reformu zapošljavanja stranaca, pri čemu su skraćeni mnogi rokovi u kojima državni organi odlučuju, a pojedine procedure ukinute. U narednom periodu, napori će se usmjeriti na transparentnost procedura kroz štampanje brošura o zapošljavanju stranaca i distribuciji materijala na graničnim prelazima, punktovima poslodavaca, Zavoda za zapošljavanje i ostalih relevantnih institucija.

OPIS OBAVEZE				
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA	Ministarstvo finansija		
	POMOĆNE INSTITUCIJE	Nije precizirano		
	PRECIZIRAN KON-TAKT?	Ne		
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST		Srednja (obavezom se definišu objektivno mjerljive aktivnosti, ali se ne precizira-ju očekivani rezultati)		
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI	Unaprijeđenje javnih servisa		
	POV VRIJEDNOSTI			
	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV. NI JEDNA
	X			
AMBICIJA				
NOVA ILI POSTOJEĆA Nova		MOGUĆI UTICAJ Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)		
STEPEN REALIZACIJE				
POČETNI DATUM: Spring 2012	ZAVRŠNI DATUM: Not provided	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije		
NAREDNI KORACI				
Nova obaveza koja se zasniva na rezultatima postojećih aktivnosti				

Šta se desilo?

Ovo je nova obaveza koja za cilj ima promociju prethodno sprovedenih aktivnosti na reformisanju sistema zapošljavanja stranaca u Crnoj Gori, kroz podjelu i distribuciju relevantnih brošura.

Brošuru je izradilo Ministarstvo finansija u saradnji sa tri druga ministarstva, Zavodom za zapošljavanje, Privrednom komorom Crne Gore, Crnogorskom biznis alijansom i Unijom poslodavaca Crne Gore, a ona sadrži najvažnije praktične informacije vezane za zapošljavanje stranaca u Crnoj Gori.

Brošura je odštampana u 3000 primjeraka i podijeljena relevantnim institucijama koje su je dalje distribuirale - Agenciji Crne Gore za promociju stranih investicija, Crnogorskoj biznis alijansi, Privrednoj komori Crne Gore, Zavodu za zapošljavanje, Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Aerodromima Crne Gore, Policiji, Ministarstvu unutrašnjih poslova i ambasadama Crne Gore u inostranstvu.

Svi primjerci brošure su podijeljeni krajnjim korisnicima u izvještajnom periodu.

Je li imalo značaja?

Ova obaveza iz Akcionog plana nije pretjerano ambiciozna jer podrazumijeva prilično skromne aktivnosti. Izrada brošure je pozitivan korak ka promovisanju novih procedura za zapošljavanje stranaca, ali distribucija samo 3,000 primjeraka ovog materijala nije ni približno dovoljna imajući u vidu da je u Crnoj Gori, samo u periodu prvih 10 mjeseci 2013. godine bilo zapošljeno preko 19,000 stranaca.

Iako sama brošura može biti veoma dobar informativni alat i za poslodavce i za zaposlene jer pojašnjava procedure zapošljavanja stranaca, u ovoj oblasti treba uraditi puno više.

Zainteresovane grupe smatraju da je potrebno izraditi više brošura i prosljediti ih što većem broju poslodavaca i pojedincima, ali i da ih je potrebno učiniti dostupnim na svim graničnim prelazima Crne Gore u dovoljnom broju primjeraka. Oni smatraju da je potrebno sprovesti i dodatne aktivnosti zarad promocije procedura za zapošljavanje stranaca.

Naredni koraci

NMI istraživač i ostale zainteresovane grupe preporučuju Vladi da pojača napore u cilju još većeg pojednostavljivanja procedura za zapošljavanje

stranaca i promocije tih rješenja. Ove mjere bi u budućnosti trebale da budu sastavni dio sektorske politike zapošljavanja.

Izvori

Bajramspahic, Dina. 2013. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Begovic, Branislav. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Anonimni izvor iz NVO, Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Evropska komisija, "Izveštaj o progresu Crne Gore za 2013." Oktobar 16. Brisel

Vlada Crne Gore. "Izveštaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Kostic, Rumica. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Maras, Vuk. 2013. NVO MANS. Intervju sa autorom. Oktobar 15. Podgorica

Mitrovic, Aleksandar. 2013. Privredna komora Crne Gore. Telefonski intervju sa autorom. Oktobar 30. Podgorica

Muleskovic, Mirza. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Zavod za zapošljavanje. "Nedjeljni statistički izvještaj Zavoda za zapošljavanje - 21. oktobar ". 2013. Oktobar 21. Podgorica

Ognjenovic, Jelena. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Olujic, Zvezdana. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Pavlovic, Sladjana. 2013. Ministarstvo finansija, Kontakt osoba za POV akcioni plan. Intervju sa autorom. Oktobar 4. Podgorica

Radulovic, Suzana. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Rasovic, Ana. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Seferovic, Edin. 2013. Američka privredna komora. Intervju sa autorom. Oktobar 25. Podgorica

7 | Koncesije i privatno-javno partnerstvo

Posebna pažnja će biti posvećena unaprjeđenju sistema koncesija i razvoju modela javno-privatnog partnerstva. Vlada Crne Gore će utvrditi regulatorni okvir za privatno javna partnerstva i koncesije, u saradnji sa konsultantima SIGME, a koji će biti usaglašen sa evropskim standarima i standarima UNECE. Shodno navedenoj regulativi, sljedeći podaci o Ugovorima bi bili dostupni javnosti: naziv javnog partnera, odnosno koncedenta, naziv privatnog partnera, odnosno koncesionara, opis predmeta ugovora i početka realizacije projekta datuma, datum potpisivanja ugovora i njegovo trajanje, lokacija ugovorenih aktivnosti. Za ovu svrhu pripremiće se podzakonski akt koji će urediti funkcionisanje registra ugovora gdje će biti detaljnije objašnjene procedure dostavljanja ugovora i prikazivanja podataka. Pristup informacijama biće u skladu s posebnim propisima koji se odnose na zaštitu podataka i poslovnu tajnu.

OPIS OBAVEZE						
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA	Ministarstvo finansija				
	POMOĆNE INSTITUCIJE	Nije precizirano				
	PRECIZIRAN KONTAKT?	Ne				
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST		Srednja (obavezom se definišu objektivno mjerljive aktivnosti, ali se ne preciziraju očekivani rezultati)				
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI	Unaprijeđenje javnih servisa				
	POV VRIJEDNOSTI					
	POKAZATELJ USPJEHA	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV.	NI JEDNA
	1. Utvrđivanje regulatornog okvira za privatno javna partnerstva i koncesije					X
	2. Priprema podzakonskog akta koji će urediti funkcionisanje registra ugovora sa objašnjenim procedurama dostavljanja ugovora i prikazivanja podataka	X				
AMBICIJA						
POKAZATELJ USPJEHA	NOVA ILI POSTOJEĆA	MOGUĆI UTICAJ				
1. Utvrđivanje regulatornog okvira	Postojeća	Osrednji (obavezom se definiše veliki korak naprijed u značajnoj oblasti, ali ona ostaje ograničena u smislu razmjere ili dometa)				
2. Priprema podzakonskog akta	Postojeća	Osrednji (obavezom se definiše veliki korak naprijed u značajnoj oblasti, ali ona ostaje ograničena u smislu razmjere ili dometa)				

STEPEN REALIZACIJE

1. Utvrđivanje regulatornog okvira

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	
---------------------------------------	---------------------------------------	---	--

2. Priprema podzakonskog akta

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	
---------------------------------------	---------------------------------------	---	--

NAREDNI KORACI

1. Utvrđivanje regulatornog okvira	Nastavak rada na sprovođenju osnova
2. Priprema podzakonskog akta	Nastavak rada na sprovođenju osnova

Šta se desilo?

U Crnoj Gori je trenutno na snazi Zakon o koncesijama koji je usvojen 2009. godine. U skladu sa ovim Zakonom sačinjen je javni registar koncesija koji sadrži osnovne podatke o izdatim koncesijama - datum kada je određen subjekat dobio koncesiju, informacije o objektu koncesije i vrijeme njenog trajanja. Ipak, imajući u vidu da je postojeći regulatorni okvir kojim je uređeno pitanje koncesija žestoko kritikovan od strane većeg broja domaćih i međunarodnih zainteresovanih grupa i subjekata, Vlada je odlučila da taj okvir izmijeni i unaprijedi, odnosno da utvrdi potpuno novi regulatorni okvir za pitanja koncesija i privatno javnog partnerstva.

Prema javno dostupnim podacima, kao i informacijama dobijenim od strane intervjuisanih zainteresovanih grupa, nije bilo napretka u implementaciji ove obaveze. U zvaničnom objašnjenju Vlade tim povodom navodi se da je potrebno sačekati usvajanje nove direktive u Evropskoj Uniji koja uređuje ovu oblast, a koja bi služila kao osnov za izradu crnogorskog regulatornog okvira. Vlada je navela da će ova obaveza biti implementirana do kraja 2013. godine. Ipak, u periodu sačinjavanja ovog izvještaja, implementacija obaveze nije bila ni započeta.

Je li imalo značaja?

Imajući u vidu da implementacija ove obaveze nije ni započela, zainteresovane grupe nisu mogle imati bilo kakvih benefita od njene realizacije.

Većina intervjuisanih zainteresovanih grupa su kritikovali Vladu i naglašavaju da nije potrebno čekati usvajanje EU direktive kako bi se, bar donekle, unaprijedilo postojeće stanje.

Naredni koraci

NMI istraživač kao i zainteresovane grupe preporučuju Vladi da ubrza aktivnosti u cilju ispunjavanja ove obaveze i da u proces izrade novog regulatornog okvira uključi sve relevantne subjekte u društvu.

Izvori

- Bajramspahic, Dina. 2013. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica
- Begovic, Branislav. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica
- Anonimni izvor iz NVO, Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica
- Komisija za koncesije Vlade Crne Gore. "Javni registar". 2013. Posjećen od strane autora. Oktobar 24. Podgorica.
- Evropska komisija, "Izveštaj o progresu Crne Gore za 2013." Oktobar 16. Brisel
- Vlada Crne Gore. "Izveštaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica
- Kostic, Rumica. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Maras, Vuk. 2013. NVO MANS. Intervju sa autorom.
Oktobar 15. Podgorica

Mitrovic, Aleksandar. 2013. Privredna komora Crne Gore.
Telefonski intervju sa autorom. Oktobar 30. Podgorica

Muleskovic, Mirza. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore.
Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Ognjenovic, Jelena. 2013. Unija poslodavaca Crne
Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Olujic, Zvezdana. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore.
Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Skupština Crne Gore. "Zakon o koncesijama". 2009.
Januar 26. Podgorica.

Pavlovic, Sladjana. 2013. Ministarstvo finansija, Kontakt
osoba za POV akcioni plan. Intervju sa autorom.
Oktobar 4. Podgorica

Radulovic, Suzana. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore.
Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Rasovic, Ana. 2013. Unija poslodavaca Crne Gore.
Intervju sa autorom. Oktobar 31. Podgorica

Seferovic, Edin. 2013. Američka privredna komora.
Intervju sa autorom. Oktobar 25. Podgorica

8 | Portal e-Uprave

Vlada će biti posvećena afirmaciji i unapređenju postojećih funkcionalnosti portala E-uprave. Takođe, osnovni cilj unaprijeđenja portala eUprave, tj. II faza eUprave, jeste da se utvrde i kreiraju kompleksnije elektronske usluge koje su potrebne građanima i da se one kroz Portal i šalter za prijem elektronske dokumentacije njima stave na raspolaganje. Pored toga, u dijelu Portala eParticipacija građanima će biti omogućeno da aktivno učestvuju u kreiranju zakona i ostalih strateških dokumenata, kao i da iznose svoja mišljenja i stavove u javnim raspravama.

OPIS OBAVEZE						
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA		Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije			
	POMOĆNE INSTITUCIJE		Nije precizirano			
	PRECIZIRAN KONTAKT?		Ne			
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST			Srednja (obavezom se definišu objektivno mjerljive aktivnosti, ali se ne preciziraju očekivani rezultati)			
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI		Unaprijeđenje javnih servisa			
	POV VRIJEDNOSTI					
	POKAZATELJ USPJEHA	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV.	NI JEDNA
	1. Afirmacija i unapređenje postojećih funkcionalnosti portala E-uprave	X				
	2. Kompleksnije elektronske usluge i prijem elektronske dokumentacije moguć na Portalu	X				
3. Omogućiti građanima da aktivno učestvuju putem interneta u kreiranju zakona i ostalih strateških dokumenata	X	X				

AMBICIJA		
POKAZATELJ USPJEHA	NOVA ILI POSTOJEĆA	MOGUĆI UTICAJ
1. Portal e-Uprave	Postojeća	Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)
2. Kompleksne elektronske usluge	Postojeća	Osrednji (obavezom se definiše veliki korak naprijed u značajnoj oblasti, ali ona ostaje ograničena u smislu razmjere ili dometa)
3. Aktivno online učešće	Postojeća	Veliki (obaveza predviđa reformu koja potencijalno može promijeniti način funkcionisanja relevantne oblasti)

STEPEN REALIZACIJE

1. Portal e-Uprave

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	
--------------------------------	--------------------------------	--	--

2. Kompleksne elektronske usluge

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	
--------------------------------	--------------------------------	--	--

3. Aktivno online učešće

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	
--------------------------------	--------------------------------	--	--

NAREĐNI KORACI

1. Portal e-Uprave	Nastavak rada na sprovođenju osnova
2. Kompleksne elektronske usluge	Nastavak rada na sprovođenju osnova
3. Aktivno online učešće	Nastavak rada na sprovođenju osnova

Šta se desilo?

Ova obaveza je imala za cilj da unaprijedi postojeći online portal sa novim servisima za građane, uključujući i prihvatanje elektronskog podnošenja dokumenata, kao i omogućavanje građanima da učestvuju u izradi zakona i javnih politika putem interneta.

Prema izvještajima Vlade, e-portal je razvijen prije usvajanja POV akcionog plana, ali je sadržao mnogo manje informacija o servisima za građane nego danas. Trenutno, informacije o 58 servisa koje pruža 16 institucija su dostupne građanima na internetu.

Konkretni podaci o periodu prije POV-a nisu dostupne, i nije moguće izvršiti procjenu napretka nastalog u toku sprovođenja POV akcionog plana. Međutim, ova obaveza još uvijek nije realizovana, i informacije o mnogim procedurama u nekoliko kategorija još uvijek nisu dostupne.

Što se tiče drugog pokazatelja uspjeha, portal još uvijek ne prihvata podnošenje elektronskih dokumenata, već samo sadrži informacije o procedurama.

Pored toga, manje od 20 predloga pravnih akata je postavljeno na portal, na javnu raspravu, prema podacima iz sredine oktobra 2013. i samo u nekoliko slučajeva komentari javnosti su prikupljeni na ovaj način.

Prema vladinoj statistici, dostavljenoj na zahtjev NMI istraživača, portal je imao značajan broj posjeta, od preko 400 dnevno u julu do preko 3,000 dnevno u oktobru. Ipak, nema informacija o mišljenju korisnika o korisnosti portala, a broj građana koji učestvuju u procesu donošenja odluka putem portala je vrlo ograničen. Vlada nije ulagala posebne napore da promoviše ovaj portal.

Je li imalo značaja?

Obaveza je prihvaćena prije POV-a i ona predstavlja veliki korak naprijed. Kako je navedeno, ipak je vrlo generalno postavljena i ne precizira pokazatelje uspjeha vezane za promociju novih servisa među građanima.

Dok je portal promovisan kroz nekoliko saopštenja za medije, zainteresovane grupe koje su intervjuisane i opšta javnost uglavnom ne znaju za ovaj servis.

Pored toga, zainteresovane grupe vjeruju da portal nije u skladu sa najboljim praksama u oblasti elektronske uprave, jer ne omogućava građanima da pristupe servisima putem interneta.

Predstavnici civilnog društva koji su intervjuisani su zabrinuti zbog odlaganja u sprovođenju ove aktivnosti. Portal je objavljen u aprlu 2011. i dvije godine kasnije još uvijek sadrži vrlo ograničene informacije. Oni vjeruju da je vladin odnos prema učešću javnosti veoma negativan, zbog čega građani nisu ohrabreni da se uključe u odlučivanje.

Naredni koraci

Portal treba da bude unaprijeđen kako bi omogućio posjetiocima da traže dokument ili koriste servise kroz online forme. Treba da bude promovisan kroz druge sajtove i kampanje u klasičnim medijima.

Zainteresovane grupe vjeruju da više informacija treba da bude postavljeno na portal, posebno o procedurama koje se odnose na lokalne samouprave, dok građani treba da budu ohrabreni i mobilisani da se uključe u donošenje odluka.

Što se tiče trećeg pokazatelja uspjeha, NMI istraživač preporučuje da buduće obaveze podrazumijevaju

povećanje broja zakona koji su upućeni na javnu raspravu. Dokumenta o svim javnim raspravama treba da budu postavljena na ovaj portal, umjesto na sajtovima pojedinačnih institucija, kako bi se lakše nalazile informacije o prilikama za učešće javnosti u izmjenama zakona.

Izvori

Barjampahic, Dina. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. 1 Oktobar. Podgorica

Brkuljan, Djordjije. NVO Centar za demokratsku tranziciju. Intervju sa autorom. 1 Oktobar. Podgorica

Vladin portal <http://www.euprava.me/>

Vlada Crne Gore. "Izvještaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Lazarevic, Ivan. 2013. Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije. Komunikacija email-om. Oktobar 10. Podgorica

Maras, Vuk. NVO MANS. 2013. Intervju sa autorom. 15 Oktobar. Podgorica

Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije. 2013. 'Mjesečni izvještaj za portal eUprava. Oktobar 29. Podgorica

Selic, Ana. NVO CEMI. Telefonski intervju sa autorom. 4 Oktobar. Podgorica

Vujnovic, Vuk. Vladin biro za odnose sa javnošću. 2013. Intervju sa autorom. 4 Oktobar. Podgorica

9 | Elektronske peticije - "građanin koji predlaže i utiče na politike Vlade"

Afirmišući dijalog i partnerstvo kao osnovne smjernice i principe rada, Vlada je u decembru 2011. godine najavila pokretanje online platforme, putem koje će građani Crne Gore moći da pokreću i potpisuju elektronske peticije iz djelokruga rada Vlade. Potrebno je uspostaviti i učiniti u potpunosti efikasnom ovu uslugu.

OPIS OBAVEZE						
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA		Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije			
	POMOĆNE INSTITUCIJE		Vladin biro za odnose sa javnošću			
	PRECIZIRAN KONTAKT?		Ne			
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST			Niska (formulacija obaveze je takva da je aktivnost mjerljiva samo sa nekom interpretacijom na strani čitaoca)			
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI		Unaprijeđenje javnih servisa			
	POV VRIJEDNOSTI					
	POKAZATELJ USPJEHA	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV.	NI JEDNA
	1. Uspostavljanje elektronskih peticija		X		X	
	2. Puna efikasnost usluge elektronskih peticija		X		X	

AMBICIJA		
POKAZATELJ USPJEHA	NOVA ILI POSTOJEĆA	MOGUĆI UTICAJ
1. Uspostavljanje elektronskih peticija	Postojeća	Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)
2. Puna efikasnost usluge elektronskih peticija	Postojeća	Osrednji (obavezom se definiše veliki korak naprijed u značajnoj oblasti, ali ona ostaje ograničena u smislu razmjere ili dometa)

STEPEN REALIZACIJE				
1. Uspostavljanje elektronskih peticija				
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije		
2. Puna efikasnost usluge elektronskih peticija				
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije		

NAREDNI KORACI

1. Uspostavljanje elektronskih peticija	Ni jedna: realizovana implementacija
2. Puna efikasnost usluge elektronskih peticija	Revizija obaveze kako bi bila dostižnija ili mjerljivija

Šta se desilo?

Ova obaveza propisuje uspostavljanje internet platforme za elektronske peticije i njeno efikasno funkcionisanje.

Vlada Crne Gore je još u decembru 2011. godine objavila početak projekta uspostavljanja servisa elektronskih peticija, prije usvajanja Akcionog plana za POV. Tada je objavljeno da je cilj ove inicijative da se omogućí crnogorskim građanima da Vladi predlažu konkretne aktivnosti koje su u domenu njene nadležnosti i da za svoje prijedloge prikupljaju podršku drugih građana. Kada neka predložena peticija prikupi najmanje 6,000 potpisa podrške građana, Vlada je obavezna da je razmotri i da se o njoj formalno odredi.

Portal elektronskih peticija uspostavljen je u oktobru 2012. godine ali još uvijek nije donio veće rezultate.

Do sada je preko portala podnijeto ukupno 57 peticija od čega su njih 23 zadovoljile kriterijume Vlade da bi mogle biti objavljene na portalu, kako bi moglo početi prikupljanje potpisa podrške. Sve 23 inicijative zajedno su prikupile preko 16,200 potpisa.

Od tog broja, samo su dvije peticije uspjele da sakupe preko 6,000 potpisa podrške koji su potrebni kako bi ih Vlada razmotrila i kako bi se u formalnom smislu prema njima odredila. Prva peticija bila je posvećena zahtjevu da se izgradi veći broj vrtića širom Crne Gore. Vlada Crne Gore je ovu peticiju razmotrila i usvojila prije više od godinu dana, u propisanom roku. Ipak, godinu dana kasnije, konkretne aktivnosti koje je Vlada preduzela povodom ove peticije su daleko od željenih - do sada je započeta izgradnja samo jednog objekta i to u oktobru 2013. godine. Drugom peticijom, koja je takođe prikupila preko 6,000 potpisa podrške, traženo je da se Policijskoj akademiji u Danilovgradu da ime po policijskom inspektor koji je ubijen na dužnosti. Ovu peticiju Vlada je razmotrila i odbila sa pet mjeseci zakašnjenja.

Poseban izazov kod elektronskih peticija predstavlja činjenica da je za njeno razmatranje od strane Vlade potrebno prikupiti 6,000 potpisa podrške, što je za

crnogorske uslove prevelik broj, posebno imajući u vidu da se ti potpisi prikupljaju elektronskim putem. Zbog i dalje jako malog broja građana koji putem interneta učestvuju u procesu donošenja odluka, podnosioci obje peticije koje su dobile preko 6,000 potpisa podrške su te potpise morali da prikupljaju na ulici, i da nakon toga ručno na Portalu, zajedno sa svojim aktivistima, unose podatke o građanima koji su podržali peticiju. Ovo je potpuno suprotno duhu elektronskih peticija. Nevladine organizacije su tražile od Vlade Crne Gore da snizi prag potpisa koji su potrebni kako bi jedna peticija bila razmotrena, ali je Vlada taj prijedlog odbila.

Dodatani izazov za efikasnu implementaciju ove obaveze je i činjenica da su crnogorski građani nedovoljno edukovani u dijelu informaciono-komunikacionih tehnologija, a da veliki broj građana uopšte nema pristup računaru ili internetu, čineći na taj način još težim prikupljanje neophodnih 6,000 elektronskih potpisa podrške za neku peticiju.

Na samom kraju, značajno kašnjenje Vlade sa davanjem konkretnih rezultata po jednoj usvojenoj peticiji, kao i odbijanje druge, jedine peticije koja je prikupila dovoljan broj potpisa podrške, djeluje krajnje destimulativno na građane da nastave sa korišćenjem ove usluge.

Je li imalo značaja?

Ova obaveza potencijalno može u velikoj mjeri unprijediti proces donošenja odluka.

Konkretno, nakon što je prva peticija usvojena, Vlada je osigurala kredit za izgradnju novih i renoviranje postojećih vrtića, čije bi pozitivne efekte do kraja 2017. godine trebalo da osjeti preko 1,600 djece.

Ipak, prema mišljenju zainteresovanih grupa, ograničeni rezultati koji su do sada ostvareni preko ovog servisa kao i ograničenog pristupa servisu u elektronskom formatu, obeshrabruje javnost da ga koristi.

Na samom početku, zainteresovane grupe su koristile ovaj mehanizam kako bi privukle pažnju Vlade ali sada

nema ni jedne peticije kojom se tražile potpisi podrške. Prema mišljenju zainteresovanih grupa, upravo je nedostatak konkretnih rezultata ovog servisa doveo do smanjenog interesovanja građana za njegovo korišćenje.

Ukoliko Vlada Crne Gore ne promijeni način funkcionisanja ovog servisa, pogotovo u dijelu odnosa Vlade prema usvojenim peticijama, zainteresovane grupe vjeruju da će ovaj servis u potpunosti zamrijeti.

Neke zainteresovane grupe iz organizacija civilnog društva i medija vjeruju da Vlada nema stvarnu volju da građane uključi u proces donošenja odluka i da je upravo zbog toga izostala i promocija elektronskih peticija. Takođe, prema njihovom mišljenju, zbog toga je izostao i odgovoran odnos Vlade prema peticijama koje su dobile dovoljan broj potpisa podrške, kako bi se obeshrabrila dalja aktivnost građana preko ovog servisa i njihovo učešće u procesu donošenja odluka.

Naredni koraci

NMI istraživač preporučuje Vladi da učini dodatne napore kako bi stimulisala građane da koriste ovaj servis i da smanji broj potpisa podrške koji su potrebni da bi se neka peticija razmotrila od strane Vlade. Takođe, Vladi se preporučuje da osigura konkretne i opipljive rezultate za sve peticije koje dobiju dovoljan broj potpisa.

Većina zainteresovanih grupa preporučuje Vladi da smanji broj potrebnih potpisa podrške makar za polovinu i da produži rok u kojem je potrebno prikupiti te potpise. Takođe, zainteresovane grupe predlažu Vladi da revidira postojeću listu organičenja za objavljivanje peticija na portalu te da iste redukuje, posebno u dijelu koji se odnosi na opseg aktivnosti koje se peticijom mogu zahtijevati kao i nemogućnosti da se zahtijeva odgovornost pojedinačnih javnih funkcionera za njihove konkretne postupke.

Takođe se preporučuje da Vlada sprovede medijsku kampanju i konkretne aktivnosti kako bi dodatno informisala građane o postojanju servisa elektronskih peticija i da poveća broj usvojenih i razmotrenih peticija što bi stimulisalo građane da ovu uslugu više koriste u budućnosti.

Štaviše, kao znak dobre volje prema građanima koji su već koristili ovaj servis i podnosili peticije, Vlada bi trebala da razmotri sve peticije koje su imale značajan

broj potpisa, iako formalno nisu prešle prag od 6,000 potpisa podrške da bi bile formalno razmotrene.

Vlada bi morala da implementira usvojene peticije na efikasan i adekvatan način, a za svaku usvojenu peticiju trebalo bi uvesti sistem monitoringa i izvještavanja preko kojeg bi se dobijale informacije o njenoj implementaciji.

Većina zainteresovanih grupa preporučuje Vladi da unaprijedi portal elektronskih peticija i da ga učini pristupačnijim za krajnje korisnike uključujući i uvođenje pune višejezičnosti, u skladu sa Ustavom, te da obezbijedi jasne i razumljive informacije o svim procedurama koje se tiču ovog servisa. Takođe, Vladi se preporučuje da na portalu objavi sve podnijete peticije, bez obzira na to da li su zadovoljile proceduralne kriterijume za objavljivanje.

Izvori

Bajramspahic, Dina. 2013. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. 1 Oktobar. Podgorica

Brkuljan, Djordjije. 2013. NVO Centar za demokratsku tranziciju. Intervju sa autorom. 1 Oktobar. Podgorica

Dnevni list "Vijesti". 2013. Izjave podnosioca peticija <http://www.vijesti.me/vijesti/scekic-misljenju-vlade-nije-zasluzio-da-akademija-nosi-njegovo-ime-clanak-150350>, Dnevni list "Vijesti" - <http://www.vijesti.me/vijesti/slavica-scekic-odluku-vlade-mafija-ubija-moga-brata-clanak-150357>. Septembar 19. Podgorica

Vlada Crne Gore. "Izveštaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Vladin portal elektronskih peticija <https://epeticije.gov.me/>

Koljenovic, Edin. 2013. NVO Građanska alijansa. Intervju sa autorom. 1 Oktobar. Podgorica

Maras, Vuk. NVO MANS. Intervju sa autorom. 15 Oktobar. Podgorica

Markovic, Nikola. 2013. Dnevni list 'Dan'. Intervju sa autorom. 18 Oktobar. Podgorica

NVO CEMI. 'Nacrt analize - Mapiranje POV-a u Crnoj Gori' 2013. Septembar (dokument je trenutno ograničen za distribuciju)

Portal CDM. 2013. Izjave podnosioca peticija <http://www.img.cdm.me/drustvo/crna-gora/nabaviti-montazni-objekat-do-izgradnje-novih-vertica>. Januar 25. Podgorica

Selic, Ana. 2013. NVO CEMI. Telefonski intervju sa autorom. 4 Oktobar. Podgorica

Tadic, Milka. 2013. Nedjeljnik 'Monitor'. Intervju sa autorom. 18 Oktobar. Podgorica

Tim za koordinaciju komunikacionih aktivnosti, Vlada Crne Gore. Prvi izvještaj o funkcionisanju Portala "Glas građana - E-peticije". 2012. Decembar. Podgorica <https://www.google.me/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&ved=0CCwQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.gov.me%2FResourceManager%2FFileDownload.aspx%3Frid%3D120027%26rType%3D2&ei=LmxgUusyEOMrTtAb5nYHoCg&usg=AFQjCNE43ClmY4am7beRRCpHqxAo8z0Fuw>)

Tim za koordinaciju komunikacionih aktivnosti, Vlada Crne Gore. Drugi izvještaj o funkcionisanju Portala "Glas građana - E-peticije". 2013. April (<https://www.google.me/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&ved=0CCwQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.gov.me%2FResourceManager%2FFileDownload.aspx%3Frid%3D120027%26rType%3D2&ei=LmxgUusyEOMrTtAb5nYHoCg&usg=AFQjCNE43ClmY4am7beRRCpHqxAo8z0Fuw>)

Vujnovic, Vuk. Vladin biro za odnose sa javnošću. Prilog u pisanoj formi. 2013. Oktobar 7. Podgorica

10 | Regionalni forum za vladine komunikacije u Jugoistočnoj Evropi

Regionalni forum za vladine komunikacije u Jugoistočnoj Evropi je regionalna inicijativa čiji je cilj da razvija kapacitet vladinih službenika za odnose s javnošću da izvrše uticaj na način kreiranja javnih politika u pravcu veće transparentnosti državne uprave, lakšeg pristupa javnim informacijama i većeg uticaja javnosti na proces kreiranja javnih politika, a sve u cilju unapređenja participativne demokratije u regionu.

Forum je dio zajedničkog projekta Vlade Crne Gore i UNDP Montenegro, koji se realizuje uz podršku Konrad Adenauer Fondacije i Ambasade SAD u Podgorici. Vladini službenici za odnose sa javnošću biće posvećeni regionalnoj saradnji u oblasti odnosa sa javnošću, kao i razmjeni iskustava, naprednih praksi sa ciljem uspostavljanja veće transparentnosti nacionalnih vlada.

OPIS OBAVEZE				
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA	Vladin biro za odnose sa javnošću		
	POMOĆNE INSTITUCIJE	Nije precizirano		
	PRECIZIRAN KON-TAKT?	Ne		
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST		Nema (obavezom se ne definišu očekivani rezultati ili mjere koje se mogu utvrditi)		
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI	Unaprijeđenje javnih servisa		
	POV VRIJEDNOSTI			
	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV. NI JEDNA
	X	X		
AMBICIJA				
NOVA ILI POSTOJEĆA Postojeća		MOGUĆI UTICAJ Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)		
STEPEN REALIZACIJE				
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije		
NAREDNI KORACI				
Nova obaveza koja se zasniva na rezultatima postojećih aktivnosti				

Šta se desilo?

Ova obaveza predviđa da se koristi regionalni forum za izgradnju kapaciteta državnih službenika zaduženih za odnose sa javnošću u vezi sa otvorenom državnom upravom.

Dvije regionalne konferencije su organizovane uz učešće vladinih službenika za komunikacije. Učesnici su usvojili deklaraciju kojom su iskazali njihovu ličnu i profesionalnu posvećenost sprovođenju najviših profesionalnih standarda i poštovanju vrijednosti transparentnosti, saradnje i tehnološki unaprijeđenog pristupa vladinoj komunikaciji. Nakon konferencije, učesnici su uspostavili Udruženje državnih službenika za odnose sa javnošću u jugoistočnoj Evropi.

Je li imalo značaja?

Aktivnosti koje su do sada sprovedene su deklarativne prirode, one promovisu principe dobre vladavine među službenicima za odnose sa javnošću i iskazuju njihovu spremnost. Kao rezultat toga, rano je reći da li će one uticati na praksu. U skladu sa tim, zainteresovane grupe tvrde da ne osjećaju nikakve promjene kao rezultat ove aktivnosti, pa nisu ni mogle imati koristi od njenog sprovođenja. Naravno, konkretni rezultati sprovođenja ove obaveze možda još nisu sazreli.

Predstavnici civilnog društva, uključujući i medije, smatraju da javni službenici treba da budu mnogo više proaktivni i spremniji da objave dokumentaciju u posjedu Vlade. Oni treba da obezbijede da relevantna dokumentacija bude proaktivno postavljena na sajtovima Vlade i da budu mnogo otvoreniji za medije.

Naredni koraci

Zbog načina na koji je formulisana ova obaveza nije jasno kako će principi iz deklaracije biti sprovedeni u djelo. U svakom slučaju, zainteresovane grupe, uključujući profesionalce iz medija, nisu primijetile neka opšta poboljšanja vezana za komunikaciju sa javnošću. Štaviše, oni su zabrinuti zbog nedavnih personalnih i drugih promjena koje su se dogodile u Vladinom birou za odnose sa javnošću. Zainteresovane grupe vjeruju da će te promjene negativno uticati na transparentnost i saradnju vlade sa civilnim društvom, uključujući i medije. Nedavno su izražene zabrinutosti oko tona komunikacije između Vlade i civilnog društva, dok Evropska komisija konstantno preporučuje unapređenja u ovoj oblasti.

NMI istraživač preporučuje Vladi da gradi na dosadašnjim aktivnostima i sprovede usvojenu deklaraciju u djelo. Da bi to uradili, neophodno je da predvide konkretne aktivnosti, pokazatelje uspjeha i indikatore za postizanje veće transparentnosti, saradnje i tehnoloških inovacija u vladinim komunikacijama, kako se traži u deklaraciji. Vladin Biro treba da unaprijedi odnose i komunikaciju sa civilnim društvom i medijima, obezbjeđujući okruženje za saradnju koje podstiče učešće javnosti.

Izvori

Vlada Crne Gore. "Izveštaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Evropska komisija, "Izveštaj o progresu Crne Gore za 2012." Oktobar 10. Brisel

Evropska komisija, "Izveštaj o progresu Crne Gore za 2011." Oktobar 12. Brisel

Evropska komisija, "Izveštaj o progresu Crne Gore za 2013." Oktobar 16. Brisel

Maras, Vuk. NVO MANS. 2013. Intervju sa autorom. 15 Oktobar. Podgorica

Markovic, Nikola. Dnevni list 'Dan'. 2013. Intervju sa autorom. 18 Oktobar. Podgorica

Selic, Ana. NVO CEMI. Telefonski intervju sa autorom. 4 Oktobar. Podgorica

Tadic, Milka. Nedjeljnik 'Monitor'. 2013. Intervju sa autorom. 18 Oktobar. Podgorica

Vujnovic, Vuk. Vladin biro za odnose sa javnošću. 2013. Intervju sa autorom. 4 Oktobar. Podgorica

11 | Javne rasprave

Vlada će u narednom periodu obezbijediti dosljednu primjenu Uredba o načinu i postupku sprovođenja javne rasprave u pripremi zakona.

OPIS OBAVEZE				
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA	Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave		
	POMOĆNE INSTITUCIJE	Nije precizirano		
	PRECIZIRAN KON-TAKT?	Ne		
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST		Nema (obavezom se ne definišu očekivani rezultati ili mjere koje se mogu utvrditi)		
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI	Unaprijeđenje javnih servisa		
	POV VRIJEDNOSTI			
	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV. NI JEDNA
		X		
AMBICIJA				
NOVA ILI POSTOJEĆA Postojeća		MOGUĆI UTICAJ Osrednji (obavezom se definiše veliki korak naprijed u značajnoj oblasti, ali ona ostaje ograničena u smislu razmjere ili dometa)		
STEPEN REALIZACIJE				
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije		
NAREDNI KORACI				
Nastavak rada na sprovođenju osnova				

Šta se desilo?

Ovim se predviđa obaveza Vlade da sprovede javne rasprave o nacrtima zakona, u skladu sa Uredbom o postupku i načinu sprovođenja javne rasprave u pripremi zakona.

Vlada nema interni sistem za koordinaciju i monitoring javnih rasprava, i oslanja se na podatke koje skupljaju NVO. Prema izvještajima tih NVO, samo nekoliko ministarstava u potpunosti poštuje Uredbu. Samo tri

ministarstva su objavila listu zakona koje će raditi u toku godine, dok većina ministarstava ne omogućava zainteresovanim grupama da znaju i da se pripreme za učešće u konsultacijama.

U toku 2012. godine, za 22 zakona je organizovana javna rasprava, a nema informacija o broju zakona na koje su dostavljeni komentari, dok za samo šest njih postoji izvještaj sa rasprava. Istovremeno, 83 zakona su bila razmatrana u Parlamentu. Učešće javnosti u

konsultacijama je ograničeno, dok je odnos Vlade prema inputima sa javnih rasprava najčešće negativan.

Je li imalo značaja?

Ukoliko vlada sprovede obavezu i u potpunosti ispoštuje svoju Uredbu, to će omogućiti građanima i drugim zainteresovanim grupama da budu adekvatno informisani o predloženim izmjenama zakona, i da imaju dovoljno vremena da učestvuju u donošenju odluka. Štaviše, ukoliko se odnos Vlade prema učešću javnosti promijeni, to može privući mnoge ekspete da daju svoje predloge prilikom čestih izmjena zakona vezanih za proces EU integracija.

Međutim, pošto većina ministarstava nije poštovala Odluku, zainteresovane grupe nisu mogle imati koristi od vrlo ograničenog sprovođenja ove obaveze.

Mnoge zainteresovane grupe su ukazale na nedostatke u sprovođenju Odluke, kao i na nedostatak transparentnosti i loš kvalitet novih zakona koje je pripremila Vlada. NVO-i i mediji su zabrinuti da je vladin odnos prema učešću javnosti veoma negativan, što dalje ograničava sprovođenje ove obaveze.

Naredni koraci

NMI istraživač preporučuje nastavak sprovođenja ove obaveze koja je ključna za učešće građana. Vlada treba da ohrabri učešće građana, posebno sa najviših nivoa. Vlada, na najvišim nivoima, treba da potvrdi prethodno preuzete domaće i međunarodne obaveze da saraduje sa NVO, posebno kroz uspostavljanje okruženja u kome je moguća saradnja na izradi javnih politika i njihovoj implementaciji.

Treba uspostaviti interni sistem praćenja i razviti dodatne procedure kako bi se obezbijedilo da sva ministarstva poštuju Odluku i na vrijeme omogućavaju javnosti da se uključi u izradu novih zakona i javnih politika. Izvještaji o javnim raspravama treba da uključe sve predloge koje su dale zainteresovane grupe i obrazloženja za njihovo (ne)prihvatanje, i treba ih konzistentno objavljivati na internetu.

Izvori

Brkuljan, Djordjije. NVO Centar za demokratsku tranziciju. 2013. Intervju sa autorom. 1 Oktobar. Podgorica

Centar za razvoj NVO sektora. 'Godišnji izvještaj o primjeni Uredbe o postupku i načinu sprovođenja

javne rasprave u pripremi zakona za 2012. godinu. 2013. Maj 28. Podgorica (http://www.crnvo.me/attachments/article/8464/izvestaj%20o%20javnoj%20raspravi%20OSCE%20_2_-final.pdf)

Vlada Crne Gore. "Izvještaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Maras, Vuk. NVO MANS. 2013. Intervju sa autorom. 15 Oktobar. Podgorica

Markovic, Nikola. Dnevni list 'Dan'. 2013. Intervju sa autorom. 18 Oktobar. Podgorica

Pavlovic, Sladjana. Kontakt osoba za POV akcioni plan. Intervju sa autorom. 4 Oktobar. Podgorica

Selic, Ana. NVO CEMI. Telefonski intervju sa autorom. 4 Oktobar. Podgorica

Tadic, Milka. Nedjeljnik 'Monitor'. 2013. Intervju sa autorom. 18 Oktobar. Podgorica

12 | Direktan kontakt sa nevladinim organizacijama

Državni organi će obezbijediti kontinuitet u imenovanju kontakt osoba za saradnju sa nevladinim organizacijama i učiniti informacije o kontakt osobama dostupnim na svojim web sajtovima.

OPIS OBAVEZE				
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA	Kancelarija za saradnju sa NVO		
	POMOĆNE INSTITUCIJE	Nije precizirano		
	PRECIZIRAN KONTAKT?	Ne		
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST		Srednja (obavezom se definišu objektivno mjerljive aktivnosti, ali se ne preciziraju očekivani rezultati)		
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI	Ni jedna		
	POV VRIJEDNOSTI			
	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV.
		X		
AMBICIJA				
NOVA ILI POSTOJEĆA Postojeća		MOGUĆI UTICAJ Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)		
STEPEN REALIZACIJE				
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije		
NAREDNI KORACI				
Nova obaveza koja se zasniva na rezultatima postojećih aktivnosti				

Šta se desilo?

Ova obaveza je realizovana. Institucije centralne vlasti su imenovale osobe zadužene za saradnju sa NVO sektorom i objavile njihove kontakte na sajtu Kancelarije za saradnju sa NVO. Ipak, vrlo je zahtjevno naći informacije o kontakt osobama za saradnju sa NVO na sajtovima mnogih ministarstava.

Je li imalo značaja?

Sajtovi centralnih institucija imaju određene osobe zadužene za saradnju sa NVO, ali ni ti sajtovi, a ni kontakt osobe, ne mogu dati informacije o praktičnim implikacijama sprovođenja ove aktivnosti. Zainteresovane grupe su ukazale da, uprkos sprovođenju konkretne obaveze imenovanja kontakt

osoba, u poslednjoj godini saradnja NVO i Vlade je pogoršana.

Transparentnost vladinih procedura za saradnju, konsultacije i finansiranje NVO treba da bude unaprijeđena, navodi Evropska komisija u svom poslednjem izvještaju o napretku Crne Gore.

Naredni koraci

Vlada treba da revidira ovu obavezu tako da unaprijedi saradnju sa NVO. Treba da budu definisani konkretni pokazatelji uspjeha, indikatori bazirani na rezultatima treba da budu predviđeni, kao i uspostavljen sistem praćenja sprovođenja.

Izvori

Bajramspahic, Dina. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. 1 Oktobar. Podgorica

Brkuljan, Djordjije. NVO Centar za demokratsku tranziciju. 2013. Intervju sa autorom. 1 Oktobar. Podgorica

Dacic, Jelena. NVO Juventas. Intervju sa autorom. 1 Oktobar. Podgorica

Evropska komisija, "Izvještaj o progresu Crne Gore za 2013." Oktobar 16. Brisel

Vlada Crne Gore. "Izvještaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Maras, Vuk. NVO MANS. 2013. Intervju sa autorom. 15 Oktobar. Podgorica

Selic, Ana. NVO CEMI. Telefonski intervju sa autorom. 4 Oktobar. Podgorica

Sajt Kancelarije za saradnju sa NVO, www.gsv.gov.me/sekretarijat/Kancelarija_za_saradnju_s_NVO

13 | Sistemi za unapređenje direktnog kontakta sa građanima

Vlada Crne Gore će preporučiti organima uprave da, u okviru postojećih kapaciteta, uspostave isti ili sličan sistem koji funkcioniše kao Biro za komunikacije sa građanima, koji bi omogućio veći kvalitet informacija i bolju informisanost građana o dešavanjima unutar institucija.

OPIS OBAVEZE				
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA	Biro za komunikacije sa građanima		
	POMOĆNE INSTITUCIJE	Nije precizirano		
	PRECIZIRAN KON-TAKT?	Ne		
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST		Nema (obavezom se ne definišu očekivani rezultati ili mjere koje se mogu utvrditi)		
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI	Unaprijeđenje javnih servisa		
	POV VRIJEDNOSTI			
	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV. NI JEDNA
	X			
AMBICIJA				
NOVA ILI POSTOJEĆA Nova		MOGUĆI UTICAJ Osrednji (obavezom se definiše veliki korak naprijed u značajnoj oblasti, ali ona ostaje ograničena u smislu razmjere ili dometa))		
STEPEN REALIZACIJE				
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije		
NAREDNI KORACI				
Revizija obaveze kako bi bila dostižnija ili mjerljivija				

Šta se desilo?

Vlada se obavezala da će uspostaviti sistem za komunikaciju sa građanima koji će biti sličan funkcionisanju Biroa za komunikacije sa građanima. Biro ima tim koji je odgovoran za odgovore na zahtjeve građana premijeru i potpredsjednicima Vlade – oni prikupljaju informacije od nadležnih institucija i dostavljaju ih građanima.

Ipak, ova obaveza nije sprovedena. Kako bi se promijenio sistem komunikacije u vladinim institucijama, biće neophodno povećati broj zaposlenih, saopštiti su iz Vlade. Oni vjeruju da postojeći sistem već pruža dovoljno mehanizama za adekvatno adresiranje zahtjeva građana. Promjene se teško mogu očekivati u sadašnjoj finansijskoj situaciji.

Je li imalo značaja?

Obaveza nije ispunjena, pa ni zainteresovane grupe nisu imale konkretne koristi. Predstavnici Vlade smatraju da bi sprovođenje ove obaveze zahtijevalo značajne finansijske izvore i povećanje broja državnih službenika, što nije realno u vremenu krize kada Vlada planira smanjenje javne administracije. U zvaničnom izvještaju Vlada nije zvanično odustala od sprovođenja ove obaveze, ali iz razgovora sa zaduženim državnim službenicima, NMI istraživač je došla do zaključka da je Vlada od ove obaveze de facto odustala.

Neke zainteresovane grupe predlažu da se organizuju stručna tijela na nivou nekoliko ministarstava ili u okviru kancelarija potpredsjednika Vlade, dok drugi smatraju da taj posao treba da rade osobe koje su već zadužene za odnose sa javnošću i komunikaciju sa građanima.

Naredni koraci

NMI istraživač preporučuje da vlada revidira ovu obavezu i uključi nove, jeftinije akcije koje podrazumijevaju uspostavljanje one-stop šaltera za građane unutar institucija, dalje razvijanje elektronskih servisa, uključujući i načine za učestvovanje u donošenju odluka i reorganizaciju radnih mjesta.

Izvori

Vlada Crne Gore. "Izvještaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica
Vujnovic, Vuk. Vladin biro za odnose sa javnošću. 2013. Intervju sa autorom. 4 Oktobar. Podgorica

14 | Slobodan pristup informacijama

U cilju povećavanja mogućnosti za otkrivanje slučajeva korupcija i drugih kršenja zakona od strane obveznika primjene Zakona o slobodnom pristupu informacijama, Vlada Crne Gore će utvrditi tekst novog Zakona o slobodnom pristupu informacijama. Na ovaj način će se obezbijediti: djelotvoran nadzor nad sprovođenjem propisa o slobodnom pristupu informacijama od strane jedinstvenog drugostepenog organa koji će biti sastavljen od profesionalaca koji ne pripadaju političkim partijama; redovno, tromjesečno izvještavanje službenika zaduženih za postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama jedinstvenom drugostepenom organu o sprovođenju zakona; sačinjavanje liste dokumenata koja se moraju proaktivno objavljivati od strane svake institucije koja je obveznik primjene zakona i koji promoviše pravilo da je pristup informacijama obaveza, a ograničenja samo rijetki i opravdani izuzeci.

OPIS OBAVEZE				
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA	Ministarstvo kulture		
	POMOĆNE INSTITUCIJE	Nije precizirano		
	PRECIZIRAN KON-TAKT?	Ne		
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST		Velika (obaveza je difinisana na način da sadrži jasne, mjerljive, provjerljive indikatore i mjere za procjenu ostvarenja cilja)		
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI	Povećanje javnog integriteta		
	POV VRIJEDNOSTI			
	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV. NI JEDNA
	X			
AMBICIJA				
NOVA ILI POSTOJEĆA Postojeća		MOGUĆI UTICAJ Osrednji (obavezom se definiše veliki korak naprijed u značajnoj oblasti, ali ona ostaje ograničena u smislu razmjere ili dometa)		
STEPEN REALIZACIJE				
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije		
NAREDNI KORACI				
Nova obaveza koja se zasniva na rezultatima postojećih aktivnosti				

Šta se desilo?

Plan da izmijeni Zakon o slobodnom pristupu informacijama Vlada je objavila u posljednjem kvartalu 2010. godine, prije donošenja Akcionog plana za POV.

Postupajući po zahtjevu koji se nametnuo kroz proces evropskih integracija Crne Gore, da se unaprijedi Zakon o slobodnom pristupu informacijama, Vlada je samostalno pripremila izmjene i dopune tog zakona i uputila ih u skupštinsku proceduru na usvajanje krajem 2010. godine.

Nakon intenzivne kampanje medija i organizacija civilnog društva protiv nekih rješenja u predloženim izmjenama i dopunama Zakona, Vlada je odlučila da iste povuče iz skupštinske procedure i da pripremi novi Zakon o slobodnom pristupu informacijama. Vlada je ovog puta uključila predstavnike organizacija civilnog društva i međunarodne zajednice u Radnu grupu je radila na novom zakonu. Radna grupa je uspostavljena u januaru 2011. godine i radila je na novom zakonu sve do aprila 2012. godine. Novi zakon je nakon toga prošao Vladinu proceduru i upućen je Skupštini na usvajanje. Novi Zakon o slobodnom pristupu informacijama usvojen je u julu 2012. godine a stupio je na snagu u februaru 2013.

Novi zakon je skoro u potpunosti odgovorio na ono što je bilo propisano obavezom u Akcionom planu za POV. Zakonom je uspostavljen jedinstveni drugostepeni organ (Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama) ali ovo tijelo i dalje nije sastavljeno od profesionalaca koji ne pripadaju političkim partijama. Prethodno rukovodstvo nastavilo je da vodi Agenciju iako je Zakon promijenjen. Od tri člana Savjeta Agencije, najvažnijeg tijela te institucije koje postupa po žalbama zbog kršenja Zakona o slobodnom pristupu informacijama, dvojica su birana na prijedlog vladajućih a jedan na prijedlog opozicionih političkih partija.

Novi zakon propisuje obavezu svim institucijama koje su dužne da ga primjenjuju da Agenciji podnose tromjesečne izvještaje o sprovođenju zakona. Štaviše, Zakon propisuje i listu akata koje svaka institucija mora proaktivno objaviti na svojoj internet prezentaciji. Iako je prema definiciji iz samog Zakona, slobodan pristup informacijama obaveza, a ograničenja pristupa informacijama samo rijetki i opravdani izuzeci, praksa pokazuje da je njegova primjena još uvijek otežana. Prema podacima Agencije, u prvoj polovini 2013. godine institucijama je podnijeto preko 400 zahtjeva za slobodan pristup informacijama, a

Agenciji preko 200 žalbi zbog kršenja tog zakona. Od tog broja, 150 žalbi je usvijeno, odnosno konstatovano je da institucije nisu pravilno primjenjivale Zakon o slobodnom pristupu informacijama. Ovo pokazuje da su, u odnosu na ukupan broj inicijalno podnijetih zahtjeva, u 37% slučajeva institucije prekršile Zakon.

Ključni izazov sa kojim se Vlada suočila bilo je uspostavljanje balansa između Zakona o slobodnom pristupu informacijama i drugih zakona koji utiču na ovu oblast, primarno onih koji se tiču zaštite ličnih podataka i tajnih podataka. Iako su zakoni o zaštiti ličnih podataka i tajnosti podataka izmijenjeni u paketu kada je usvajan Zakon o slobodnom pristupu informacijama, ovi zakoni se nisu u potpunosti međusobno uskladili, što stvara velike probleme u praksi.

Generalno, novi Zakon o slobodnom pristupu informacijama je stvorio dobre pretpostavke za lakše otkrivanje slučajeva korupcije i kršenja zakona. I pored toga, nakon usvajanja novog Zakona neke institucije su otišle u suprotnom pravcu i napravile su lošiju praksu nego ranije. Tako su, na primjer, Uprava za imovinu i Poreska uprava uklonile podatke potrebne za utvrđivanje vlasništva iz javnih internet registara kompanija i katastra. Postoje i inicijative da se smanji obim podataka koji se objavljuju o prihodima i imovini javnih funkcionera, pravdajući to zaštitom podataka o ličnosti.

Je li imalo značaja?

Implementacija ove obaveze je, u pravnom smislu, drastično unaprijedila pravo na pristup informacijama kroz uvođenje Agencije kao jedinstvenog drugostepenog organa za postupanje po žalbama za kršenje zakona. Ovo je značajno pojednostavilo procedure za građane koji sada jednostavnije mogu da koriste svoje pravo na pristup informacijama i da se žale ukoliko im je neka institucija to pravo povrijedila.

Novi pravni okvir ostavlja manje prostora za zloupotrebe od strane nekih institucija koje koristeći pravne praznine pokušavaju da onemoguće pristup traženim podacima. Ovaj zakon, po prvi put, predviđa obavezu proaktivnog objavljivanja informacija od strane institucija i na taj način olakšava građanima i drugim zainteresovanim grupama da dođu do potrebnih informacija. Štaviše, Zakon predviđa i vođenje prekršajnog postupka i novčane kazne protiv odgovornih lica u institucijama koja ovaj Zakon krše.

Sa druge strane, praktična primjena ovog zakona i dalje ostavlja dosta prostora za unapređenje, imajući u vidu da njegova primjena traje svega nekoliko mjeseci i da veliki broj institucija i dalje treba da se prilagodi novinama koje su propisane novim Zakonom.

Novi zakon, jednako kao i prethodni, intenzivno je korišćen od manjeg broja zainteresovanih grupa. Organizacije civilnog društva i mediji koriste ovaj zakon da bi pratili rad državnih organa, razne procese i pojave, uključujući i istraživanje slučajeva konflikta interesa, korupcije, organizovanog kriminala i ostalih nezakonitosti u državnom aparatu.

Zainteresovane grupe su zabrinute zbog činjenice su novim zakonom propisani duži rokovi u kojem su institucije obavezne da odgovore na podnijete zahtjeve za informacijama kao i zbog toga što o žalbama za kršenje Zakona o slobodnom pristupu informacijama odlučuju lica koja su izabrana na prijedlog političkih partija.

Zainteresovane grupe ne kritikuju previše sam zakon, već se najveći broj kritika odnosi na njegovu primjenu. Iako Zakon propisuje da je pristup podacima pravilo a da su ograničenja rijetki i opravdani izuzeci, neki potezi Agencije i ostalih institucija zaduženih za sprovođenje ovog zakona značajno podrivaju taj princip.

Došlo je do značajnog smanjenja obima podataka koje institucije proaktivno objavljuju u javnim registrima, što je organičilo organizacije civilnog društva i medije da istražuju slučajeve konflikta interesa, korupcije i ostalih nezakonitosti učinjenih od strane javnih funkcionera.

Neke zainteresovane grupe vjeruju da su odluke Agencije kojima se insistira na uklanjanju podataka iz javnih registara, a koje se pravdaju zaštitom podataka o ličnosti, samo pokušaj da se ograniči pristup podacima koje organizacije civilnog društva i mediji koriste prilikom izrade istraživačkih priča. Agencija tvrdi da su njihove odluke u skladu sa evropskim standardima u ovoj oblasti, ali u praksi, javni registri zemalja članica EU pokazuju sasvim drugačije, jer sadrže znatno veći obim podataka od registara u Crnoj Gori.

Naredni koraci

NMI istraživač preporučuje Vladi usvajanje nove obaveze kojom će se propisati konkretne aktivnosti na praćenju sprovođenja novog Zakona, njegovih praktičnih učinaka ali i praćenje proaktivnog objavljivanja informacija od strane različitih institucija. Štaviše, preporučuje se Vladi

i Agenciji da učine dodatne napore kako bi se osiguralo postojanje prakse pokretanja prekršajnih postupaka protiv lica odgovornih za kršenje zakona i njihovog novčanog kažnjavanja. Takođe, preporučuje se povećanje obima i kvaliteta podataka koje je svaka institucija dužna da proaktivno objavi, pogotovo u dijelu javnih registara.

Većina zainteresovanih grupa preporučuje Vladi da osigura bolju primjenu zakona, posebno u dijelu efikasnijeg odgovaranja institucija po zahtjevima podnijetim od strane organizacija civilnog društva, medija i građana. Takođe se preporučuje Vladi i Agenciji da učine dodatne napore kako bi promovisali novi Zakon među građanima i kako bi ih podstakli da koriste ovaj Zakon, odnosno svoje pravo na pristup informacijama u posjedu organa centralne ili lokalnih vlasti.

Zainteresovane grupe i NMI istraživač takođe preporučuju da se izabere novi, politički nezavisan Savjet Agencije i da Vlada osigura da javni registri budu u potpunosti dostupni svim subjektima u punom obimu.

Izvori

Bajramspahic, Dina. 2013. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Brkuljan, Djordjije. 2013. NVO Centar za demokratsku tranziciju. Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Darbishire, Helen. 2013. NVO Access Info Europe. Pisani doprinos. Septembar 26. Madrid

Evropska komisija, "Izveštaj o progresu Crne Gore za 2013." Oktobar 16. Brisel

Vlada Crne Gore. "Izveštaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Hayman, Gavin. 2013. NVO Global Witness. Pisani doprinos. Oktobar 3. London

Karanicolas, Michael. 2013. NVO Center for Law and Democracy. Pisani doprinos. Oktobar 3. Nova Scotia.

Maras, Vuk. 2013. NVO MANS. Intervju sa autorom. Oktobar 15. Podgorica

NVO CDT. Saoptenje za medije. 2013. Septembar 27. Podgorica.

NVO MANS. Uvid u arhivu sa preko 50.000 podnijetih zahtjeva za slobodan pristup informacijama. 2013. Oktobar 15. Podgorica.

NVO MANS. Saopštenje za medije. 2013. Septembar 28. Podgorica.

Skupština Crne Gore. "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti". 2012. Jul 26. Podgorica.

Skupština Crne Gore. "Zakon o slobodnom pristupu informacijama". 2012. Jul 26. Podgorica.

Pavlovic, Sladjana. Ministarstvo finansija, Kontakt osoba za POV akcioni plan. Intervju sa autorom. 2013. Oktobar 4. Podgorica

Sullivan, Drew. 2013. Organized Crime and Corruption Reporting Project. Pisani doprinos. Septembar 25. Sarajevo.

Terzic, Radovan. 2013. NVO MANS. Intervju sa autorom. Oktobar 15. Podgorica

15 | Jezik administracije – „Da bude razumljivo građanima“

Vlada će uložiti napore da sve aktivnosti državne administracije u komunikaciji sa javnošću Vlada budu predstavljene na jeziku koji razumije šira javnost. Potreba jednostavnijeg izražavanja naročito je izražena kod informacija vezanih za javne finansije, ekonomiju, evropske integracije, saobraćaj i dr. Vlada Crne Gore afirmisaće upotrebu što jednostavnijih jezičkih formi i izraza koje administracija koristi, a kroz donošenje posebnog uputstva obavezaće sve državne organe na dosljednu primjenu istog.

OPIS OBAVEZE				
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA	Biro za odnose sa javnošću Vlade Crne Gore		
	POMOĆNE INSTITUCIJE	Nije precizirano		
	PRECIZIRAN KON-TAKT?	Ne		
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST		Niska (formulacija obaveze je takva da je aktivnost mjerljiva samo sa nekom interpretacijom na strani čitaoca)		
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI	Unaprijeđenje javnih servisa		
	POV VRIJEDNOSTI			
	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV. NI JEDNA
	X			
AMBICIJA				
NOVA ILI POSTOJEĆA Nova		MOGUĆI UTICAJ Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)		
STEPEN REALIZACIJE				
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije		
NAREDNI KORACI				
Nema: Odustati od obaveze				

Šta se desilo?

Obaveza koja se odnosi na pojednostavljenje jezika koji koristi državna administracija po prvi put je prepoznata kroz usvajanje Akcionog plana za POV ali je njena implementacija još uvijek u pripreмноj fazi.

Prema zvaničnim informacijama Vlade, portparoli svih ministarstava održali su zajednički sastanak na kojem su predstavljene Instrukcije za korišćenje jednostavnijeg jezika u javnoj komunikaciji - priručnik koji je razvio Regionalni biro za Evropu i Savez nezavisnih država Programa za razvoj Ujedinjenih Nacija (UNDP).

Ipak, posebno obavezujuće uputstvo Vlade Crne Gore nije sačinjeno niti usvojeno, niti je Vlada sistemski promovisala upotrebu pojednostavljenog jezika za komunikaciju u okviru javne uprave. Većina državnih organa i dalje koristi isti jezik i način komunikacije kada saopštava javnosti određene podatke ili informacije o svom radu.

Ključni izazov koji je prepoznala i sama Vlada biće razvijanje dovoljno preciznih uputstava koje će svi organi državne uprave moći da razumiju i primjene na adekvatan način. Ostale zainteresovane grupe sprovođenje ove obaveze takođe vide kao izazov jer nije jasno do koje će mjere ona moći da napravi vidljivu promjenu u jeziku i načinu komunikacije koje koristi Vlada.

Je li imalo značaja?

Iako bi implementacija ove obaveze mogla dovesti do donekle boljeg razumijevanja javnih politika i aktivnosti Vlade, potrebno je sprovesti veći broj drugih aktivnosti kako bi građani zaista bili adekvatno informisani o tome šta Vlada radi.

Ključna kritika zainteresovanih grupa odnosi se na veoma ograničen domet ove obaveze. Zainteresovane grupe iz organizacija civilnog društva ne vide bilo kakvu promjenu u jeziku koji državni organi koriste prilikom komunikacije sa građanima i ostalim subjektima u odnosu na period prije propisivanja ove obaveze.

Naredni koraci

NMI istraživač i većina zainteresovanih grupa imaju dilemu da li će uopšte biti moguća implementacija ove obaveze, Preporučuje se Vladi da odustane od ove obaveze i da definiše nove obaveze kojima će se unaprijediti implementacija Zakona o slobodnom pristupu informacijama i proaktivno objavljivanje informacija od strane institucija (isto kao i u prethodnom poglavlju broj 14).

Izvori

Bajramspahic, Dina. 2013. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Bojanic, Sanja. 2013. United Nations Development Programme. Pisani doprinos. Oktobar 19. Podgorica.

Brkuljan, Djordjije. 2013. NVO Centar za demokratsku tranziciju. Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Vlada Crne Gore. "Izvještaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Maras, Vuk. 2013. NVO MANS. Intervju sa autorom. Oktobar 15. Podgorica

NVO CEMI. 'Nacrt analize - Mapiranje POV-a u Crnoj Gori' 2013. Septembar (dokument je trenutno ograničen za distribuciju)

Vujnovic, Vuk. 2013. Biro za odnose sa javnošću Vlade Crne Gore. Intervju sa autorom. Oktobar 4. Podgorica.

Vujnovic, Vuk. 2013. Biro za odnose sa javnošću Vlade Crne Gore. Pisani doprinos. Oktobar 7. Podgorica.

16 | Sprječavanje sukoba interesa

Vlada će u budućem periodu biti posvećena jačanju svijesti javnih funkcionera i državnih službenika o sukobu interesa i značaju njegovog sprječavanja u vršenju javnih funkcija. Aktivnosti će se sprovoditi kroz obuke za državne i lokalne javne funkcionere i organizovanje javnih kampanja kako bi se građani podstakli da prijavljuju sukob interesa javnih funkcionera. Takođe, neophodno je obezbijediti punu političku nezavisnost Komisije kroz izbor profesionalaca u ovo tijelo, koji nemaju bilo kakvu političku biografiju.

OPIS OBAVEZE						
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA		Komisija za sprječavanje sukoba interesa			
	POMOĆNE INSTITUCIJE		Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave			
	PRECIZIRAN KONTAKT?		Ne			
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST			Srednja (obavezom se definišu objektivno mjerljive aktivnosti, ali se ne preciziraju očekivani rezultati)			
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI		Povećanje javnog integriteta			
	POV VRIJEDNOSTI					
	POKAZATELJ USPJEHA	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV.	NI JEDNA
	1. Jačanje svijesti javnih funkcionera i državnih službenika o sukobu interesa		X	X		
	2. Obuke funkcionera i organizovanje javnih kampanja		X	X		
3. Politička nezavisnost Komisije za sprječavanje sukoba interesa			X			
AMBICIJA						
POKAZATELJ USPJEHA		NOVA ILI POSTOJEĆA	MOGUĆI UTICAJ			
1. Jačanje svijesti		Postojeća	Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)			
2. Obuke i javne kampanje		Postojeća	Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)			
3. Politička nezavisnost Komisije		Nova	Veliki (obaveza predviđa reformu koja potencijalno može promijeniti način funkcionisanja relevantne oblasti)			

STEPEN REALIZACIJE

1. Jačanje svijesti

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	<p>NIJE ZAPOČETA OGRANIČENA ZNAČAJNA REALIZOVANA</p>
--------------------------------	--------------------------------	--	---

2. Obuke i javne kampanje

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	<p>NIJE ZAPOČETA OGRANIČENA ZNAČAJNA REALIZOVANA</p>
--------------------------------	--------------------------------	--	---

3. Politička nezavisnost Komisije

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	<p>NIJE ZAPOČETA OGRANIČENA ZNAČAJNA REALIZOVANA</p>
--------------------------------	--------------------------------	--	---

NAREDNI KORACI

1. Jačanje svijesti	Nastavak rada na sprovođenju osnova
2. Obuke i javne kampanje	Nova obaveza koja se zasniva na rezultatima postojećih aktivnosti
3. Politička nezavisnost Komisije	Nastavak rada na sprovođenju osnova

Šta se desilo?

Tri ključne aktivnosti u okviru ove obaveze nalaze se u različitim stadijumima implementacije. Ova obaveza predviđa jačanje svijesti javnih funkcionera i državnih službenika u vezi sukoba interesa, organizovanje javnih kampanja i obuka za javne funkcionere kao i obezbjeđivanje pune političke nezavisnosti Komisije za sprječavanje sukoba interesa.

Vlada Crne Gore je po prvi put, kroz Akcioni plan za POV konstatovala da je potrebno izmijeniti strukturu Komisije za sprječavanje sukoba interesa i u njen sastav uključiti profesionalce koji nemaju bilo kakvu političku biografiju, kako bi se osigurala njena politička nezavisnost. Ostatak aktivnosti u okviru ove obaveze već je bio prepoznat u okviru Akcionog plana za sprovođenje Strategije za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala koji je usvojen prije Akcionog plana za POV.

Do sada je sprovedena samo jedna aktivnost u okviru ove obaveze i to ona koja se odnosi na organizaciju obuka za javne funkcionere na centralnom i lokalnom nivou. Komisija je organizovala 10 obuka za državne

i lokalne javne funkcionere ali i za predstavnike organizacija civilnog društva i medija. Komisija je sprovela veoma ograničenu javnu kampanju u cilju podsticanja građana da prijavljuju konflikt interesa zbog smanjenja budžeta te institucije.

Sastav Komisije za sprječavanje sukova interesa ostao je isti kao i u periodu prije usvajanja Akcionog plana za POV. Pet članova Komisije izabrani su od strane Skupštine Crne Gore na predlog vladajućih partija dok su dva člana Komisije izabrana na predlog opozicije. Vlada Crne Gore nije inicirala pokretanje bilo kakvog postupka pred Skupštinom koji bi imao za cilj izmjenu sastava Komisije.

Je li imalo značaja?

Ključna aktivnost u okviru ove obaveze jeste obezbjeđivanje pune političke nezavisnosti Komisije kroz izbor profesionalaca bez političkih biografija u to tijelo, što je prepoznato kao problem i kroz proces evropskih integracija Crne Gore. Zbog toga se ova obaveza smatrala veoma važnom, ali njen najvažniji segment još uvijek nije ni počeo sa implementacijom.

Zainteresovane grupe vjeruju da Komisija sastavljena od lica koja su izabrana po političkom ključu ne može obezbijediti nezavisne procese protiv javnih funkcionera i njihovo adekvatno sankcionisanje, imajući u vidu da se radi o ljudima koji preko svojih političkih partija utiču na izbor članova Komisije. Neke zainteresovane grupe vjeruju da je nedostatak implementacije ključne aktivnosti u okviru ove obaveze jasan pokazatelj nedostatka političke volje Vlade da se bori protiv sukoba interesa.

Naredni koraci

NMI istraživač preporučuje Vladi da u što hitnijem roku u potpunosti ispuni ovu obavezu. Neophodno je da se Vlada obrati Skupštini kako bi se inicirao postupak izbora nove Komisije za sprječavanje sukoba interesa i kako bi se obezbijedilo da se za njene nove članove biraju eksperti koji nemaju bilo kakve konekcije sa političkim partijama.

Vlada ne bi smjela da smanjuje budžet Komisije za aktivnosti koje se odnose na podsticanje građana da prijavljuju sukob interesa javnih funkcionera.

Vlada bi morala dodatno unaprijediti postojeću obavezu iz Akcionog plana za POV kroz definisanje konkretnih rezultata i pokazatelja za praćenje borbe protiv konflikta interesa, posebno na najvišim nivoima vlasti.

Izvori

Komisija za sprječavanje sukoba interesa. "Izveštaj o sprovođenju mjera iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala u prvoj polovini 2013.". 2013. Jul. Podgorica.

Evropska komisija, "Izveštaj o progresu Crne Gore za 2011." Oktobar 12. Brisel

Evropska komisija, "Izveštaj o progresu Crne Gore za 2012." Oktobar 10. Brisel

Evropska komisija, "Izveštaj o progresu Crne Gore za 2013." Oktobar 16. Brisel

Vlada Crne Gore. "Izveštaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Vlada Crne Gore. Peti Izveštaj o sprovođenju Akcionog plana za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala. 2013. Jun. Podgorica.

Maras, Vuk. 2013. NVO MANS. Intervju sa autorom. Oktobar 15. Podgorica

Selic, Ana. 2013. NVO Centar za monitoring. Telefonski intervju sa autorom. Oktobar 4. Podgorica

17 | Jačanje integriteta

U cilju unapređenja planova integriteta u javnom sektoru, Crna Gora je uložila dodatne napore u smislu donošenja Zakona o državnim službenicima i namještenicima, koji će se primjenjivati od 1. januara 2013. godine, čime je normativno uređena obaveza usvajanja planova integriteta u javnom sektoru. Uprava za antikorupcijsku inicijativu će tokom idućeg perioda će redovno pratiti usvajanje i sprovođenje planova integriteta, te ojačati kapacitete organa za praćenje implementacije odredbi o planovima integriteta.

OPIS OBAVEZE				
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA	Uprava za antikorupcijsku inicijativu		
	POMOĆNE INSTITUCIJE	Nije precizirano		
	PRECIZIRAN KON-TAKT?	Ne		
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST		Niska (formulacija obaveze je takva da je aktivnost mjerljiva samo sa nekom interpretacijom na strani čitaoca)		
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI	Povećanje javnog integriteta		
	POV VRIJEDNOSTI			
	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV. NI JEDNA
			X	
AMBICIJA				
NOVA ILI POSTOJEĆA Postojeća		MOGUĆI UTICAJ Osrednji (obavezom se definiše veliki korak naprijed u značajnoj oblasti, ali ona ostaje ograničena u smislu razmjere ili dometa)		
STEPEN REALIZACIJE				
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije		
NAREDNI KORACI				
Revizija obaveze kako bi bila dostižnija ili mjerljivija				

Šta se desilo?

Obaveza predviđa da Uprava za antikorupcijsku inicijativu redovno prati usvajanje i sprovođenje planova integriteta od strane drugih institucija i jača kapacitete tih institucija da sprovedu monitoring u narednom periodu.

Vlada je usvojila smjernice za izradu planova integriteta za javne službenike. Državne institucije, uključujući sudove, imenovala su menadžere integriteta zadužene za pripremu i sprovođenje planova integriteta, ali samo mali broj njih je usvojio te planove.

Uprava za antikorupcijsku inicijativu je organizovala trening i radionice o planovima integriteta za državne službenike i pratila usvajanje planova integriteta, ali ne i njihovo sprovođenje.

Samo nekoliko planova integriteta je javno dostupno. Predstavnici Vlade vjeruju da ovi planovi treba da ostanu tajni, jer bi njihovo objavljivanje moglo da otkrije probleme u institucijama, što smatraju da može biti zloupotrijebljeno od strane nekih individua.

Nema javnih rasprava o usvajanju ovih planova, i nije jasno da li se oni zasnivaju na procjenama potreba i analizi problema, kao što je predviđeno u zvanično usvojenoj metodologiji. Ni jedna institucija ne sprovodi kontrolu kvaliteta usvojenih planova integriteta.

Je li imalo značaja?

Sprovođenje ove obaveze je moglo da ima značajan uticaj da su sve institucije izradile planove integriteta i adekvatno ih realizovale.

Zainteresovane grupe nemaju pristup planovima integriteta, stoga ne mogu tražiti odgovornost institucija za njihovo sprovođenje.

Glavne kritike zainteresovanih grupa su vezane za nepostojanje mogućnosti za učešće javnosti u izradi ovih planova, posebno u slučaju nekih institucija koje su percipirane kao veoma korumpirane.

Naredni koraci

Zainteresovane grupe vjeruju da razvoj planova integriteta treba da bude zasnovan na procjeni problema i potreba koja je sprovedena uz učešće građana, i aktivno učešće grupa koje najčešće koriste javne servise koje pruža konkretna institucija, uključujući i predstavnike biznisa. Planovi treba da budu javni i institucije treba da objavljuju izvještaje o njihovom

sprovođenju. Uprava za antikorupcijsku inicijativu treba da bude zadužena za praćenje sprovođenja planova integriteta, ali i da pruži pomoć institucijama u analiziranju problema i mapiranju procedura i praksi koje mogu stimulisati korupciju.

Ova obaveza treba da bude fokusirana na razvoj i sprovođenje planova integriteta u institucijama u kojima se korupcija najčešće dešava.

Posebnu pažnju treba posvetiti pravosuđu, gdje treba sprovesti mjere potrebne da se poveća odgovornost i integritet. Sledeća kritična oblast su javne nabavke, gdje interna pravila koja osnažuju integritet treba da budu bolje razvijena. Visok rizik od korupcije u privatizaciji i izgradnji objekata zahtijevaju izradu adekvatnih planova integriteta za institucije koje se bave ovim oblastima.

Izvori

Bajramspahic, Dina. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. 1 Oktobar. Podgorica

Dacic, Jelena. NVO Juventas. Intervju sa autorom. 1 Oktobar. Podgorica

Anonimni NVO izvor, Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Evropska komisija, "Izveštaj o progresu Crne Gore za 2013." Oktobar 16. Brisel

Vlada Crne Gore. "Izveštaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Zakon o državnim službenicima i namještenicima (Službeni list Crne Gore 39/11, 50/11 and 66/12)

Maras, Vuk. NVO MANS. 2013. Intervju sa autorom. 15 Oktobar. Podgorica

Vlada Crne Gore. Peti Izveštaj o sprovođenju Akcionog plana za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala. 2013. Jun. Podgorica.

Selic, Ana. NVO CEMI. Telefonski intervju sa autorom. 4 Oktobar. Podgorica

Tomovic, Mladen. Uprava za antikorupcijsku inicijativu. 2013. Intervju sa autorom. 4 Oktobar. Podgorica

18 | Primjena etičkih kodeksa

U cilju pune primjene etičkih kodeksa na nivou cijele javne uprave, Crna Gora će:

- Obrazovati Etički odbor, kao nezavisno tijelo koje čine predstavnici službenika i reprezentativne sindikalne organizacije, kojem će se građani i službenici moći obratiti zbog povreda standarda i pravila Etičkog kodeksa;
- Sprovoditi obuke državnih službenika i namještenika na centralnom i lokalnom nivou o etičkom kodeksu, uz obavezivanje na potpisivanje izjave o prihvatanju Etičkog kodeksa (prilikom zapošljavanja);
- Osigurati primjenu etičkih kodeksa kroz rad disciplinskih organa i periodične provjere poštovanja kodeksa kako bi se osiguralo da servisno-orjentisana državna uprava izgradi povjerenje građana kao korisnika usluga;
- Ojačati mehanizme interne kontrole Poreske uprave i Uprave carina posebno po pitanju otkrivanja korupcije i konflikta interesa i dostavljati polugodišnje izvještaje o rezultatima interne kontrole NK.

OPIS OBAVEZE							
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA		Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave				
	POMOĆNE INSTITUCIJE		Uprava za kadrove, Poreska uprava, Uprava carina				
	PRECIZIRAN KONTAKT?		Ne				
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST			Srednja (obavezom se definišu objektivno mjerljive aktivnosti, ali se ne preciziraju očekivani rezultati)				
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI		Povećanje javnog integriteta				
	POV VRIJEDNOSTI						
		POKAZATELJ USPJEHA	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV.	NI JEDNA
		1. Uspostaviti Etički odbor kao nezavisno tijelo			X		
		2. Trening u etičkom kodeksu za državne službenike			X		
		3. Obezbijediti sprovođenje Etičkog kodeksa kroz rad disciplinskih tijela i periodične provjere			X		
	4. Jačati interne mehanizme kontrole u Poreskoj i Upravi carina			X			

AMBICIJA		
POKAZATELJ USPJEHA	NOVA ILI POSTOJEĆA	MOGUĆI UTICAJ
1. Uspostaviti Etički odbor	Postojeća	Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)
2. Trening iz Etičkog kodeksa	Postojeća	Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)
3. Sprovođenje Etičkog kodeksa	Postojeća	Osrednji (obavezom se definiše veliki korak naprijed u značajnoj oblasti, ali ona ostaje ograničena u smislu razmjere ili dometa)
4. Interna kontrola Poreske i Uprave carina	Postojeća	Osrednji (obavezom se definiše veliki korak naprijed u značajnoj oblasti, ali ona ostaje ograničena u smislu razmjere ili dometa)

STEPEN REALIZACIJE

1. Uspostaviti Etički odbor

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	
--------------------------------	--------------------------------	--	--

2. Trening iz Etičkog kodeksa

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	
--------------------------------	--------------------------------	--	--

3. Sprovođenje etičkog kodeksa

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	
--------------------------------	--------------------------------	--	--

4. Interna kontrola Poreske i Uprave carina

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	
--------------------------------	--------------------------------	--	--

NAREDNI KORACI

1. Uspostaviti Etički odbor	Revizija obaveze kako bi bila dostižnija ili mjerljivija
2. Trening iz Etičkog kodeksa	Revizija obaveze kako bi bila dostižnija ili mjerljivija
3. Sprovođenje Etičkog kodeksa	Revizija obaveze kako bi bila dostižnija ili mjerljivija
4. Interna kontrola Poreske i Uprave carina	Revizija obaveze kako bi bila dostižnija ili mjerljivija

Šta se desilo?

Uopšteno posmatrano, sprovođenje ove obaveze u toku perioda za koji je vršena procjena je je ograničeno.

Ova obaveza predviđa uspostavljanje nezavisnog tijela, treninge za državne službenike i sprovođenje etičkog kodeksa. Poseban fokus je stavljen na poreske i carinske organe.

Etički kodeks državnih službenika i namještenika je stupio na snagu 1. januara 2013. Vlada je imenovala članove Etičkog odbora koji se sastoji od predstavnika zaposlenih i sindikata. Odbor je počeo da radi u martu i do kraja juna nije dobio ni jednu prijavu.

Uprava za kadrove je organizovala tri obuke za ukupno 84 državna službenika o sprovođenju Etičkog kodeksa. Ovo nije veliki uzorak, kada se ima u vidu da je skoro 60.000 zaposleno u državnoj administraciji.

Nema centralne institucije zadužene za praćenje sprovođenja i informacije o poštovanju Etičkog kodeksa su vrlo ograničene. Postoje podaci za samo nekoliko institucija i oni pokazuju da su prijave protiv državnih službenika veoma rijetke, a još rjeđe se utvrdi da su zaista prekršili Kodeks. U svakom slučaju, prema izvještajima međunarodnih organizacija i slučajevima koji su objavljeni u medijima i od strane civilnog društva, korupcija u javnoj administraciji je izvor velike zabrinutosti.

Poreska i Uprava carina imaju njihove etičke kodekse i tijela za praćenje njihovog sprovođenja. U izvještajnom periodu dva poreska inspektora su prekršila Kodeks i ni jedna osoba zaposlena u carini. Ove institucije nisu dobijale prijave koje bi ukazale na korupciju. U toku je jedan krivični postupak protiv carinika zbog zloupotrebe službenog položaja. U izvještaju o progresu, Evropska komisija procjenjuje da su dalji napori još uvijek potrebni kako bi se ojačala interna kontrola radi efektivne prevencije i uočavanja korupcije i drugih nezakonitosti u radu carina.

Je li imalo značaja?

Ova obaveza je postojala prije uključivanja Crne Gore u POV.

Zainteresovane grupe vjeruju da nedovoljno prijava građana o kršenjima kodeksa i nedovoljno procesuiranih slučajeva utvrđenih kroz internu kontrolu pokazuju da sprovođenje etičkih kodeksa nema rezultata.

Prema mišljenju tih grupa, institucije su veoma raspoložene da usvoje nove verzije etičkih kodeksa i uspostave razna tijela za njihovo sprovođenje, ali to, smatraju oni, ne mijenja ustaljene prakse niti utiče na široko rasprostranjenu korupciju. Stoga, neke zainteresovane grupe misle da usvajanje etičkih kodeksa služi samo za zamagljivanje očiju međunarodnoj zajednici, jer državna administracija nema političke volje da se bori protiv korupcije.

NVO i novinari smatraju da ni javna administracija, a ni građani ne uzimaju etičke kodekse za ozbiljno, jer su korupcija i kršenje zakona vrlo rijetko sankcionisani.

Naredni koraci

Ova obaveza treba da precizira konkretne, mjerljive pokazatelje uspjeha, indikatore i vremenski okvir za njeno sprovođenje.

Dodatne mjere treba da budu preduzete kako bi se povećala svijest građana o postojećim žalbenim mehanizmima vezanim za Etički kodeks.

Sistem praćenja sprovođenja Kodeksa treba da bude uspostavljen, a rezultati treba da budu javno dostupni, dok zainteresovane grupe treba da budu više uključene u nezavisni monitoring sprovođenja etičkih kodeksa.

Izvori

Bajramspahic, Dina. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. 1 Oktobar. Podgorica

Anonimni izvor iz NVO, Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Uprava carina. 'Izvještaj o sprovođenju Akcionog plana za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala'. 2013. Januar. Podgorica

Dacic, Jelena. NVO Juventas. Intervju sa autorom. 1 Oktobar. Podgorica

Evropska komisija, "Izvještaj o progresu Crne Gore za 2013." Oktobar 16. Brisel

Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave, Ministarstvo finansija, Vlada Crne Gore. "Plan za internu reorganizaciju javnog sektora". 2013. Jul. Podgorica

Vlada Crne Gore. "Izvještaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Maras, Vuk. NVO MANS. 2013. Intervju sa autorom. 15 Oktobar. Podgorica

Markovic, Nikola. Dnevni list 'Dan'. 2013. Intervju sa autorom. 18 Oktobar. Podgorica

Ministarstvo vanjskih poslova i evoropskih integracija, Vlada Crne Gore. 'Inputi za EU izvještaj o progresu Crne Gore za period 1. septembar 2012. – 25. april 2013'. Podgorica.

Vlada Crne Gore. Peti Izvještaj o sprovođenju Akcionog plana za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala. 2013. Jun. Podgorica.

Selic, Ana. NVO CEMI. Telefonski intervju sa autorom. 4 Oktobar. Podgorica

Tadic, Milka. Nedjeljnik 'Monitor'. 2013. Intervju sa autorom. 18 Oktobar. Podgorica

Poreska uprava. 'Izvještaj o sprovođenju Akcionog plana za sprovođenje Strategije za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala'. 2013. Januar. Podgorica

Tomovic, Mladen. Uprava za antikorupcijsku inicijativu. Komunikacija email-om. 2013. Oktobar 23. Podgorica

Tomovic, Mladen. Uprava za antikorupcijsku inicijativu. Intervju sa autorom. 2013. Oktobar 4. Podgorica

19 | Transparentnost kriterijuma za zapošljavanje, nagrađivanje i napredovanje u javnom sektoru

Crna Gora će biti posvećena ciljevima za unaprijeđenje sistema zapošljavanja, nagrađivanja i napredovanja (merit based career system) u javnom sektoru, utvrđivanjem objektivnih kriterijuma i naprednijih metoda za testiranje kandidata.

OPIS OBAVEZE					
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA	Uprava za kadrove			
	POMOĆNE INSTITUCIJE	Nije precizirano			
	PRECIZIRAN KON-TAKT?	Ne			
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST		Niska (formulacija obaveze je takva da je aktivnost mjerljiva samo sa nekom interpretacijom na strani čitaoca)			
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI	Povećanje javnog integriteta			
	POV VRIJEDNOSTI				
	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV.	NI JEDNA
			X		
AMBICIJA					
NOVA ILI POSTOJEĆA Postojeća		MOGUĆI UTICAJ Osrednji (obavezom se definiše veliki korak naprijed u značajnoj oblasti, ali ona ostaje ograničena u smislu razmjere ili dometa)			
STEPEN REALIZACIJE					
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije			
NAREĐNI KORACI					
Nastavak rada na sprovođenju osnova					

Šta se desilo?

Vlada se obavezala da unaprijedi sistem zapošljavanja, nagrađivanja i unapređenja u javnom sektoru kroz usvajanje objektivnih kriterijuma i naprednih metoda za testiranje kandidata.

Zakon o državnim službenicima i namještenicima iz 2011. godine je stupio na snagu u januaru 2013., i Vlada je usvojila nekoliko podzakonskih akata koji se

odnose na zapošljavanje, procjenu radnih učinaka i nagrađivanje državnih službenika. Neka ministarstva su uskladila svoje pravilnike o internoj organizaciji sa novim propisima, ali proces tek treba da bude završen u svim ministarstvima.

Institucije nisu radile posebne izvještaje o sprovođenju ovih podzakonskih akata na osnovu kojih bi se mogla steći slika o rezultatima. U svakom slučaju, u izvještaju

o potrošnji državnog budžeta za 2012. godinu, Državna revizorska institucija je utvrdila brojne neregularnosti vezane za zapošljavanje, uključujući i neopravdane finansijske nagrade službenicima kroz velike isplate po osnovu članstva u internim radnim grupama, davanje kredita i drugih oblika dodatne finansijske pomoći koja nije bazirana na radnim učincima.

Zapošljavanje u državnoj upravi nastavlja da bude predmet velike zabrinutosti političkih aktera. Prije predsjedničkih izbora održanih u proljeće 2013. godine, snimci sa sjednica vladajuće partije su dostavljeni medijima. Između ostalog, visoki državni funkcioner je naveo da 'jedan posao donosi četiri glasa,' kada je objašnjavao kako se kroz zapošljavanje u javnoj administraciji može dobiti podrška glasača. Izbori su praćeni političkom krizom u toku koje je najveća opoziciona grupa bojkotovala rad Skupštine i organizovala javni protest ispred zgrade Parlamenta. Skupština je uspostavila poseban Anketni odbor da istraži aferu, ali je on okončao rad usvajanjem tehničkog izvještaja, bez konkretnih zaključaka. Krivični postupak je u toku. Evropska komisija traži da afera bude adekvatno istražena, u sklopu pregovora o poglavljima vezanim za korupciju i organizovani kriminal.

Konačno, Vlada je snažno kritikovana zbog kršenja prava na rad i ugrožavanja nezavisnosti državnih službenika kroz neadekvatan politički uticaj. Na kraju 2012., 112 viših državnih funkcionera i 36 šefova administrativnih tijela su, na zahtjev Vlade, potpisali blanko ostavke.

Je li imalo značaja?

Da je ova obaveza u potpunosti ispunjena, to bi povećalo povjerenje javnosti u državnu upravu i pomoglo u izbjegavanju političke krize koja je u velikoj mjeri usporila rad Parlamenta. Zapošljavanje najboljih kandidata je od izuzetne važnosti za javnu administraciju veoma male zemlje koja je trenutno u zahtjevnom procesu EU integracija.

Civilno društvo i druge zainteresovane grupe su zabrinute da je zapošljavanje u javnom sektoru još uvijek bazirano primarno na političkim preferencijama kandidata, dok je pristup informacijama o zapošljavanju u javnom sektoru, posebno u predizbornoj periodu, veoma ograničen. Mnoge zainteresovane grupe vjeruju da se zapošljavanje u državnoj upravi još uvijek koristi za kupovinu glasova,

ali krivična istraga prijavljenih slučajeva je još u toku, dok EU traži konkretne rezultate.

Naredni koraci

NMI istraživač preporučuje Vladi da se više potruži oko povećanja transparentnosti zapošljavanja u državnoj upravi.

Informacije o zapošljavanju u javnom sektoru u periodu prije izbora, kao i informacije o dodatnim nagradama datim pojedinim zaposlenim, treba da budu dostupne javnosti. Sve institucije treba da poštuju odluku Vlade o naknadama za rad u internim radnim grupama. Nalazi Državne revizorske institucije vezani za neopravdane finansijske nagrade i nezakonito zapošljavanje treba da budu adekvatno istražene, a institucije treba da primijene date preporuke.

Zakonski okvir za finansiranje političkih partije treba da bude promijenjen tako da uključi dobre prakse i preporuke date od strane relevantnih međunarodnih organizacija. Državna izborna komisija, kao i Skupština, treba da budu aktivno uključeni u praćenje zapošljavanja u javnom sektoru u predizbornoj periodu.

Nezavisan i transparentan nadzor nad radom policije, poštena politika zapošljavanja i adekvatan žalbeni sistem tek treba da budu uspostavljeni, zaključuje Evropska komisija u posljednjem izvještaju o napretku Crne Gore. EU takođe procjenjuje da fer, transparentan i sistem za unapređenje sudija i tužilaca zasnovan na učincima, kao i jedan nacionalni sistem zapošljavanja tek treba da budu uspostavljeni

Izvori

Bajramspahic, Dina. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. 1 Oktobar. Podgorica

Dacic, Jelena. NVO Juventas. Intervju sa autorom. 1 Oktobar. Podgorica

Anonimni NVO izvor, Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Evropska komisija, "Izvještaj o progresu Crne Gore za 2013." Oktobar 16. Brisel

Vlada Crne Gore 'Uredba o mjerilima i načinu ocjenjivanja državnih službenika'. 2013. Jun 6. Podgorica

Vlada Crne Gore, 'Predlog Uredbe o vrsti i postupku dodjele priznanja državnih službenika i namještenika', 2013. Jun 6. Podgorica

Vlada Crne Gore. 'Uredba o načinu obavezne provjere sposobnosti, bližim kriterijumima i načinu ocjenjivanja kandidata za vršenje poslova radnog mjesta u državnom organu'. 2013. Januar. Podgorica

Vlada Crne Gore. "Izveštaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Maras, Vuk. NVO MANS. 2013. Intervju sa autorom. 15 Oktobar. Podgorica

Markovic, Nikola. Dnevni list 'Dan'. 2013. Intervju sa autorom. 18 Oktobar. Podgorica

Organizacija za bezbjednost i saradnju u Evropi. Kancelarija za demokratske institucije i ljudska prava 'Crna Gora, Predsjednički izbori, 7 april 2013: Finalni izvještaj. 2013. Jun 25. Varšava.

Selic, Ana. NVO CEMI. Telefonski intervju sa autorom. 4 Oktobar. Podgorica

Državna revizorska institucija. 'Izveštaj o reviziji završnog računa budžeta Crne Gore za 2012'. 2013. Oktobar 1. Podgorica

Tadic, Milka. Nedjeljnik 'Monitor'. 2013. Intervju sa autorom. 18 Oktobar. Podgorica

20 | Izvještavanje o nelegalnoj gradnji

Sektor za inspekcijski nadzor i prekršajni postupak na polugodišnjem nivou izrađuje izvještaj o rješenjima o rušenju (rješenje se donosi za objekat čiji investitor ne posjeduje građevinsku dozvolu za gradnju), a isti izvještaj sadrži i podatak da li je protiv investitora podignuta krivična prijava ili ne. Vlada Crne Gore će preduzeti mjere u cilju izvještavanja po ovom osnovu na tromjesečnom nivou.

OPIS OBAVEZE				
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA	Uprava za inspekcijske poslove		
	POMOĆNE INSTITUCIJE	Nije precizirano		
	PRECIZIRAN KON-TAKT?	Ne		
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST		Velika (obaveza je definisana na način da sadrži jasne, mjerljive, provjerljive indikatore i mjere za procjenu ostvarenja cilja)		
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI	Povećanje javnog integriteta		
	POV VRIJEDNOSTI			
	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV. NI JEDNA
	X		X	
AMBICIJA				
NOVA ILI POSTOJEĆA Postojeća		MOGUĆI UTICAJ Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)		
STEPEN REALIZACIJE				
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije		
NAREDNI KORACI				
Nova obaveza koja se zasniva na rezultatima postojećih aktivnosti				

Šta se desilo?

Ova obaveza je bila već planirana Akcionim planom za sprovođenje Strategije za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala, ali taj dokument nije definisao koliko često izvještaji treba da budu rađeni.

U zvaničnom izvještaju Vlada navodi da je Uprava za inspekcijske poslove pripremila tri kvartalna izvještaja

o izgradnji objekata bez građevinske dozvole između oktobra 2012 i juna 2013. Ti izvještaji nisu bili dostupni na internetu.

Zvanični izvještaj konstatuje da je od maja 2013, Uprava za inspekcijske poslove objavljival mjesecne izvještaje na svom sajtu www.uip.gov.me. Sajt, međutim, sadrži samo izvještaje za maj i jun 2013. Ti izvještaji sadrže solidnu

količinu statističkih podataka koji omogućavaju javnosti da ima bolji uvid u rezultate rada inspekcije, uključujući i podatke o nelegalnoj gradnji i broju pokrenutih krivičnih i prekršajnih postupaka protiv investitora.

Nacionalni istraživač je pokušala da dobije podatke od kontakt osoba zaduženih za sprovođenje POV akcionog plana. Jedina informacija koja je bila dostupna su statistički podaci za devet mjeseci, sa obrazloženjem da je izrada izvještaja u toku. Ipak, nakon zahtjeva, 28. oktobra, Uprava je dostavila izvještaj o svom radu za jul i avgust 2013.

Pošto izvještaji nisu bili javno dostupni, niti ih je Uprava promovisala, zainteresovane grupe nisu mogle imati mnogo koristi od njih. Većina zainteresovanih grupa iz biznisa, NVO i medija, nisu znali da Uprava objavljuje ove izvještaje. Jedna NVO je navela da su izvještaji korisni za monitoring rada inspekcija, ali je šteta što su samo dva javno dostupna.

Je li imalo značaja?

Ova obaveza podrazumijeva da Uprava izvještava o svojim aktivnostima, ali nema analize rezultata nakon koje slijede unapređenja u praksi.

Zainteresovane grupe su ukazale na značaj brobe protiv korupcije među inspektorima, posebno onima koji se bave nadzorom nad izgradnjom objekata. Oni misle da će redovni izvještaji povećati transparentnost rada inspekcija, ali pošto su samo dva objavljena, korist od rezultata je bila vrlo ograničena.

Štaviše, zainteresovane grupe vjeruju da objavljene informacije pokazuju da inspektori rijetko podnose krivične prijave protiv investitora koji krše zakon. Konačno, ove grupe su zabrinute zbog nedostatka odgovornosti građevinskih inspektora kada ne zaustave nelegalnu gradnju, posebno u slučaju velikih objekata koji imaju negativan uticaj na životnu sredinu.

Naredni koraci

NMI istraživač preporučuje da ova obaveza bude promijenjena tako da bude ambicioznija i da ima stvarni efekat.

Izvještaji o radu inspekcija treba da budu objavljeni na sajtu Uprave, ali pored statistike, treba da sadrže i analizu rezultata sa preporukama koje su predmet rasprave sa svim zainteresovanim grupama, radi utvrđivanja konkretnih promjena u praksi koje će dati bolje rezultate.

Zainteresovane grupe misle da individualni inspektori treba da snose odgovornost za ograničene rezultate i Uprava treba da objavi informacije o aktivnostima koje je preduzela po tom osnovu.

Izvori

Bajramspahic, Dina. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. 1 Oktobar. Podgorica

Dacic, Jelena. NVO Juventas. Intervju sa autorom. 1 Oktobar. Podgorica

Anonimni NVO izvor, Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Uprava za inspeksijske poslove web site www.uip.gov.me

Uprava za inspeksijske poslove. 'Izvještaj o radu za jul i avgust 2013'. 2013. Septembar. Podgorica

Uprava za inspeksijske poslove. 'Izvještaj o radu za jun 2013'. 2013. June. Podgorica

Uprava za inspeksijske poslove. 'Izvještaj o radu za maj 2013'. 2013. June. Podgorica

Uprava za inspeksijske poslove. Dokument bez naslova – excelova tabela sa statističkim podacima o radu građevinske inspekcije za devet mjeseci 2013. Poslata istraživaču. Oktobar 28. Podgorica

Vlada Crne Gore. "Izvještaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Grgurovic, Vanja. Uprava za inspeksijske poslove. Komunikacija email-om. 2013. Oktobar 28. Podgorica

Markovic, Nikola. Dnevni list 'Dan'. 2013. Intervju sa autorom. 18 Oktobar. Podgorica

Milovac, Dejan. NVO MANS. 2013. Intervju sa autorom. 18 Oktobar. Podgorica

Selic, Ana. NVO CEMI. Telefonski intervju sa autorom. 4 Oktobar. Podgorica

Tadic, Milka. Nedjeljnik 'Monitor'. 2013. Intervju sa autorom. 18 Oktobar. Podgorica

21 | Zaštita lica koja prijavljuju korupciju

U cilju pružanja sveobuhvatne zaštite lica koja prijavljuju korupciju u Crnoj Gori, Vlada Crne Gore će predložiti usvajanje posebnog Zakona o licima koja prijavljuju korupciju, koji će: definisati sveobuhvatnu zaštitu lica koja prijavljuju korupciju; propisati jasne procedure za prijavu korupcije; utvrditi nadležne institucije; uspostaviti sistem izvještavanja sa više nivoa uključujući medije, parlamentarce i organizacije civilnog društva kao zaštićene kanale za prijavu korupcije; uspostaviti jasne i detaljne mjere zaštite, sankcije i nagrade za motivaciju zaposlenih koji prijave korupciju.

OPIS OBAVEZE				
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA	NVO Centar za razvoj nevladinih organizacija		
	POMOĆNE INSTITUCIJE	NVO Mreža za afirmaciju nevladinog sektora - MANS		
	PRECIZIRAN KON-TAKT?	Ne		
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST		Velika (obaveza je difinisana na način da sadrži jasne, mjerljive, provjerljive indikatore i mjere za procjenu ostvarenja cilja)		
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI	Povećanje javnog integriteta		
	POV VRIJEDNOSTI			
	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV. NI JEDNA
		X	X	
AMBICIJA				
NOVA ILI POSTOJEĆA Nova		MOGUĆI UTICAJ Osrednji (obavezom se definiše veliki korak naprijed u značajnoj oblasti, ali ona ostaje ograničena u smislu razmjere ili dometa)		
STEPEN REALIZACIJE				
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije		
NAREDNI KORACI				
Nastavak rada na sprovođenju osnova				

Šta se desilo?

Kroz usvajanje Akcionog plana za POV, Vlada Crne Gore se po prvi put obavezala da će donijeti poseban zakon koji će štiti lica koja prijavljuju korupciju - tzv. zviždače. Prije definisanja ove obaveze u Akcionom planu, prava zviždača bila su zaštićena u veoma

ograničenom obimu kroz dva zakona - Zakona o državnim službenicima i namještenicima i Zakona o radu. Ipak, praksa je pokazala da ta rješenja ne nude ni približno dovoljan stepen zaštite licima koja prijavljuju korupciju, pogotovo onima koji dolaze iz javne uprave, te da se ta lica u praksi ne mogu efikasno zaštititi.

Zbog toga je hitno donošenje posebnog zakona bilo neophodno.

Ključni izazov kod izrade posebnog zakona o zaštiti zviždača, iz Vladine vizure, bilo je određivanje ministarstva koje će biti nadležno za pripremu ovog zakona. Sa druge strane, ključni izazov sa kojim su se susretale organizacije civilnog društva bilo je potpuno ignorisanje od strane Vlade po ovom pitanju, jer Vlada evidentno nije željela da učestvuje u tom procesu niti da da bilo kakve konkretne inpute ili preporuke za ovo zakonsko rješenje.

Kako Vlada nije bila u stanju da odredi koje će Ministarstvo biti nadležno za izradu Zakona o zaštiti zviždača implementacija ove obaveze povjerena je Operativnom timu koji prati sprovođenje Akcionog plana za POV. Nevladine organizacije koje učestvuju u radu Operativnog tima dostavile su sve relevantne materijale i prijedloge koje su imale u vezi sa zaštitom zviždača i zatražile da Vlada uspostavi radnu grupu koja će sačiniti Prijedlog zakona o zaštiti zviždača.

Ipak, kako ni nakon ovog zahtjeva Vlada nije bila u mogućnosti da utvrdi koje će ministarstvo biti nadležno za donošenje ovog zakona, u januaru 2013. godine je dogovoreno da će jedna nevladina organizacija iz Operativnog tima uspostaviti sopstvenu radnu grupu koja će izraditi nacrt ovog zakona, a u kojoj će učestvovati kako predstavnici organizacija civilnog društva tako i predstavnici različitih ministarstava Vlade Crne Gore.

Kada je ova organizacija civilnog društva pozvala Vladine institucije da odrede svoje članove u radnu grupu, većina njih je u potpunosti ignorisala ovaj poziv. Tek nakon ponovljenog zahtjeva ka državnim organima, u oktobru 2013. godine radna grupa je konačno uspostavljena. Ipak, još uvijek nema zvanične informacije iz Vlade koje će ministarstvo biti formalno nadležno za iniciranje usvajanja nacrta zakona kada ga radna grupa završi. Takođe, radna grupa do sada nije sačinila bilo kakav opipljiv proizvod.

Je li imalo značaja?

Vlada je u ranijem periodu insistirala na tome da su prava zviždača dovoljno zaštićena preko postojećih zakonskih rješenja i ignorisala je zahtjeve organizacija civilnog društva koje su tražile usvajanje posebnog zakona. U tom smislu, ova obaveza iz Akcionog plana može se smatrati značajan iskorakom.

Organizacije civilnog društva vjeruju da Vlada namjerno ignoriše ovu obavezu i da usporava proces određivanja ministarstva nadležnog za ovo zakonsko rješenje i svojih predstavnika u radnoj grupi koju koordiniše jedna organizacija civilnog društva. Oni smatraju da je kranje neobično rješenje da se implementacija Vladine obaveze formalno stavi u nadležnost dvije organizacije civilnog društva, zbog činjenice da Vlada nije u stanju da identifikuje sopstveno ministarstvo koje bi bilo nosilac ove aktivnosti i koje bi formalno predlagalo zakon onda kada bude finalizovan.

Zainteresovane grupe su podsjetile na veliki broj slučajeva u kojima su zviždači ukazivali na različite nezakonitosti u Vladi i njenim organima nakon čega su trpjeli negativne posledice.

Naredni koraci

NMI istraživač preporučuje Vladi da hitno utvrdi ministarstvo koje bi bilo nosilac implementacije ove obaveze i da sačini prijedlog zakona o zaštiti zviždača bez daljeg odlaganja.

Vlada bi morala učiniti sve kako bi spriječila osvetu protiv zviždača koji prijavljuju nezakonitosti u radu Vlade i javno pokazati volju da zaštiti sva takva lica. Potrebno je u kontinuitetu pratiti sprovođenje postojećih zakonskih rješenja koja se tiču zaštite zviždača.

Izvori

Evropska komisija, "Izveštaj o progresu Crne Gore za 2013." Oktobar 16. Brisel

Vlada Crne Gore. "Izveštaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Vlada Crne Gore. Peti Izveštaj o sprovođenju Akcionog plana za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala. 2013. Jun. Podgorica.

Maras, Vuk. 2013. NVO MANS. Intervju sa autorom. Oktobar 15. Podgorica

Novakovic, Ana. 2013. NVO Centar za razvoj NVO sektora. Pisani doprinos. Oktobar 21. Podgorica

22 | Help desk za javne nabavke

Crna Gora će u budućem periodu svoj fokus usmjeriti na razvoj i unaprjeđenje rada Help deska za savjetodavne i konsultantske usluge i posebne grupe za prijavljivanje nepravilnosti.

OPIS OBAVEZE				
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA	Uprava za javne nabavke		
	POMOĆNE INSTITUCIJE	Ministarstvo finansija		
	PRECIZIRAN KON-TAKT?	Ne		
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST		Nema (obavezom se ne definišu očekivani rezultati ili mjere koje se mogu utvrditi)		
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI	Efektivnije upravljanje javnim resursima		
	POV VRIJEDNOSTI			
	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV. NI JEDNA
	X	X		
AMBICIJA				
NOVA ILI POSTOJEĆA Postojeća		MOGUĆI UTICAJ Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)		
STEPEN REALIZACIJE				
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije		
NAREDNI KORACI				
Nova obaveza koja se zasniva na rezultatima postojećih aktivnosti				

Šta se desilo?

Help desk i info linija za prijavljivanje korupcije u javnim nabavkama postojali su prije usvajanja Akcionog plana za POV.

Kao dio obaveze iz ovog akcionog plana, Help desk Uprave za javne nabavke je u prostorijama Uprave tokom 2012. godine održao 100 direktnih konsultacija, što je više u poređenju sa periodom od godinu dana ranije, a takođe je na dnevnoj osnovi pružao u prosjeku

80 konsultacija putem telefona. Nema informacija o vrstama ovih konsultacija niti dokaza koji bi potkrijepili tvrdnje o ovako velikom broju telefonskih konsultacija, izuzev zvaničnih statističkih podataka koje sačinjava Uprava. Prema zvaničnim informacijama dobijenim iz Uprave za javne nabavke nastavio se trend povećanja broja konsultacija koje je Uprava pružala i u 2013. godini ali će tačni podaci o tome biti javno dostupni tek početkom 2014. godine.

Samo jedan slučaj potencijalne korupcije u procesu javnih nabavki je prijavljen preko info linije u 2012. godini i ta prijava je bila neosnovana. U 2013. godini nije bilo prijava potencijalnih slučajeva korupcije.

Iako su se kapaciteti ljudskih resursa Uprave unaprijedili u tehničkom smislu, primarno kroz povećanje znanja zaposlenih, organizaciona struktura Help deska ostala je ista kao i u periodu prije usvajanja Akcionog plana za POV.

Je li imalo značaja?

Ova obaveza predviđala je unapređenje postojećih usluga koje pruža Uprava za javne nabavke, bez definisanja jasnih aktivnosti kroz koje će se to unapređenje desiti. Takođe, ova obaveza dodatno potvrđuje slične obaveze koje je Uprava preuzela u drugim strateškim dokumentima.

Zainteresovane grupe vjeruju da je dio servisa koji se odnosi na info liniju za prijavljivanje korupcije disfunkcionalan, imajući u vidu da je do sada zaprimljena samo jedna prijava potencijalne korupcije u periodu od tri ipo godine od kada je info linija uspostavljena. Ovo predstavlja poseban problem imajući u vidu da su javne nabavke prepoznate kao oblast od posebnog rizika sa aspekta korupcije na šta podsjećaju zainteresovane grupe, ali i Evropska komisija kroz svoje izvještaje o Crnoj Gori.

Naredni koraci

NMI istraživač preporučuje Vladi da definiše konkretnu i mjerljivu obavezu koja će dodatno pojasniti potrebna unapređenja Help deska, pogotovo u dijelu mehanizama koji se tiču borbe protiv korupcije. Takođe, Vlada bi morala intenzivirati napore u cilju promovisanja tih mehanizama, kao i definisanja procedura za državne organe kako bi se više slučajeva nezakonitosti i/ili korupcije u procesu javnih nabavki istraživalo proaktivno, po službenoj dužnosti.

Izvori

Bajramspahic, Dina. 2013. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Anonimni izvor iz NVO, Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Uprava za javne nabavke. "Izvještaj o javnim nabavkama u Crnoj Gori u 2012". 2013. Maj. Podgorica.

Uprava za javne nabavke. "Izvještaj o javnim nabavkama u Crnoj Gori u 2011". 2012. Maj. Podgorica.

Evropska komisija, "Izvještaj o progresu Crne Gore za 2013." Oktobar 16. Brisel

Vlada Crne Gore. "Peti Izvještaj o sprovođenju Akcionog plana za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala". 2013. Jun. Podgorica.

Vlada Crne Gore. "Treći Izvještaj o sprovođenju Akcionog plana za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala". 2012. April. Podgorica.

Vlada Crne Gore. "Izvještaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Milovac, Dejan. 2013. NVO MANS. Intervju sa autorom. Oktobar 15. Podgorica

Mujevic, Mersad. 2013. Direktor Uprave za javne nabavke. Oktobar 21. Podgorica.

Selic, Ana. 2013. NVO Centar za monitoring. Telefonski intervju sa autorom. Oktobar 4. Podgorica.

23 | Akcija „kako korupcija kvari proces javnih nabavki“

Crna Gora će se posvetiti donošenju relevantnih propisa i definisanju modula obuka; propisa o programu i načinu polaganja stručnog ispita iz oblasti javnih nabavki; izrada priručnika, flajera, biltena o jačanju svijesti u oblasti “kako korupcija kvari proces javnih nabavki” i izrada uputstva o načinu prijavljivanja nepravilnosti u postupcima javnih nabavki. Takođe, fokus će biti usmjeren na sprovođenje kampanje o jačanju svijesti – transparentnost u javnoj nabavci.

OPIS OBAVEZE					
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA	Uprava za javne nabavke			
	POMOĆNE INSTITUCIJE	Ministarstvo finansija i Uprava za antikorupcijsku inicijativu			
	PRECIZIRAN KON-TAKT?	Ne			
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST		Srednja (obavezom se definišu objektivno mjerljive aktivnosti, ali se ne precizira-ju očekivani rezultati)			
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI	Efektivnije upravljanje javnim resursima			
	POV VRIJEDNOSTI				
	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV. NI JEDNA	
		X	X		
AMBICIJA					
NOVA ILI POSTOJEĆA Postojeća		MOGUĆI UTICAJ Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)			
STEPEN REALIZACIJE					
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije			
NAREDNI KORACI					
Revizija obaveze kako bi bila dostižnija ili mjerljivija					

Šta se desilo?

Većina aktivnosti u okviru ove obaveze, uključujući i donošenje propisa, obuka i javnih kampanji o korupciji u javnim nabavkama, već je bila predviđena nacionalnim zakonodavstvom i politikama u ovoj oblasti.

Ministarstvo finansija usvojilo je četiri podzakonska akta neophodna za pravilnu primjenu Zakona o javnim

nabavkama. Ova podzakonska akta uključuju: Pravilnik o obrascima u postupku javnih nabavki, Izvještaj o javnim nabavkama i tenderskoj dokumentaciji, Pravilnik o metodologiji iskazivanja podkriterijuma u odgovarajući broj bodova, načinu ocjene i upoređivanja ponuda i Pravilnik o evidenciji postupaka javnih nabavki.

Uprava za javne nabavke je definisala module obuke za svaku godinu implementacije ove obaveze iz Akcionog plana za POV, odnosno za 2012. i 2013. godinu a obuke su sprovedene u saradnji sa Upravom za kadrove. U maju 2012. godine Ministarstvo finansija je usvojilo podzakonski akt - Pravilnik o programu i načinu polaganja stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki, koji propisuje procedure za sertifikovanje državnih službenika koji rade na poslovima javnih nabavki u institucijama na centralnom i lokalnom nivou. U 2012. godini i prvoj polovini 2013. ukupno je 638 službenika pohađalo obuke a 171 osoba je položila ispit i dobila sertifikat da može da radi na poslovima javnih nabavki.

Priručnik "Kako korupcija kvari postupak javnih nabavki" razvijen je i objavljen u 2011. godini, prije usvajanja Akcionog plana za POV. Ovaj priručnik nije kasnije praćen sa novim materijalima - brošurama i biltenima koji bi imali za cilj podizanje javne svijesti u ovoj konkretnoj oblasti.

Uputstvo za prijavljivanje nezakonitosti u postupku javnih nabavki nije razvijeno. Iako je korupciju u javnim nabavkama moguće prijaviti Upravi za javne nabavke preko posebne info linije koja postoji za tu svrhu, od njenog uspostavljanja 2010. godine samo je jedna osoba prijavila potencijalnu korupciju u javnim nabavkama koristeći ovaj mehanizam i ta prijava je odbijena.

Uprava za javne nabavke nije organizovala javne kampanje za povećanje transparentnosti u postupku javnih nabavki, ali su njeni predstavnici učestvovali u javnim kampanjama koje su organizovali drugi državni organi.

Je li imalo značaja?

Većina aktivnosti u okviru ove obaveze već je bila predviđena drugim zakonima ili politikama, pa se sama obaveza ne može smatrati pretjerano ambicioznom.

Obuke za državne i lokalne službenike i proces njihove sertifikacije da bi mogli da sprovedu javne nabavke su bili veoma rasprostranjeni, a broj obučених službenika je prilično impresivan. Ipak, njihova edukacija će morati da se organizuje u kontinuitetu imajući u vidu česte izmjene pravnog okvira u oblasti javnih nabavki. Ne postoje jasni parametri koji bi pokazali koliki je praktični napredak napravljen u radu službenika koji su obučavani u ovoj oblasti.

Kampanje za podizanje javne svijesti u vezi sa korupcijom u javnim nabavkama i transparentnošću tog procesa nisu organizovane, pa šira javnost i dalje ostaje prilično neinformisana u vezi sa ovim procesom. To se jasno vidi i iz činjenice da od 2012. godine ni jedan slučaj potencijalne korupcije u javnim nabavkama nije prijavljen preko info linije Uprave za javne nabavke od strane bilo koje zainteresovane grupe pa ni samih građana.

Predstavnici biznis sektora vjeruju da korupcija u javnim nabavkama i dalje predstavlja značajnu prepreku za normalno poslovanje. Organizacije civilnog društva i mediji vjeruju da je korupcija u javnim nabavkama veoma izražena i da aktivnosti u okviru ove obaveze iz Akcionog plana za POV nisu začajno doprinijele njenom smanjenju. Oni ističu da u Crnoj Gori trenutno nema bilo kakvih postupaka protiv državnih službenika koji su zloupotrijebili svoj položaj u procesu javnih nabavki i pored činjenice da su nadležni organi poništili veći broj tendera, a da su organizacije civilnog društva i mediji u istom periodu ukazivali na brojne slučajeve korupcije u ovoj oblasti. Oni smatraju da nekoliko najvećih crnogorskih kompanija u kontinuitetu dobijaju najveće javne tendere a da je pristup javnosti ugovorima i aneksima ugovora o javnim nabavkama i dalje ograničen.

Uprava za javne nabavke nije uspjela da organizuje kampanje za podizanje javne svijesti u ovoj oblasti i zainteresovane grupe vjeruju da to pokazuje njihov nedostatak volje da aktivno uključe građane u postupak prijavljivanja korupcije u javnim nabavkama. Kao dokaz tih tvrdnji oni navode činjenicu nedostatka prijave korupcije Upravi dok u isto vrijeme ostale zainteresovane grupe, primarno organizacije civilnog društva, dobijaju veći broj prijave korupcije u ovoj oblasti.

Naredni koraci

NMI istraživač i zainteresovane grupe preporučuju da se pojačaju naponi kako bi profunkcionisao mehanizam za prijavu korupcije u javnim nabavkama i da se preciznije definišu mehanizmi koje bi institucije mogle da koriste kako bi proaktivno istražile više slučajeva nezakonitosti i/ili korupcije u javnim nabavkama. Potrebno je uspostaviti sistem prema kojem bi se izvještavalo na polugodišnjem nivou o procesuiranim slučajevima nezakonitosti i/ili sa statističkim i analitičkim pokazateljima.

Vlada bi trebalo da definiše set aktivnosti u cilju promocije prijavljivanja korupcije u javnim nabavkama i da osigura da svi podaci o postupcima javnih nabavki budu javno dostupni uključujući sve ugovore o javnim nabavkama i anekse tih ugovora.

Vlada bi trebalo da uključi predstavnike svih zainteresovanih grupa u izradu izmjena Zakona o javnim nabavkama i da organizuje javnu raspravu i ekspertske debate posvećene tim izmjenama, kako bi se prikupili svi relevantni komentari, sugestije i prijedlozi za unapređenje postojećeg zakonskog teksta.

Izvori

Bajramspahic, Dina. 2013. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Anonimni izvor iz NVO, Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Uprava za antikorupcijsku inicijativu. "Informacija o broju informativnih kampanja i istraživanjima javnog mnjenja u oblasti antikorupcije u 2012. godini". 2013. Januar. Podgorica.

Uprava za javne nabavke. "Izveštaj o javnim nabavkama u Crnoj Gori u 2012". 2013. Maj. Podgorica.

Uprava za javne nabavke. "Izveštaj o javnim nabavkama u Crnoj Gori u 2011". 2012. Maj. Podgorica.

Uprava za javne nabavke. Podzakonska akta: "Pravilnik o obrascima u postupku javnih nabavki, Izveštaj o javnim nabavkama i tenderskoj dokumentaciji, Pravilnik o metodologiji iskazivanja podkriterijuma u odgovarajući broj bodova, načinu ocjene i upoređivanja ponuda, Pravilnik o evidenciji postupaka javnih nabavki i Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju evidencije o kršenju antikorupcijskih pravila.". 2013. Podgorica.

Evropska komisija, "Izveštaj o progresu Crne Gore za 2013." Oktobar 16. Brisel

Vlada Crne Gore. "Peti Izveštaj o sprovođenju Akcionog plana za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala". 2013. Jun. Podgorica.

Vlada Crne Gore. "Treći Izveštaj o sprovođenju Akcionog plana za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala". 2012. April. Podgorica.

Vlada Crne Gore. "Izveštaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Milovac, Dejan. 2013. NVO MANS. Intervju sa autorom. Oktobar 15. Podgorica

Ministarstvo finansija. "Pravilnik o programu i načinu polaganja stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki". 2013. Maj. Podgorica.

Mujevic, Mersad. 2013. Direktor Uprave za javne nabavke. Oktobar 21. Podgorica.

Selic, Ana. 2013. NVO Centar za monitoring. Telefonski intervju sa autorom. Oktobar 4. Podgorica.

24 | Osnivanje centralnih tijela za javne nabavke

Javne nabavke će za potrebe državnih organa i javnih službi moći da sprovodi naručilac određenim propisom Vlade, a za potrebe organa jedinice lokalne samouprave naručilac određen propisom nadležnog organa lokalne samouprave.

OPIS OBAVEZE					
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA	Uprava za javne nabavke			
	POMOĆNE INSTITUCIJE	Nije precizirano			
	PRECIZIRAN KON-TAKT?	Ne			
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST		Velika (obaveza je definisana na način da sadrži jasne, mjerljive, provjerljive indikatore i mjere za procjenu ostvarenja cilja)			
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI	Efektivnije upravljanje javnim resursima			
	POV VRIJEDNOSTI				
	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV.	NI JEDNA
			X		
AMBICIJA					
NOVA ILI POSTOJEĆA Nova		MOGUĆI UTICAJ Osrednji (obavezom se definiše veliki korak naprijed u značajnoj oblasti, ali ona ostaje ograničena u smislu razmjere ili dometa)			
STEPEN REALIZACIJE					
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije			
NAREDNJI KORACI					
Revizija obaveze kako bi bila dostižnija ili mjerljivija					

Šta se desilo?

Ovo je u potpunosti nova obaveza koja za cilj ima centralizaciju sistema javnih nabavki. Prije nego što se Vlada obavezala na ovaj potez svaka institucija (naručilac) na centralnom i lokalnom nivou koja je koristila budžetska sredstva je pojedinačno obavljala poslove javnih nabavki za svoje potrebe i ovaj proces je bio u potpunosti decentralizovan. Tako je 2011. godine, a i ranijih godina, bilo preko 1000 naručilaca u crnogorskom sistemu javnih nabavki.

Iako je ovom obavezom Vlada Crne Gore predvidjela uvođenje u potpunosti centralizovanog modela javnih nabavki, po kojem bi samo po jedna institucija na centralnom nivou i u svakoj opštini obavljala javne nabavke za potrebe svih institucija na tom nivou, odlučeno je da se ipak uspostavi djelimično centralizovani sistem, čija je implementacija još uvijek u toku.

Odluka da se odustane od pune centralizacije sistema javnih nabavki donešena je na osnovu predikcije

Vlade da bi se uvođenjem takvog sistema privukli samo veliki ponuđači odnosno kompanije, što bi drastično smanjilo učešće malih i srednjih preduzeća u postupcima javnih nabavki.

Tako, trenutno na centralnom nivou svako ministarstvo sprovodi postupak javnih nabavki za sopstvene potrebe, kao i za sve direkcije, uprave i ostale institucije koje se nalaze pod tim ministarstvom. Kao rezultat ove djelimične centralizacije sistema javnih nabavki smanjen je broj naručilaca, pa su tako u 2012. godini registrovana 724 naručioca dok je taj broj u 2013. još više opao i to na 689.

Sa druge strane, nisu preduzete bilo kakve aktivnosti u cilju centralizacije sistema javnih nabavki na nivou lokalnih samouprava. Takođe, i na centralnom nivou dometi implementacije ove obaveze ostaju ograničeni jer su neke velike institucije i sistemi još uvijek izvan centralizovanog sistema javnih nabavki kao što je mreža sudova ili tužilačkih kancelarija.

Je li imalo značaja?

Ova obaveza predviđa značajnu promjenu sistema javnih nabavki i na taj način utiče na veliki broj institucija. Ipak, većina zainteresovanih grupa nije svjesna ove promjene i planova koje Vlada ima za dalje sprovođenje ovih reformi.

Naredni koraci

Imajući u vidu da je Vlada promijenila inicijalnu obavezu i odlučila da ide u pravcu djelimično centralizovanog sistema javnih nabavki, umjesto u potpunosti centralizovanog modela, NMI istraživač preporučuje Vladi da intenzivira napore u cilju uvođenja ovog modela u druge velike sisteme i institucije na centralnom nivou kao i u svakoj od jedinica lokalne samouprave.

Većina zainteresovanih grupa preporučuje Vladi da uspostavi sistem za praćenje implementacije djelimično centralizovanog modela javnih nabavki od strane institucija koje su subordinisane naručiocima i da uspostavi kaznenu politiku prema institucijama koje krše obavezu da javne nabavke sprovedu preko nadređenih državnih organa.

Izvori

Bajramspahic, Dina. 2013. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Anonimni izvor iz NVO, Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Uprava za javne nabavke. "Lista obveznika procesa javnih nabavki za 2012". 2012. Podgorica.

Uprava za javne nabavke. "Lista obveznika procesa javnih nabavki za 2013". 2013. Podgorica.

Uprava za javne nabavke. "Izveštaj o javnim nabavkama u Crnoj Gori u 2012". 2013. Maj. Podgorica.

Uprava za javne nabavke. "Izveštaj o javnim nabavkama u Crnoj Gori u 2011". 2012. Maj. Podgorica.

Vlada Crne Gore. "Izveštaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Milovac, Dejan. 2013. NVO MANS. Intervju sa autorom. Oktobar 15. Podgorica

Ministarstvo ekonomije. "Strategija održivog razvoja Crne Gore kroz uvođenje klastera 2012 - 2016". 2012. Maj. Podgorica.

Mujevic, Mersad. 2013. Direktor Uprave za javne nabavke. Oktobar 21. Podgorica.

Selic, Ana. 2013. NVO Centar za monitoring. Telefonski intervju sa autorom. Oktobar 4. Podgorica.

25 | Elektronski sistem javnih nabavki

Dostavljena je projektna ideja za projekat pomoći putem okvirnog sporazuma koji će biti finansiran od strane Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, pod nazivom „Jačanje sistema javnih nabavki u Crnoj Gori“, sa aspekta unaprijeđenja Zakona o javnim nabavkama u dijelu koji se odnosi na komunalni sektor, institucionalnog okvira i jačanja administrativnih kapaciteta Uprave za javne nabavke (obuke), objedinjavanja javnih nabavki odnosno sprovođenja postupka javne nabavke od strane drugog naručioca, kao i sa aspekta rješenja izrade tehničke specifikacije koja idu u susret uvođenju elektronskog sistema javnih nabavki. Početak implementacije projekta planiran je za 2. V 2012. godine sa rokom završetka 1. V 2013. godine.

OPIS OBAVEZE				
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA	Uprava za javne nabavke		
	POMOĆNE INSTITUCIJE	Nije precizirano		
	PRECIZIRAN KON-TAKT?	Ne		
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST		Niska (formulacija obaveze je takva da je aktivnost mjerljiva samo sa nekom interpretacijom na strani čitaoca)		
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI	Efektivnije upravljanje javnim resursima		
	POV VRIJEDNOSTI			
	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV.
				X
AMBICIJA				
NOVA ILI POSTOJEĆA Nova		MOGUĆI UTICAJ Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)		
STEPEN REALIZACIJE				
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije		
NAREDNJI KORACI				
Nova obaveza koja se zasniva na rezultatima postojećih aktivnosti				

Šta se desilo?

Predlog da se uspostavi elektronski sistem javnih nabavki u Crnoj Gori je puno ranije dogovoren sa Delegacijom Evropske Unije u Crnoj Gori i u posmatranom periodu

sve aktivnosti u okviru ove obaveze iz Akcionog plana su uspješno sprovedene.

Važeći Zakon o javnim nabavkama je analiziran i upoređen sa relevantnim direktivama Evropske Unije u

ovoj oblasti što je rezultiralo sačinjavanjem preporuka za unapređenje postojećeg Zakona.

Tehnička ekspertska podrška je pružena Upravi za praktičnu implementaciju djelimično centralizovanog modela javnih nabavki kao i za organizaciju raznih vrsta obuka. Štaviše, obazbijedena je tehnička podrška Inspekciji za javne nabavke koja funkcioniše u okviru Uprave za inspeksijske poslove, kako bi mogla da stručnije i efektnije obavlja svoje zadatke.

Postojeći IT sistem koji koristi Uprava za javne nabavke je analiziran i unaprijeđen što je dovelo do efikasnijeg rada ove institucije.

Na samom kraju, kroz ovaj projekat, Uprava za javne nabavke je razvila detaljnu tehničku specifikaciju za integrisani, elektronski sistem javnih nabavki.

Je li imalo značaja?

Ova obaveza omogućila je postavljanje solidne osnove za unapređenje važećeg Zakona o javnim nabavkama i njegovo dalje usklađivanje sa direktivama Evropske Unije, ali će krajnji domet biti vidljiv tek nakon sačinjavanja, usvajanja i implementiranja izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavkama. Trenutno, neki aspekti važećeg zakona su i dalje daleko od pune usklađenosti sa evropskim standardima.

Zainteresovane grupe nisu imale informacija o postojanju ovih aktivnosti. Oni vjeruju da bi se morale organizovati javne rasprave na kojima bi se razgovaralo o promjenama procedura javnih nabavki, a u koje bi bili uključeni i predstavnici organizacija civilnog društva i biznis sektora.

Naredni koraci

NMI istraživač preporučuje Vladi da pojača napore u cilju pune implementacije djelimično centralizovanog modela javnih nabavki u svim sistemima na centralnom i lokalnom nivou.

NMI istraživač ali i ostale zainteresovane grupe preporučuju Vladi da u izmjene i dopune Zakona o javnim nabavkama, koje se trenutno pripremaju, inkorporira sve predloge za unapređenje koji su razvijeni u okviru ovog projekta i da u proces pripreme novog zakonskog rješenja uključi sve relevantne predstavnike zainteresovanih grupa. Vladi se preporučuje i da pojača napore u cilju što skorijeg uspostavljanja elektronskog sistema javnih nabavki,

kao i obezbjeđivanja relevantnih podataka dostupnim javnosti i privatnom sektoru.

Izvori

Bajramspahic, Dina. 2013. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Brkuljan, Djordjije. 2013. NVO Centar za demokratsku tranziciju. Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Uprava za javne nabavke. "Izveštaj o javnim nabavkama u Crnoj Gori u 2012". 2013. Maj. Podgorica.

Uprava za javne nabavke. "Izveštaj o javnim nabavkama u Crnoj Gori u 2011". 2012. Maj. Podgorica.

Evropska komisija, "Izveštaj o progresu Crne Gore za 2013." Oktobar 16. Brisel

Vlada Crne Gore. "Izveštaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Milovac, Dejan. 2013. NVO MANS. Intervju sa autorom. Oktobar 15. Podgorica

Mujevic, Mersad. 2013. Direktor Uprave za javne nabavke. Oktobar 21. Podgorica.

Selic, Ana. 2013. NVO Centar za monitoring. Telefonski intervju sa autorom. Oktobar 4. Podgorica.

26 | Transparentnost budžeta

U cilju povećanja transparentnosti korišćenja javnih sredstava Vlada Crne Gore će izvršiti izmjene organskog Zakona o budžetu kojim će se preciznije definisati datume kada je u pitanju kalendar budžetiranja, a u cilju ostavljanja dovoljno vremena svim učesnicima u prosecu planiranja, uključujući skupštinsku proceduru. Takođe, planirano je uvođenje pojedinih fiskalnih pravila i srednjeročnog budžetiranja, što će u značajnoj mjeri uvećati transparentnost, odgovornost u planiranju i implementaciji, kao i preciznost u planiranju budžeta.

Ministarstvo finansija će ustanoviti stalnu praksu prezentacije godišnjeg budžeta na vizuelno razumljiv i jednostavan način u cilju boljeg razumjevanja i povećanja interesovanja javnosti za budžetskim poslovanjem. Ista praksa će se ustanoviti i prilikom usvajanja rebalansa budžeta.

Imajući u vidu da Programski budžet u značajnoj mjeri doprinosi povećanju efikasnosti potrošnje budžetskih sredstava kod pojedinih budžetskih korisnika, Ministarstvo finansija će nastaviti njegovu implementaciju i raditi na identifikovanju i razvoju indikatora učinka kao mehanizma praćenja realizacije planiranih aktivnosti. Nadalje, u cilju povećanja transparentnosti korišćenja javnih sredstava, Ministarstvo finansija će napraviti izmjene kontnog okvira, čime će se unaprijediti kontrola potrošnje. Takođe, Ministarstvo finansija će obezbjediti interne strukture za praćenje izvještaja Državne revizorske institucije, nalaza, izrečenih preporuka i njihovog sprovođenja od strane subjekata revizije. Vlada će raditi na poboljšanju komunikacije i razmjene informacija i nalaza između sistema unutrašnje revizije i DRI.

OPIS OBAVEZE							
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA		Ministarstvo finansija				
	POMOĆNE INSTITUCIJE		Nije precizirano				
	PRECIZIRAN KONTAKT?		Ne				
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST			Srednja (obavezom se definišu objektivno mjerljive aktivnosti, ali se ne preciziraju očekivani rezultati)				
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI		Povećanje javnog integriteta; Efektivnije upravljanje javnim resursima				
	POV VRIJEDNOSTI						
		POKAZATELJ USPJEHA	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV.	NI JEDNA
		1. Izmijeniti organski Zakon o budžetu sa preciznim rokovima i konkretnim fiskalnim pravilima			X		
		2. Prezentacija godišnjeg budžeta i njegovih izmjena na vizuelno razumljiv i jednostavan način	X				
	3. Identifikovanje i razvoj indikatora učinka			X			

OPIS OBAVEZE						
ZNAČAJ	POV VRIJEDNOSTI					
	POKAZATELJ USPJEHA	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV.	NI JEDNA
	4. Izmjena kontnog okvira kako bi se poboljšala kontrola potrošnje	X			X	
5. Unaprijeđenje saradnje između interne i eksterne revizije				X		

AMBICIJA		
POKAZATELJ USPJEHA	NOVA ILI POSTOJEĆA	MOGUĆI UTICAJ
1. Organski Zakon o budžetu	Postojeća	Osrednji (obavezom se definiše veliki korak naprijed u značajnoj oblasti, ali ona ostaje ograničena u smislu razmjere ili dometa)
2. Presentacija godišnjeg budžeta	Postojeća	Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)
3. Indicators učinka	Postojeća	Osrednji
4. Kontni okvir	Postojeća	Mali
5. Unaprijeđena saradnja revizora	Postojeća	Osrednji

STEPEN REALIZACIJE			
1. Organski Zakon o budžetu			
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2015	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	
2. Presentacija godišnjeg budžeta			
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2015	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	
3. Indicators učinka			
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2015	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	

STEPEN REALIZACIJE

4. Kontni okvir

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2015	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	NIJE ZAPOČETA OGRANIČENA ZNAČAJNA REALIZOVANA
--------------------------------	--------------------------------	--	--

5. Unaprijeđena saradnja revizora

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2015	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	NIJE ZAPOČETA OGRANIČENA ZNAČAJNA REALIZOVANA
--------------------------------	--------------------------------	--	--

NAREDNI KORACI

1. Organski Zakon o budžetu	Nastavak rada na sprovođenju osnova
2. Prezentacija godišnjeg budžeta	Nastavak rada na sprovođenju osnova
3. Indicators učinka	Nastavak rada na sprovođenju osnova
4. Kontni okvir	Nova obaveza koja se zasniva na rezultatima postojećih aktivnosti
5. Unaprijeđena saradnja revizora	Nastavak rada na sprovođenju osnova

Šta se desilo?

Vlada je preuzela ove obaveze prije uključivanja u POV.

Vlada Crne Gore je predložila izmjene organskog Zakona o budžetu u julu 2013., ali one još uvijek čekaju da budu stavljene u skupštinsku proceduru. Predloženi zakon definiše rokove u budžetskom kalendaru i preciznija, konkretna fiskalna pravila za srednjeročno budžetiranje. Zakon ne predviđa učešće građana u izradi budžeta, niti uključuje dodatne mjere za povećanje transparentnosti planiranja i trošenja budžeta.

Prezentacija godišnjeg budžeta na vizuelno jasan i jednostavan način je još uvijek u pripremljivoj fazi, pa Zakon o budžetu za 2013. i predložene izmjene nisu predstavljene kroz korišćenje bilo kakvih vizuelnih alata.

Izrada indikatora učinka budžetske potrošnje nije započeta.

Struktura kontnog okvira je izmijenjena tako da obezbijedi detaljniji i transparentniji pregled troškova za materijal, energiju, komunikacije, ali i za ugovorene usluge i transfere za razne namjene, koji su sada posebno prikazani.

Nakon revizije, poseban akcioni plan je usvojen i odjeljenje za budžet Ministarstva finansija je zaduženo za sprovođenje preporuka Državne revizorske institucije.

Ministarstvo kvartalno informiše Vladu o sprovođenju preporuka. Ovi izvještaji, međutim, nisu javno dostupni, a Ministarstvo ne objavljuje svoje nalaze u javnosti.

Ipak, prema izvještaju Državne revizorske institucije o potrošnji budžeta u 2013., mnogi problemi na koje je ukazano u izvještaju o reviziji za 2012. su nastavili da postoje. To uključuje nezakonito zapošljavanje, neadekvatno korišćenje i knjiženje, kršenje procedura vezanih za dnevnicu i ostale naknade državnim službenicima.

Je li imalo značaja?

Ova obaveza predstavlja važan pozitivan korak, jer uspostavlja jasnija pravila budžetiranja. Ipak, ima ograničene efekte u smislu transparentnosti izrade budžeta, prihoda i potrošnje.

Novi zakon koji reguliše proces izrade budžeta i definiše nova fiskalna pravila još uvijek nije usvojen. U međuvremenu, javni dug je značajno porastao zbog naplate višestrukih državnih garancija datim kompanijama koje nemaju profita iz budžeta. Ova državna pomoć predstavlja kršenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju potpisanog sa Evropskom unijom.

Zainteresovane grupe su ukazale da nema transparentnosti, niti učešća javnosti u procesu izrade budžeta. Prema

navodima organizacija civilnog društva, mnoge državne institucije kriju podatke o prihodima i potrošnji.

Te grupe vjeruju da ima mnogo prostora za unapređenje saradnje između Ministarstva finansija i Državne revizorske institucije. One su zabrinute zbog nedostatka odgovornosti unutar Vlade za ozbiljne probleme koje je otkrio revizorski izvještaj, i ne pokretanja prekršajnih i krivičnih postupaka.

Naredni koraci

Ova obaveza treba da bude fokusirana na proaktivno objavljivanje informacija o prihodima i rashodima budžeta, kao i na učešće javnosti u procesu izrade budžeta.

Zainteresovane grupe vjeruju da bi bilo korisno da sledeće informacije budu proaktivno objavljene:

- Plaćanja državnog Trezora
- Detaljniji podaci o transferima institucijama, organizacijama i pojedincima
- Potrošnja budžetske rezerve za donacije kompanijama i individua
- Držvna pomoć javnim i privatnim kompanijama
- Dodatne naknade i krediti državnim službenicima
- Podaci o zapošljavanju u javnom sektoru segregirani po vrstama ugovora
- Podaci o akcizama koje plaćaju kompanije

Javna debata o predlogu budžeta i njegovim izmjenama treba da bude organizovana i posebno treba razmotriti planove vezane za velike iznose državne pomoći javnim ili privatnim firmama.

Izvori

Bajramspahic, Dina. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. 1 Oktobar. Podgorica

Brkuljan, Djordjije. NVO Centar za demokratsku tranziciju. 2013. Intervju sa autorom. 1 Oktobar. Podgorica

Dacic, Jelena. NVO Juventas. Intervju sa autorom. 1 Oktobar. Podgorica

Vlada Crne Gore. 'Predlog zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti'. 2013. Jul 31. Podgorica

Vlada Crne Gore. "Izvještaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Maras, Vuk. NVO MANS. 2013. Intervju sa autorom. 15 Oktobar. Podgorica

Markovic, Nikola. Dnevni list 'Dan'. 2013. Intervju sa autorom. 18 Oktobar. Podgorica

Službeni list Crne Gore (no 40/01, 44/01, 28/04, 71/05, 12/07 73/08 53/09), Zakon o budžetu, 2009. Avgust 8. Podgorica

Pavlovic, Sladjana. Ministarstvo finansija, Kontakt osoba za POV akcioni plan. Intervju sa autorom. 2013. Oktobar 4. Podgorica

Selic, Ana. NVO CEMI. Telefonski intervju sa autorom. 4 Oktobar. Podgorica

Državna revizorska institucija. 'Izvještaj o reviziji završnog računa budžeta Crne Gore za 2012'. 2013. Oktobar 1. Podgorica

Državna revizorska institucija. 'Izvještaj o reviziji završnog računa budžeta Crne Gore za 2011'. 2012. Novembar 1. Podgorica

Tadic, Milka. Nedjeljnik 'Monitor'. 2013. Intervju sa autorom. 18 Oktobar. Podgorica

27 | Borba protiv svih oblika diskriminacije

Uprava policije će i u narednom periodu ulagati napore koji su usmjereni na pružanje doprinosa borbi protiv svih oblika diskriminacije. U tom smislu, Uprava policije će dosljedno poštovati principe saradnje i sprovoditi aktivnosti definisane potpisanim Memorandumima o saradnji sa NVO "LGBT Forum Progress" i NVO "Juventas", kao i Memorandumima o saradnji koji će biti potpisani sa drugim nevladinim organizacijama u narednom periodu. U cilju adekvatne zaštite integriteta LGBT osoba, Uprava policije će preduzeti dodatne konkretne mjere u cilju neophodne senzibilizacije policijskih službenika/ca za profesionalno postupanje prema LGBT osobama. Takođe, Uprava policije će pružiti mogućnost što većem broju policijskih službenika/ca iz svih područnih jedinica koji do sada nijesu pohađali obuke o LGBT pravima da prisustvuju informativnim i edukativnim aktivnostima na temu LGBT prava koje će se sprovoditi u narednom periodu od strane relevantnih institucija, nevladinih organizacija i/ili međunarodnih organizacija.

U cilju pružanja doprinosa zaštiti od diskriminacije osoba sa invaliditetom, Uprava policije će u narednom periodu organizovati edukativne aktivnosti za službenike/ce policije o ophođenju prema OSI u saradnji sa organizacijama osoba sa invaliditetom. Takođe, Uprava policije će inicirati oslobađanje javnih saobraćajnih površina koje koriste osobe sa invaliditetom tokom kretanja i prilagođavanje Centara bezbjednosti u skladu sa potrebama OSI.

U narednom periodu, Uprava policije će imenovati i kontakt osobu za komunikaciju sa osobama sa invaliditetom i definisaće procedure prilikom kontrolisanja putnika/ca i vozila koja koriste putnici sa invaliditetom u gradskom, međugradskom i prekograničnom saobraćaju.

OPIS OBAVEZE						
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA		Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave			
	POMOĆNE INSTITUCIJE		Uprava policije			
	PRECIZIRAN KONTAKT?		Ne			
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST			Niska (formulacija obaveze je takva da je aktivnost mjerljiva samo sa nekom interpretacijom na strani čitaoca)			
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI		Uspostavljanje bezbjednijih zajednica			
	POV VRIJEDNOSTI					
	POKAZATELJ USPJEHA	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV.	NI JEDNA
	1. Sprovođenje aktivnosti definisanih potpisanim Memorandumima o saradnji sa NVO					X
	2. Obuke za policijske službenike u cilju dalje senzibilizacije za postupanje prema LGBT osobama					X

OPIS OBAVEZE

	POV VRIJEDNOSTI					
	POKAZATELJ USPJEHA	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV.	NI JEDNA
ZNAČAJ	3. Obuke za policijske službenike za ophođenje prema osobama sa invaliditetom (OSI)					X
	4. Oslobođanje javnih saobraćajnih površina koje koriste osobe sa invaliditetom i definisanje procedura za kontrolu putnika i vozila koja koriste osobe sa invaliditetom					X
	5. Prilagođavanje centara bezbjednosti u skladu sa potrebama osoba sa invaliditetom i imenovanje kontakt osobe za komunikaciju sa ovim licima					X

AMBICIJA

POKAZATELJ USPJEHA	NOVA ILI POSTOJEĆA	MOGUĆI UTICAJ
1. Sprovođenje memoranduma	Postojeća	Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)
2. Obuke za policijske službenike - LGBT prava	Postojeća	Osrednji (obavezom se definiše veliki korak naprijed u značajnoj oblasti, ali ona ostaje ograničena u smislu razmjere ili dometa)
3. Obuke za policijske službenike - prava OSI	Nova	Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)
4. Oslobođanje javnih saobraćajnih površina i definisanje procedura	Nova	Osrednji (obavezom se definiše veliki korak naprijed u značajnoj oblasti, ali ona ostaje ograničena u smislu razmjere ili dometa)
5. Prilagođavanje centara bezbjednosti i imenovanje kontakt osobe	Nova	Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)

STEPEN REALIZACIJE

1. Sprovođenje memoranduma

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2015	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	
--------------------------------	--------------------------------	--	--

2. Obuke za policijske službenike - LGBT prava

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2015	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	
--------------------------------	--------------------------------	--	--

3. Obuke za policijske službenike - prava OSI

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2015	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	
--------------------------------	--------------------------------	--	--

4. Oslobođanje javnih saobraćajnih površina i definisanje procedura

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2015	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	
--------------------------------	--------------------------------	--	--

5. Prilagođavanje centara bezbjednosti i imenovanje kontakt osobe

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2015	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	
--------------------------------	--------------------------------	--	--

NAREDNI KORACI

1. Sprovođenje memoranduma	Nema: Odustati od obaveze
2. Obuke za policijske službenike - LGBT prava	Nema: Odustati od obaveze
3. Obuke za policijske službenike - prava OSI	Nema: Odustati od obaveze
4. Oslobođanje javnih saobraćajnih površina i definisanje procedura	Nema: Odustati od obaveze
5. Prilagođavanje centara bezbjednosti i imenovanje kontakt osobe	Nema: Odustati od obaveze

Šta se desilo?

Većina aktivnosti u okviru ove obaveze iz Akcionog plana za POV su nove i nisu ranije bile predviđene nekim drugim strateškim dokumentima.

Aktivnosti definisane memorandumima o saradnji koji su potpisani od strane Uprave policije i dvije LGBT organizacije sprovode se bez većih poteškoća, što uključuje i organizaciju dvije LGBT parade u Crnoj Gori koje su uspješno sprovedene (u julu i oktobru 2013. godine) ali i obuke za policijske službenike u dijelu prava LGBT lica. Ipak, još uvijek ne postoje dovoljni rezultati istraga, krivičnog gonjenja i presuda protiv pojedinaca koji su uznemiravali i fizički napadali LGBT osobe.

Definisanje i sprovođenje aktivnosti u cilju dalje senzibilizacije policijskih službenika prema LGBT zajednici i dalje je ograničenog karaktera. Policija je organizovala jednu obuku za 54 službenika zajedno sa organizacijama civilnog društva i predstavnicima međunarodne zajednice, ali nije bilo drugih aktivnosti ovim povodom niti je definisan strateški plan za buduća unapređenja u ovoj oblasti.

Nisu sprovedene edukativne aktivnosti za pripadnike policije oko saradnje sa osobama sa invaliditetom i ophođenja prema tim licima od kada je ovaj Akcioni plan usvojen. Jedina takva aktivnost za pripadnike policije organizovana je prije usvajanja Akcionog plana, kada je 30 policijskih službenika prošlo kroz obuku koju su zajednički organizovali policija i Savez organizacija gluhih i nagluhih Crne Gore. Na ovoj obuci policijski službenici bili su u prilici da nauče osnove komunikacije sa licima koja koriste znakovni jezik.

Oslobađanje javnih površina koje koriste osobe sa invaliditetom od strane policije, prema mišljenju zainteresovanih grupa, i dalje je na nezadovoljavajućem nivou. Nevladine organizacije koje se bave pravima lica sa invaliditetom naglašavaju da policija često uopšte ne reaguje kada prijavljuju da su ulice i pješački prolazi koje koriste osobe sa invaliditetom blokirane.

Procedure za kontrolu putnika i vozila koja koriste putnici sa invaliditetom u gradskom, međugradskom i prekograničnom saobraćaju, prema zvaničnim informacijama, još uvijek nisu sačinjene i usvojene.

Prilagođavanje centara bezbjednosti potrebama osoba sa invaliditetom u najvećoj mjeri nije realizovano. Samo u dvije opštine - Glavnom gradu Podgorici i djelimično

u Nikšiću, centri bezbjednosti su prilagođeni potrebama osoba sa invaliditetom, dok u ostalih 20 opština ova obaveza nije implementirana.

Prema zvanično dostupnim informacijama, Uprava policije je odredila kontakt osobu za komunikaciju sa osobama sa invaliditetom ali nevladine organizacije koje se bave ovom problematikom nemaju informacija da je tako nešto učinjeno niti imaju kontakt sa tom osobom.

Je li imalo značaja?

Ova obaveza, kada bi bila u potpunosti implementirana, značajno bi unaprijedila poštovanje prava LGBT osoba i osoba sa invaliditetom.

Organizacije civilnog društva koje se bave LGBT pitanjima ostvarile su bližu saradnju sa Vladom kroz organizaciju dvije LGBT parade. Neke zainteresovane grupe vjeruju da je organizacija parada bila važan korak naprijed, dok druge zainteresovane grupe navode da su policija i Vlada podržali organizaciju LGBT parada kako bi odvucli pažnju javnosti sa gorućih ekonomskih problema u Crnoj Gori.

Organizacije civilnog društva koje se bave pravima osoba sa invaliditetom nisu zadovoljne dinamikom sprovođenja ove obaveze iz Akcionog plana i vjeruju da policija ne čini dovoljno kako bi obezbijedila poštovanje prava osoba sa invaliditetom.

Većina zainteresovanih grupa kritički gleda na nedostatak istraga, krivičnog gonjenja i presuda protiv pojedinaca koji su uznemiravali i fizički napadali LGBT lica, što bi trebalo da bude ključni segment saradnje između LGBT organizacija i policije. Zainteresovane grupe ukazuju na slučaj prvog javno deklarisanog homoseksualca u Crnoj Gori koji je napustio zemlju i tom prilikom naveo da su njegova prava u kontinuitetu kršena, dok prijetnje koje je permanentno dobijao nikada nisu bile adekvatno istražene.

Naredni koraci

NMI istraživač vjeruje da je ova obaveza iz Akcionog plana veoma važna za crnogorsko društvo u cjelini, ali da bi ona morala biti dio drugih, sektorskih politika jer pitanja koja su razmatrana u okviru ove obaveze nisu direktno vezana za POV.

Iz tog razloga, NMI istraživač preporučuje Vladi da sačini poseban akcioni plan, u saradnji sa organizacijama civilnog društva i međunarodnom zajednicom, koji bi se

odnosio na sva relevantna pitanja za marginalizovane grupe, uključujući i saradnju sa nadležnim državnim organima i anti-diskriminacione mjere.

Većina zainteresovanih grupa preporučuje Vladi da u potpunosti ispuni sve aktivnosti predviđene ovom obavezom a da u sledećem koraku razvije nove obaveze koje će biti nadgradnja ove postojeće. Ipak, zainteresovane grupe nisu sigurne u to da li bi te obaveze trebale biti uključene u Akcioni plan za POV ili u poseban strateški dokument koji bi se odnosio na prava ranjivih i marginalizovanih grupa.

Izvori

Cimbaljevic, Zdravko. 2012. NVO LGBT Forum Progres. Pisani doprinos. Novembar 24. Podgorica.

Dacic, Jelena. 2013. NVO Juventas. Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Evropska komisija, "Izveštaj o progresu Crne Gore za 2013." Oktobar 16. Brisel

Vlada Crne Gore. "Izveštaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Vujacic, Marina. 2013. NVO Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore. Telefonski intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Vujacic, Marina. 2013. NVO Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore. Pisani doprinos. Oktobar 1. Podgorica.

Vujacic, Marina. 2013. NVO Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore. Online anketa. Oktobar. Podgorica.

Vujovic, Ivana. 2012. NVO Juventas. Pisani doprinos. Novembar 24. Podgorica.

28 | Unaprijeđenje medijskih sloboda

Vlada će posvećeno raditi na unaprjeđenju medijskih sloboda, uključujući i rasvjetljavanje i otkrivanje počinitelaca i nalogodavaca svih krivičnih djela uperenih protiv novinara.

OPIS OBAVEZE				
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA	Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave		
	POMOĆNE INSTITUCIJE	Uprava policije		
	PRECIZIRAN KON-TAKT?	Ne		
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST		Niska (formulacija obaveze je takva da je aktivnost mjerljiva samo sa nekom interpretacijom na strani čitaoca)		
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI	Uspostavljanje bezbjednijih zajednica		
	POV VRIJEDNOSTI			
	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV. NI JEDNA
	X	X	X	
AMBICIJA				
NOVA ILI POSTOJEĆA Postojeća		MOGUĆI UTICAJ Veliki (obaveza predviđa reformu koja potencijalno može promijeniti način funk-cionisanja relevantne oblasti)		
STEPEN REALIZACIJE				
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2015	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije		
NAREDNI KORACI				
Nastavak rada na sprovođenju osnova				

Šta se desilo?

Ovo je veoma stara obaveza vlade koja je prihvaćena nekoliko puta u prošlosti i definisana kroz više akcionih planova koji su usvojeni prije pristupanja POV-u.

Bilo je vrlo malo napretka u sprovođenju ove obaveze. Nekoliko istraga manjih slučajeva je sprovedeno i donešeno je par pravosnažnih presuda u manje osjetljivim slučajevima nasilja nad novinarima. Sudije nastavljaju da učestvuju u obukama o standardima Evropskog suda za ljudska prava. Plan Vlade da

ustpostavi posebnu komisiju za utvrđivanje problema u istrazi zločina protiv medija nije realizovan.

U međuvremenu, sudeći po komparativnim analizama i indeksima slobode medija koje rade međunarodne organizacije, u Crnoj Gori je sve gora situacija. Nekoliko napada na novinare je izvršeno u toku sprovođenja POV akcionog plana i ti slučajevi su i dalje otvoreni, baš kao i slučaj ubistva glavnog i odgovornog urednika nezavisnog medija i fizički napadi, pritisci i prijetnje brojnim novinarima.

Mnogi izvori u Crnoj Gori smatraju da se smanjio broj sudskih postupaka za slučajeve klevete protiv nezavisnih medija, a podaci koje su dostavili mediji ne podržavaju takvo stanovište.

Iznos naknada koji je presuđen u tim predmetima pokazuje da se crnogorski sudovi i dalje opiru prihvatanju standarda Evropskog suda za ljudska prava. Učestalost postupaka vezanih za klevetu je očigledno velika, imajući u vidu populaciju Crne Gore.

Pored političkog pritiska, nezavisni mediji smatraju da su i meta ekonomskog pritiska. Napori da se privatizuje državni medij nisu urodili polodom. Nastavlja se zabrinutost zbog kršenja zakona o medijima koji zabranjuje Vladi da finansira medije.

Vlada je najveći oglašivač u zemlji, pa time i značajan izvor prihoda medija. Mnogi u nezavisnim medijima smatraju da Vlada koristi oglašavanje kao oblik državne pomoći novinama koje su pro-vladine. Nedavna studija jedne NVO je pokazala da 91% kompletnog vladinog oglašavanja u štampanim medijima završava u jednoj novinini – državnoj Pobjedi, čineći 15% njenih ukupnih prihoda.

Je li imalo značaja?

Da je ova obaveza sprovedena, to bi imalo značajan uticaj na veću bezbjednost novinara u Crnoj Gori, imajući u vidu da su istrage u slučajevima napada na nezavisne medije, uključujući i jedno ubistvo glavnog i odgovornog urednika dnevne novine, još uvijek u toku.

Prema mišljenju predstavnika nezavisnih medija, oni nastavljaju da rade u strahu od uznemiravanja, napada, političkih i ekonomskih pritisaka. Oni su izrazili zabrinutost zbog slučajeva nasilja nad novinarima, broja sudskih postupaka za slučajeve klevete koje su pokrenula lica povezana sa vlašću i finansijskih uticaja vlasti na medijsko tržište.

Međunarodni posmatrači, NVO i nezavisni mediji se slažu da stari i nedavni slučajevi prijatni i nasilja tek treba da budu adekvatno istraženi i procesuirani.

Novinari iz nezavisnih medija vjeruju da su napadi sprovedeni po naredbi vlasti ili vladajuće partije ili od strane osoba bliskih partiji. Vlada i njeni simpatizeri navode da su to akcije običnih kriminalaca ili onih o kojima su mediji loše pisali.

Uključivanje javnih funkcionera, konkretno policijskih funkcionera, u slučajeve zastraživanja i prijatni

novinarima predstavlja izvor ozbiljne zabrinutosti, navodi Evropska komisija u svom poslednjem Izveštaju o napretku Crne Gore.

Naredni koraci

NMI istraživač preporučuje nastavak rada na sprovođenju ove obaveze.

Veća transparentost je potrebna kako bi nasilje nad novinarima bilo istraženo i procesuirano, kao i u vezi sa sudskim postupcima koji se odnose na slučajeve klevete, ali i kada je u pitanju vladina finansijska pomoć državnim medijima.

Vlada treba da uspostavi radnu grupu koja će uključiti predstavnike nezavisnih medija da utvrdi probleme i prepreke u istragama slučajeva napada na novinare.

Vlada treba da proaktivno objavljuje sve informacije o državnoj pomoći koju daje medijima. Državni mediji treba da budu privatizovani bez daljeg odlaganja, u skladu sa zakonom. Vlada treba da usvoji posebna pravila o oglašavanju u štampanim i elektronskim medijima, i postavi jasne kriterijume za donošenje odluka, kako bi se izbjeglo skriveno subvencioniranje pro-vladinih medija.

Javno praćenje rada sudskog sistema od strane nezavisne organizacije je neophodno da bi se obezbijedilo puno poštovanje međunarodnih standarda. Ministarstvo pravde treba da obezbijedi javnosti sledeće činjenice: statističke podatke o broju slučajeva klevete alociranih svakom sudiji, rezultatima tih slučajeva za svakog sudiju pojedinačno, trajanje postupaka od podnošenja tužbe do konačne presude, ponovo za svakog sudiju ponaosob. Dok takav izvještaj možda neće u potpunosti odgovoriti na sve optužbe za pristrasnost sudija koje iznose nezavisni medija, pokazaće da li ima legitimnog osnova za njihovu zabrinutost.

Izvori

Bajramspahic, Dina. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. 1 Oktobar. Podgorica

Dacic, Jelena. NVO Juventas. Intervju sa autorom. 1 Oktobar. Podgorica

Anonimni NVO izvor, Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Evropska komisija. 'Izveštaj o progresu Crne Gore za 2013'. 2013. Oktobar. Brussels.

Vlada Crne Gore. "Izveštaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Akcija za ljudska prava, 'Lista dvanaest slučajeva incidenata protiv medija od 2004. do 2012'. 2013. Podgorica

Nezavisna pravna misija za procjenu sloboda medija u Crnoj Gori. 'Izveštaj pripremljen od strane švedske Advokatske komire i Advokatske komire grada Njujorka'. 2013. Maj 10.

Maras, Vuk. NVO MANS. 2013. Intervju sa autorom. 15 Oktobar. Podgorica

Markovic, Nikola. Dnevni list 'Dan'. 2013. Intervju sa autorom. 18 Oktobar. Podgorica

Reporteri bez granica. '2013 Indeks slobode medija u svijetu'. 2013. Januar 30.

Selic, Ana. NVO CEMI. Telefonski intervju sa autorom. 4 Oktobar. Podgorica

Tadic, Milka. Nedjeljnik 'Monitor'. 2013. Intervju sa autorom. 18 Oktobar. Podgorica

SAD State department, Biro za demokratiju, ljudska prava i rad. 'Izveštaji o ljudskim pravima zemalja za 2012, Crna Gora'. 2013. April 19. Vašington.

29 | Društveno odgovorno poslovanje

Vlada Crne Gore u narednom periodu treba da izradi strateški okvir za društveno odgovorno poslovanje, koji će uključiti i definisanje oblasti sponzorstva i donacija. Ovakav strateški okvir predstavlja jedan od ključnih dokumenata u okviru promocije koncepta društveno odgovornog poslovanja u Crnoj Gori.

OPIS OBAVEZE				
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA	Odjeljenje za podršku Nacionalnom savjetu za održivi razvoj (Ministarstvo održivog razvoja i turizma)		
	POMOĆNE INSTITUCIJE	Nije precizirano		
	PRECIZIRAN KON-TAKT?	Da		
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST		Niska (formulacija obaveze je takva da je aktivnost mjerljiva samo sa nekom interpretacijom na strani čitaoca)		
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI	Povećanje odgovornosti kompanija		
	POV VRIJEDNOSTI			
	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV.
				NI JEDNA
				X
AMBICIJA				
NOVA ILI POSTOJEĆA Nova		MOGUĆI UTICAJ Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)		
STEPEN REALIZACIJE				
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2015	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije		
NAREDNI KORACI				
Nastavak rada na sprovođenju osnova				

Šta se desilo?

Obaveza izrade strateškog okvira za društveno odgovorno poslovanje (DOP) po prvi put je predviđena Akcionim planom za POV. Ipak, ona nema jasno vidljivu vezu sa vrijednostima POV-a.

Prema informacijama dobijenim od strane zainteresovanih grupa, pripremljen je Nacrt politike za društvenu odgovornost i taj dokument će služiti kao strateški okvir za društveno odgovorno poslovanje u Crnoj Gori. Nacrt

politike zasnovan je na Studiji društvene odgovornosti koju je pripremio nezavisni konsultant angažovan od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma.

Nacrt politike za društvenu odgovornost je razmatran u okviru Mreže za društvenu odgovornost ali nema dostupnih informacija da je o tom dokumentu bila sprovedena javna rasprava. Finalna verzija ovog dokumenta usvojena je krajem 2013. godine, nakon perioda obuhvaćenog ovim izvještajem.

Ipak, ni jedna od ovih informacija nije objavljena u crnogorskim medijima ili na portalima Ministarstva ili Mreže za društvenu odgovornost pa ju je stoga nemoguće objektivno potvrditi.

Je li imalo značaja?

Imajući u vidu da ova obaveza podrazumijeva, po prvi put, izradu strateškog okvira za društveno odgovorno poslovanje, ona se može smatrati pozitivnim korakom. Ipak, radi se samo o prvom koraku, posebno imajući u vidu da obaveza ističe samo dva aspekta društveno odgovornog poslovanja - sponzorstva i donacije.

Zainteresovane grupe, u periodu sačinjavanja ovog izvještaja (oktobar 2013. godine) smatraju da Vlada ipak odugovlači proces donošenja Politike pošto taj dokument još uvijek nije usvojen.

Naredni koraci

NMI istraživač kao i zainteresovane grupe preporučuju Vladi da finalnu verziju Politike treba usvojiti tek nakon sprovedene široke javne rasprave kako bi se obezbijedio društveni konsenzus o ovom dokumentu. Nakon usvajanja Politike Vladi se preporučuje da donese poseban Akcioni plan za implementaciju Politike koji će propisati konkretne aktivnosti koje trebaju da se preduzmu, mjerljive indikatore i jasne vremenske odrednice za sprovođenje aktivnosti kako bi se osigurao vidljiv napredak u oblasti DOP-a u Crnoj Gori.

Izvori

Bajramspahic, Dina. 2013. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Boljevic, Anica. 2013. NVO fAKT. Intervju sa autorom. Oktobar 23. Podgorica

Anonimni NVO izvor, Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Vlada Crne Gore. "Izvještaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Maras, Vuk. 2013. NVO MANS. Intervju sa autorom. Oktobar 15. Podgorica

Vukovic, Marina. 2012. NVO Centar za razvoj NVO sektora. Pisani doprinos. Novembar 29. Podgorica.

Vlada Crne Gore. 2013. Politika za društvenu odgovornost. December 18. Podgorica.

www.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rId=152486&rType=2

30 | Podrška udruživanju društvenih aktera u oblasti DOP u Crnoj Gori

Crna Gora će u narednom periodu promovisati i dati podršku udruživanju društvenih aktera (Vlade, NVO, privrednih društava) u oblasti DOP-a u Crnoj Gori. Podrška bi se dala svim vrstama udruživanja i svim mrežama koje imaju za cilj da promovišu DOP uključujući i već formirane mreže, ali i one koje će se tek formirati. U okviru saradnje sa Vladom Holandije, Odjeljenje za podršku Nacionalnom savjetu za održivi razvoj u Ministarstvu održivog razvoja i turizma će u saradnji sa partnerima iz svih sektora do kraja mjeseca lansirati Mrežu za CSR u koju će biti uključeni predstavnici svih društvenih struktura.

OPIS OBAVEZE				
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA	Odjeljenje za podršku Nacionalnom savjetu za održivi razvoj (Ministarstvo održivog razvoja i turizma)		
	POMOĆNE INSTITUCIJE	Nije precizirano		
	PRECIZIRAN KON-TAKT?	Ne		
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST		Niska (formulacija obaveze je takva da je aktivnost mjerljiva samo sa nekom interpretacijom na strani čitaoca)		
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI	Povećanje odgovornosti kompanija		
	POV VRIJEDNOSTI			
	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV. NI JEDNA
		X		
AMBICIJA				
NOVA ILI POSTOJEĆA Postojeća		MOGUĆI UTICAJ Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)		
STEPEN REALIZACIJE				
POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2015	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije		
NAREDNI KORACI				
Nova obaveza koja se zasniva na rezultatima postojećih aktivnosti				

Šta se desilo?

Ovom obavezom propisano je da će Vlada podržati udruživanje društvenih aktera u oblasti DOP-a. Prije usvajanje Akcionog plana za POV ova je obaveza već bila definisana, kroz projekat podržan od strane Vlade Kraljevine Holandije koji je Vlada Crne Gore sprovodila, pa je samo inkorporirana u Akcioni plan za POV.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma pokrenulo je mrežu za društveno odgovorno poslovanje pod nazivom "Mreža za društvenu odgovornost" u aprilu 2012. godine. Po završetku projekta koji je implementiran zajedno sa Vladom Kraljevine Holandije, u julu 2013. godine, Ministar održivog razvoja i turizma donio je odluku da Mreža za društvenu odgovornost postane zvanično tijelo u okviru

Ministarstva, sa formalnim imenom "Kordinaciono tijelo za društvenu odgovornost".

Ključni cilj Mreže za društvenu odgovornost je promovisanje koncepta društvene odgovornosti i jačanje svijesti građana, privatnih kompanija i javne uprave o ovom konceptu, kao jednom od mehanizama za održivi razvoj zemlje. Glavni zadaci Mreže su povezivanje sa svim zainteresovanim subjektima u cilju promocije društvene odgovornosti, davanje savjeta i prijedloga Vladi za razvoj i sprovođenje principa društvene odgovornosti i afirmacija društvene odgovornosti kroz sprovođenje konkretnih aktivnosti.

Mreža je trenutno sastavljena od 37 članova koji dolaze iz javne uprave, univerziteta, biznis udruženja i organizacija civilnog društva a njenim radom koordinira državni sekretar Ministarstva održivog razvoja i turizma.

Do sada je Mreža sačinila info paket o društvenoj odgovornosti u Crnoj Gori i pregled stanja u ovoj oblasti u šest relevantnih zemalja iz regiona. U info paketu date su i bazične informacije o evropskim standardima u ovoj oblasti. Takođe, Mreža je sačinila i objavila sedam biltena, organizovala tri radionice, jednu konferenciju i tri terenske aktivnosti i sačinila Priručnik za društveno odgovorno poslovanje malih i srednjih preduzeća. Mreža je takođe sprovodila i druge edukativne aktivnosti.

Mreža je učestvovala u izradi Politike za društvenu odgovornost - prvog strateškog okvira u ovoj oblasti u Crnoj Gori.

Pored Mreže za društvenu odgovornost, još jedno slično tijelo je ranije uspostavljeno u Crnoj Gori i to 2008. godine, od strane Programa za razvoj Ujedinjenih Nacija (UNDP).

Je li imalo značaja?

Uspostavljanje prve Mreže koja za cilj ima promovisanje DOP-a je važan korak u pravom smjeru, ali konkretni rezultati tek treba da budu ostvareni.

Iako je Mreža uspjela da dosegne do subjekata iz biznis sektora, koristeći različite materijale koje je sačinila, nije jasno do koje mjere su upravo te aktivnosti praktično unaprijedile DOP u Crnoj Gori, posebno jer nisu rađene evaluacije aktivnosti Mreže. Trenutna praksa pokazuje da veliki broj preduzeća u Crnoj Gori ipak ne sprovodi svoje aktivnosti u društveno odgovornom obliku.

Ključne kritike zainteresovanih grupa odnose se na mali broj subjekata iz privatnih kompanija koji su bili uključeni u dosadašnji rad Mreže i navode da je više moglo biti urađeno u tom pravcu. Prema informacijama dobijenim iz Vlade, članovi Mreže su namjerno odlučili da u njen rad još uvijek ne uključuju predstavnike privatnih kompanija dok god se ne izgrade kapaciteti postojećih članova mreže i ne definišu kriterijumi za članstvo predstavnika privatnih kompanija.

Naredni koraci

Istraživač i zainteresovane grupe preporučuju Vladi Crne Gore da preduzme set konkretnih aktivnosti u cilju izmjene postojećeg zakonodavstva i praksi kako bi uvela određene stimulanse za kompanije i druga pravna lica koja posluju na društveno odgovoran način.

Izvori

Bajramspahic, Dina. 2013. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Boljevic, Anica. 2013. NVO fAKT. Intervju sa autorom. Oktobar 23. Podgorica

Anonimni NVO izvor, Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Vlada Crne Gore. "Izvještaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Maras, Vuk. 2013. NVO MANS. Intervju sa autorom. Oktobar 15. Podgorica

Ministarstvo održivog razvoja i turizma. "Odluka o obrazovanju Kordinacionog tijela za društvenu odgovornost" 2013. Jul 3. Podgorica.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma u saradnji sa Mrežom za društvenu odgovornost. "Društvena odgovornost - Osnovne informacije sa fokusom na odgovornost preduzeća" 2012. Podgorica

Ministarstvo održivog razvoja i turizma u saradnji sa Mrežom za društvenu odgovornost. "Društveno odgovorno poslovanje - Priručnik za mala i srednja preduzeća". 2013. Januar. Podgorica

Mreža za društvenu odgovornost. Bilteni od 1 do 5. 2012 - 2013. Podgorica.

Vukovic, Marina. 2012. NVO Centar za razvoj NVO sektora. Pisani doprinos. Novembar 29. Podgorica.

31 | Nastavak sprovođenja radionica na temu društveno odgovornog poslovanja

Crna Gora će u okviru projekta "Podsticanje dijaloga i partnerstava za održivi razvoj između Vlade i biznis sektora u Crnoj Gori", nastaviti sa organizovanjem radionica na temu društveno odgovornog poslovanja koje imaju za cilj jačanje kapaciteta biznis sektora za usvajanje i primjenu koncepta društveno odgovornog poslovanja u sopstvene prakse. U okviru projekta, biće izrađen prvi priručnik odnosno vodič za društveno odgovorno poslovanje za preduzeća. Projekat će se sprovesti do aprila 2013. godine.

OPIS OBAVEZE						
ODGOVORNOST	VODEĆA INSTITUCIJA		Odjeljenje za podršku Nacionalnom savjetu za održivi razvoj (Ministarstvo održivog razvoja i turizma)			
	POMOĆNE INSTITUCIJE		Nije precizirano			
	PRECIZIRAN KONTAKT?		No			
SPECIFIČNOST I MJERLJIVOST			Srednja (obavezom se definišu objektivno mjerljive aktivnosti, ali se ne preciziraju očekivani rezultati)			
ZNAČAJ	POV VELIKI IZAZOVI		Povećanje odgovornosti kompanija			
	POV VRIJEDNOSTI					
	POKAZATELJ USPJEHA	PRISTUP INFORMACIJAMA	UČEŠĆE GRAĐANA	ODGOVORNOST	TEHNOL. I INOVAC. ZA TRANSPAR. I ODGOV.	NI JEDNA
	1. Organizacija radionica na temu DOP-a					X
	2. Izrada priručnika za DOP preduzeća					X
AMBICIJA						
POKAZATELJ USPJEHA			NOVA ILI POSTOJEĆA	MOGUĆI UTICAJ		
1. Organizacija radionica na temu DOP-a			Postojeća	Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)		
2. Izrada priručnika za DOP preduzeća			Postojeća	Mali (obaveza predstavlja postepen ali pozitivan korak u relevantnoj oblasti)		

STEPEN REALIZACIJE

1. Organizacija radionica na temu DOP-a

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	NIJE ZAPOČETA OGRANIČENA ZNAČAJNA REALIZOVANA
--------------------------------	--------------------------------	--	--

2. Izrada priručnika za DOP preduzeća

POČETNI DATUM: 6 April 2012	ZAVRŠNI DATUM: 6 April 2013	Aktuelni stepen realizacije Projektovani stepen realizacije	NIJE ZAPOČETA OGRANIČENA ZNAČAJNA REALIZOVANA
--------------------------------	--------------------------------	--	--

NAREDNI KORACI

1. Organizacija radionica na temu DOP-a	Nova obaveza koja se zasniva na rezultatima postojećih aktivnosti
2. Izrada priručnika za DOP preduzeća	Nova obaveza koja se zasniva na rezultatima postojećih aktivnosti

Šta se desilo?

Ova obaveza podrazumijeva organizaciju radionica na temu DOP-a i izradu priručnika za DOP preduzeća, što su aktivnosti koje su već bile planirane projektom koji je Vlada sprovodila uz podršku Vlade Kraljevine Holandije i koje su kao takve inkorporirane u Akcioni plan za POV.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je, zajedno sa članovima Mreže za društvenu odgovornost organizovalo tri radionice za članove Mreže.

Prva radionica bila je posvećena osnovim principima društvene odgovornosti, druga radionica se primarno fokusirala na metodologiju za izradu Priručnika za DOP za mala i srednja preduzeća, dok je treća radionica bila posvećena prezentaciji ključnih uspjeha projekta i debati o budućem načinu funkcionisanja Mreže.

Ipak, ni jedna od ovih radionica nije bila posvećena jačanju kapaciteta biznis sektora da prihvati i u svom radu sprovede koncept DOP-a. Izuzev članova Mreže, ni jedan predstavnik neke privatne kompanije nije prisustvovao ovim radionicama.

Priručnik za mala i srednja preduzeća o DOP-u je sačinjen i objavljen u januaru 2013. godine. Prema informaciji iz samog Priručnika, ovaj dokument je štampan u samo 70 primjeraka koji su distribuirani članovima Mreže i objavljen je na zvaničnoj internet prezentaciji Mreže. Ipak, Vlada Crne Gore tvrdi da je

izvršeno naknadno štampanje i distribucija još 1000 primjeraka Priručnika, ali nema informacija da li se to desilo u periodu koji pokriva ovaj izvještaj. Ključni fokus u Priručniku dat je pokušaju da se preduzećima objasni kako mogu da posluju na društveno odgovoran način a da i dalje sačuvaju profit. Sedam različitih oblasti DOP-a su obuhvaćene priručnikom uključujući i odgovornost prema zaposlenima, dobavljačima, klijentima, robama/ uslugama, zajednici, životnoj sredini i borbi protiv korupcije a data su i tri seta preporuka za unapređenje.

Ključni izazov u vezi sa ovom obavezom biće nastavljanje aktivnosti imajući u vidu da se projekat koji je podržavala Vlada Kraljevine Holandije završio u aprilu 2013. godine i da su zbog toga rezultati i uticaj ove mjere donekle ograničeni. Ipak, Vlada tvrdi da ovo ni na koji način neće uticati na buduće aktivnosti Mreže.

Je li imalo značaja?

Sprovedenje ove obaveze tek je otvorilo neophodni prostor za raspravu o DOP-u u Crnoj Gori i definisalo je set bazičnih preporuka za unapređenje DOP-a malih i srednjih preduzeća. Nije do kraja jasno u kojoj mjeri je implementacija ove obaveze unaprijedila DOP u Crnoj Gori. Zainteresovane grupe ovu obavezu vide kao skromnu ali ipak veoma potrebnu.

Priručnik koji je sačinjen tokom implementacije ove obaveze je javno dostupan svim zainteresovanim grupama i može se koristiti od strane svih malih i

srednjih preduzeća koja to žele da urade. Ipak to nije dovoljno da bi se ostvario značajniji napredak u oblasti DOP-a. Prema mišljenju zainteresovanih grupa, ove aktivnosti nisu puno doprinijele promjeni prakse samih preduzeća niti su uspjele da dosegnu širu populaciju.

Većina kritika zainteresovanih grupa odnosi se na nemogućnost Vlade da osigura sprovođenje aktivnosti iz ove obaveze bez podrške stranih donatora.

Naredni koraci

Preporučuje se Vladi Crne Gore da preduzme set konkretnih aktivnosti u cilju izmjene postojećeg zakonodavstva i praksi kako bi uvela određene stimulanse za kompanije i druga pravna lica koja posluju na društveno odgovoran način. Vlada bi trebalo da organizuje javne kampanje u cilju promocije DOP-a.

Izvori

Bajramspahic, Dina. 2013. NVO Institut alternativa. Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Boljevic, Anica. 2013. NVO fAKT. Intervju sa autorom. Oktobar 23. Podgorica

Anonimni NVO izvor, Intervju sa autorom. Oktobar 1. Podgorica

Vlada Crne Gore. "Izveštaj o sprovođenju POV Akcionog plana". 2013. Septembar 20. Podgorica

Maras, Vuk. 2013. NVO MANS. Intervju sa autorom. Oktobar 15. Podgorica

Ministarstvo održivog razvoja i turizma. "Odluka o obrazovanju Koordinacionog tijela za društvenu odgovornost" 2013. Jul 3. Podgorica.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma u saradnji sa Mrežom za društvenu odgovornost. "Društvena odgovornost - Osnovne informacije sa fokusom na odgovornost preduzeća" 2012. Podgorica

Ministarstvo održivog razvoja i turizma u saradnji sa Mrežom za društvenu odgovornost. "Društveno odgovorno poslovanje - Priručnik za mala i srednja preduzeća". 2013. Januar. Podgorica

Mreža za društvenu odgovornost. Bilteni od 1 do 5. 2012 - 2013. Podgorica.

Vukovic, Marina. 2012. NVO Centar za razvoj NVO sektora. Pisani doprinos. Novembar 29. Podgorica.

V | KONTROLNA LISTA ZA ZVANIČNE IZVJEŠTAJE

Zvanični izvještaj za Crnu Goru ispunjava mnoge zahtjeve, ali može biti unaprijeđen u dijelu organizovanja dvonedeljne javne rasprave o nacrtu izvještaja.

Zahtjevi za zvanične izvještaje o POV-u definišu proces i sadržaj dvogodišnjih izvještaja koje rade same Vlade. U slučaju Crne Gore rok za izradu zvaničnog izvještaja je bio 30. septembar 2013. Dodatno, upustvo za izradu zvaničnog izvještaja zahtijevaju organizovanje dvonedeljne javne rasprave o nacrtu dokumenta. Vlada je objavila svoj izvještaj 20. septembra 2013. bez prethodne javne rasprave.

Samo četiri NVO koje učestvuju u radnoj grupi su imale priliku da daju svoje komentare na izvještaj. Dodatno, NVO-i nisu imali mogućnost da odlučuju, osim ukoliko su njihove sugestije bile prihvatljive Vladi, jer većinu u tom tijelu čine predstavnici Vlade.

Tabela 2 | Sažetak zahtjeva za zvanične izvještaje

Je li objavljen godišnji izvještaj?	☒ Da ☐ Ne
Je li o urađeno u skladu sa predviđenim rokovima?	☐ Da ☒ Ne
Je li izvještaj dostupan na lokalnom jeziku?	☒ Da ☐ Ne
Da li je adekvatan, prema mišljenjima zainteresovanih grupa?	☐ Da ☒ Ne
Da li je izvještaj dostupan na engleskom?	☒ Da ☐ Ne
Da li je vlada ostavila dvije nedjelje za javne komentare na nacrt izvještaja?	☐ Da ☒ Ne
Jesu li bilo kakvi javni komentari dobijeni?	☐ Da ☒ Ne
Je li izvještaj objavljen na POV portalu?	☒ Da ☐ Ne
Da li je zvanični izvještaj uključio pregled napora uloženi u konsultacije?	☐ Da ☒ Ne
Da li izvještaj pokriva sve obaveze?	☒ Da ☐ Ne
Da li procjenjuje stepen realizacije u skladu sa predviđenim rokovima?	☐ Da ☒ Ne
Da li izvještaj potvrđuje spremnost za otvaranje?	Nije jasno
Da li izvještaj opisuje odnos između akcionog plana i oblasti velikih izazova?	☐ Da ☒ Ne

Izvori

Vlada Crne Gore. "Izvještaj o sprovođenju Akcionog plana za POV". 2013. Septembar 20. Podgorica

VI | NAREDNI KORACI

Ova sekcija stavlja POV akcioni plan u širi kontekst i podvlači potencijalne naredne korake, pomenute u prethodnim sekcijama kao i prioritetima koje su identifikovale zainteresovane grupe.

NACIONALNI KONTEKST

Proces vezan za POV se u Crnoj Gori odvija paralelno sa procesom evropskih integracija u toku koga je zemlja sprovela ekstenzivne izmjene brojnih zakona u raznim sektorima, kako bi ih usaglasila sa evropskih standardima i zahtjevima, uključujući i Ustav Crne Gore. Kapaciteti većine državnih službenika i javnih funkcionera su ojačani za sprovođenje nove regulative, kao i predstavnika pravosuđa. Institucionalni okvir i kapaciteti su unaprijeđeni u mnogim oblastima.

Ključni izazov za naredni period će biti efektivno sprovođenje novih zakona i mehanizama, kako bi se obezbijedili konkretni rezultati u prioritarnim oblastima koje se odnose na borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala, transparentnost, ljudska prava i slobode, ekonomska pitanja, zaštitu životne sredine i druge relevantne sektore.

Ipak, zainteresovane grupe podvlače da Vlada pravi neke korake unazad zbog skrivanja podataka iz javnih registara. Najvažniji primjer je vezan za uklanjanje podataka vezanih za kompanije i vlasništvo iz javnih registara koji su prethodno bili objavljeni na internetu. Drugi značajan primjer je vezan za sudski postupak u kome se postavlja pitanje javnosti izvještaja javnih funkcionera o njihovim prihodima i imovini koji su sada dostupni na internetu.

Dva aktuelna slučaja izazivaju zabrinutost zainteresovanih grupa o odgovorima Vlade na zahtjeve građana da slobodno iskažu svoje mišljenje i učestvuju u donošenju odluka. Jedan se odnosi na učešće u odlučivanju o projektima sa velikim uticajem na životnu sredinu, dodatno propisano Aarhuskom konvencijom koju je Crna Gora ratifikovala i na snazi je od avgusta 2009. Drugi slučaj se odnosi na javnu peticiju protiv akcija izvršne vlasti kojima je predviđeno uvođenje novih taksu. Građanski aktivisti su bili uhapšeni u toku njihove akcije i izvršna vlast je protiv njih pokrenula postupak

pred sudom za prekršaje. Sudije tih sudova imenuje upravo izvršna vlast. Mnogi slični slučajevi su u toku. Četiri aktivista su osuđena, ali pošto nisu platili novčanu kaznu, biće poslani u zatvor.

Konačno, nekoliko insajdera je tražilo azil u drugim zemljama. To su uglavnom policijski službenici koji su progovorili o švercu cigareta koji uključuje predstavnike policije i obavještajne službe. U tom kontekstu, jasno je da takozvano "duvanje u pištaljku" o uništavanju, korupciji ili zloupotrebi može voditi ka uznemiravanju tih državnih službenika koji u cilju odbrane javnog interesa objave informacije.

Budi odgovoran

Nedavni projekat iz Crne Gore, mobilna aplikacija "Budi dogovorani", je bila na spisku konkurenata za dodjelu nagrada POV-a, za dobre primjere u oblasti otvorene vlade. Ta aplikacija omogućava građanima da prijave lokalne probleme donosiocima odluka, i za njeno održavanje se stara Vlada, Kancelarija UNDP-ja u Crnoj Gori i kreativni tim Elektro fakulteta u Podgorici.

Aplikacija omogućava korisniku da pošalje izvještaj o problemima koji se odnose na zagađenje, zloupotrebu službeih vozila, neregularan parking, loš kvalitet puteva, ne plaćanje poreza, a i pozitivni primjeri mogu biti poslani. Ta aplikacija je nagrađena na takmičenju koje je organizovao UNDP i NVO DigitalizujMe.

Od uspostavljanja sajta i izrade mobilne aplikacije, građani su prijavili preko 800 slučajeva, ali je manje od 150 njih dobilo odgovor od Vladinog biroa za odnose sa javnošću.

PRIORITETI ZAINTERESOVANIH GRUPE

Zainteresovane grupe imaju podijeljena mišljenja o značaju obaveza iz akcionog plana. Dok NVO vjeruju da su najvažnije oblasti vezane za njihovo učešće u odlučivanju i borbu protiv korupcije (obaveze broj 1, 9,

11, 12, 14, 16 i 21), predstavnici biznisa smatraju da su najvažnije obaveze vezane za unaprijeđenje poslovnog okruženja i javne nabavke (obaveze broj 4, 22, 23, 24 i 25). Pored njih, predstavnici medija ukazuju da je obaveza Vlade vezana za slobodu medija (broj 28) najznačajnija za unapređenje njihove pozicije.

Zainteresovane grupe se slažu da novi akcioni plan treba da bude precizniji i fokusiran primarno na povećanje transparentnosti javnih finansija i borbu protiv korupcije, posebno na visokim nivoima.

PREPORUKE

Unaprijediti POV proces

Sledeća faza POV procesa treba da uključi dodatne zainteresovane grupe koje predstavljaju biznis i medije. Proces treba da bude više otvoren za eksperte, ali i za obične građane da daju njihove predloge, posebno za ključne obaveze. Vlada trenutno revidira akcioni plan, i u zavisnosti od sadržaja nove verzije, dodatne zainteresovane grupe mogu biti uključene u dalju razradu postojećih ili definisanje novih obaveza.

Nacionalni istraživač preporučuje Vladi da identifikuje sve zainteresovane grupe, uključujući predstavnike biznisa, i uključi ih u izradu nove verzije akcionog plana.

Vlada i NVO se slažu da izrada sledećeg akcionog plana treba da bude više otvorena za učešće svih zainteresovanih. Predstavnici Vlade objašnjavaju da nije bilo javne rasprave u procesu izrade aktuelnog akcionog plana i zvaničnog izveštaja jer nisu imali dovoljno informacija o zahtjevima POV procesa. Budući zvanični izveštaji treba da budu izrađeni uz aktivno učešće svih zainteresovanih i kroz javne rasprave vezane za prioritetne obaveze.

Proširiti vlasništvo

Članovi Skupštine Crne Gore treba da budu više uključeni u izradu POV akcionog plana, monitoring i implementaciju, posebno u slučaju onih obaveza koje se odnose na izmjene zakona koje usvaja Parlament.

Institucionalizovati POV

Promjene u strukturi uključenih zainteresovanih grupa treba da budu reflektovane u Operativnom timu zaduženom za praćenje sprovođenja akcionog plana. Zajednički sajt sa informacijama o svim POV

aktivnostima treba da bude uspostavljen. Izveštaje o sprovođenju akcionog plana treba raditi kvartalno i javno ih promovisati.

Kontekst sledećeg akcionog plana

Sledeći akcioni plan treba da uključi konkretne pokazatelje uspeha, rezultate i rokove za sprovođenje obaveza. Vlada treba da pažljivo razmotri postojeće obaveze i isključi one koje nisu vezane za POV.

Ključne obaveze sa čijom realizacijom treba nastaviti se odnose na saradnju vlade sa NVO i njihovo imenovanje u Savjet za privatizaciju, kao i na organizovanje javnih rasprava elektronskih peticija, slobodan pristup informacijama, prevenciju konflikta interesa, zaštitu lica koja prijavljuju korupcije i slobodu medija.

NMI istraživač preporučuje da se novi POV akcioni plan za Crnu Goru fokusira na pristup informacijama i transparentnost podataka koji su u posledu vlasti, uključujući proaktivno objavljivanje dokumenata i pružanje elektronskih servisa građanima. Taj dokument treba da posebno targetira korupciju u građevinarstvu, javnim nabavkama i privatizaciji, koje su prepoznate kao oblasti od posebnog rizika.

Izvori

Intervjui sa NVO-ima

Intervjui sa predstavnicima biznisa

Intervjui sa novinarima

NVO Ozon. Aarhus centri Crne Gore.

<http://www.arhuscentri.me/>

NVO OZON. www.ozon.org.me 2013. "Sistemska nasilje i demokratija ne idu zajedno". Oktobar 30. Niksic

Al Jazeera. 2013. "Berane: Deponija Vasove vode" odblokirana.

ANEKS | METODOLOGIJA

Izveštaje o nezavisnoj procjeni pišu uvaženi istraživači u oblasti dobre uprave, kao komplementarne zvaničnim izvještajima koje radi vlada.

Ovi eksperti koriste zajedničke upitnike i smjernice za POV¹, zasnovane na kombinaciji intervjua sa lokalnim grupama relevantnim za POV, kao i kancelarijskoj analizi. Ovaj izvještaj je podijeljen sa malim Međunarodnim panelom eksperata (imenovanih od strane POV Koordinacionog Odbora) koji su ga razmotrili kako bi obezbijedili da najviši istraživački standardi i tehnike dosegnuti.

Analiza napretka u sprovođenju POV akcionih planova je kombinacija intervjua, kancelarijskog istraživanja i povratnih informacija dobijenih na sastancima sa zainteresovanim grupama. Ovaj izvještaj se zasniva na podacima iz zvaničnog izvještaja, ali i na drugim procjenama napretka koje je sprovelo civilno društvo, privatni sektor ili međunarodne organizacije.

Svaki lokalni istraživač organizuje sastanke sa zainteresovanim grupama kako bi obezbijedio da događaji budu adekvatno predstavljeni. Imajući u vidu budžetska i vremenska ograničenja, istraživač ne može konsultovati sve zainteresovane ili strane na koje postoji uticaj. Kao posljedica toga, istraživač stremi da obezbijedi metodološku transparentnost, i stoga, gdje god je moguće, obezbijedi da proces uključivanja zainteresovanih grupa bude javan (detaljnije informacije su date u drugom dijelu ove sekcije.) u zemljama u kojima je anonimnost izvora informacija — vladinih ili nevladinih — potrebna, istraživač ima mogućnost da zaštiti anonimnost izvora. Pored toga, zbog neophodnih ograničenja metoda, istraživač snažno ohrabruje dostavljanje komentara na javni nacrt svakog nacionalnog dokumenta.

UVOD

Na početku procjene crnogorskog POV akcionog plana, postalo je jasno da članovi Skupštine, mediji i biznis nisu upoznati sa POV procesom. Samo nekoliko većih NVO sa sjedištem u glavnom gradu, je bilo aktivnije uključeno od strane vlade, i stoga i bolje informisano.

IZBOR ZAINTERESOVANIH GRUPA

Nacionalni istraživač je pozvala NVO da dostave informacije o nivou njihove informisanosti o procesu POV –a i iskustvima u oblastima koje su targetirane akcionim planom kroz online grupu koja uključuje preko 500 NVO-a. Nakon toga, istraživač je organizovala sastanak sa NVO koje su bolje informisane o konkretnim obavezama.

Nakon tog procesa, organizovani su sastanci sa državnim službenicima zaduženim za sprovođenje obaveza, kao i sastanci sa predstavnicima biznisa i set intervjua sa novinarima koji se bave relevantnim temama. Konačno, istraživač je dobila informacije od poslanika putem online ankete.

PRVI SASTANAK SA ZAINTERESOVANIM GRUPAMA

1. oktobar 2013.

Učesnici su razmatrali pitanja vezana za izradu i sprovođenje POV akcionog plana za Crnu Goru. Prvi dio sastanka se odnosio na ukupno sprovođenje POV akcionog plana, njegov uticaj, važne oblasti koje ne pokriva, a trebalo bi da to učini u narednom periodu. Drugi dio sastanka je bio posvećen procjeni realizacije svake pojedinačne obaveze, diskusiji o preporukama za unapređenje i budućim aktivnostima koje treba da budu realizovane.

Učesnici:

- Brkuljan, Djordjije. NVO Centar za demokratsku tranziciju.
- Dacic, Jelena. NVO Juventas.
- Bajramspahic, Dina. NVO Institut alternativa.

DRUGI SASTANAK SA ZAINTERESOVANIM GRUPAMA

4. oktobar 2013.

Predstavnici vlade koji su prisustvovali sastanku su pružili više informacija i dali pojašnjenja vezana za

implementaciju konkretnih obaveza, kao i u vezi sa procesom usvajanja akcionog plana, njegovim monitoringom i izradom zvaničnog izvještaja.

Učesnici

- Mladen Tomovic, Uprava za antikorupcijsku inicijativu
- Momir Jaukovic, Kabinet potpredsjednika Vlade za politički sistem, unutrašnje i spoljne poslove
- Marija Sukovic, Kabinet potpredsjednika Vlade za evropske integracije
- Boris Mugosa, Kabinet potpredsjednika Vlade za ekonomiju i finansijski sistem
- Vuk Vujnovic, Vladin biro za odnose sa javnošću
- Sladjana Pavlovic, Ministarstvo finansija, Kontakt osoba za POV akcioni plan
- Bojana Boskovic, Ministarstvo finansija
- Andrijana Vukotic, Kabinet predsjednika Vlade

TREĆI SASTANAK SA ZAINTERESOVANIM GRUPAMA

31. oktobar 2013.

Predstavnici Unije poslodavaca Crne Gore su dali njihova mišljenja o sprovođenju POV akcionog plana, i njegovom uticaju na poslovno okruženje u Crnoj Gori. Prvi dio sastanka je bio posvećen kvalitetu POV obaveza, a drugi njihovom sprovođenju i rješenjima za unapređenje budućih aktivnosti.

Učesnici na sastanku u ime Unije:

- Radulovic, Suzana. Generalni sekretar.
- Begovic, Branislav. Pravni savjetnik.
- Olujic, Zvezdana. Menadžer za odnose sa javnošću.
- Kostic, Rumica. Pravni savjetnik.
- Ognjenovic, Jelena. Šef kabineta.
- Muleskovic, Mirza. Menadžer projekta.
- Rasovic, Ana. Savjetnik za ekonomska pitanja.

ONLINE ANKETA

Online anketa je bila korišćena za prikupljanje informacija od članova Skupštine o nivou njihove informisanosti o POV akcionom planu, kao i njihovom

potencijalnom učešću u njegovoj izradi i/ili procjeni realizacije. Pored toga, anketa je korišćena kako bi se prikupile preporuke za unapređenje samog akcionog plana, ali i njegove implementacije.

Pozvan je 81 poslanik da učestvuje u anketi kroz njihove zvanične email adrese i 11 njih je odgovorilo. Poslanici koji su odgovorili na upitnik predstavljaju pet od ukupno sedam poslaničkih klubova u Skupštini koji okupljaju više od dvije trećine svih poslanika.

Velika većina poslanika nema informacije o POV akcionom planu, samo jedan je bio konsultovan oko jedne obaveze, a ukupno dva su čula da takav dokument postoji. Poslanici su uglavnom preporučivali da taj dokument bude promovisan među opštom populacijom, kao i da izrada i praćenje sprovođenja POV akcionog plana aktivnije uključi Skupštinu.

Poslanici koji su učestvovali:

- (1) Miljanic, Zoran. Nezavisan. Opozicija.
- (2) Popovic, Andrija. Klub manjinskih partija i Liberalne partije. Vladajuća koalicija.
- (3) Pajovic, Darko. Klub Pozitivne Crne Gore. Opozicija.
- (4) Djukanovic, Milutin. Klub koalicije Demokratskog fronta. Opozicija.
- (5) Sabovic, Husnija. Klub Demokratske partije socijalista. Vladajuća koalicija.
- (6) Vukcevic, Zoran. Klub Demokratske partije socijalista. Vladajuća koalicija.
- (7) Bulajic, Strahinja. Klub koalicije Demokratskog fronta. Opozicija.
- (8) Tuponja, Goran. Klub Pozitivne Crne Gore. Opozicija.
- (9) Radunovic, Slaven. Klub koalicije Demokratskog fronta. Opozicija.
- (10) Banović, Borislav. Klub Socijal-demokratske partije. Vladajuća koalicija.
- (11) Bojanic, Mladen. Klub Pozitivne Crne Gore. Opozicija.

INTERVJUI

Pored sastanaka NMI istraživač je održao sledeće intervjue:

- Mujevic, Mersad. 2013. Direktor Uprave za javne nabavke. Oktobar 21. Podgorica.

- Seferovic, Edin. 2013. Američka privredna komora. Oktobar 25. Podgorica
- Mitrovic, Aleksandar. 2013. Privredna komora Crne Gore. Oktobar 30. Podgorica
- Tadic, Milka. Nedjeljnik "Monitor". 2013. 18 Oktobar. Podgorica
- Markovic, Nikola. Dnevni list "Dan". 2013. 18 Oktobar. Podgorica
- Milovac, Dejan. NVO MANS. 2013. 18 Oktobar. Podgorica
- Maras, Vuk. 2013. NVO MANS. Oktobar 15. Podgorica
- Koljenovic, Edin. 2013. NVO Građanska alijansa. 1 Oktobar. Podgorica
- Selic, Ana. 2013. NVO CEMI. 4 Oktobar. Podgorica
- Boljevic, Anica. 2013. NVO fAKT. Oktobar 23. Podgorica

Konačno, istraživač je takođe dobila informacije od drugih vladinih službenika i predstavnika nekoliko međunarodnih organizacija putem e-maila, kao i koristila mnoga dokumenta koja su objavile relevantne grupe, kao što je to navedeno u sekciji koja se odnosi na izvore podataka o realizaciji svake pojedinačne obaveze iz POV akcionog plana.

Izvori

Sastanak sa NVO. 2013. Oktobar 1. Podgorica

Sastanak sa državnim službenicima. 2013. Oktobar 4.

Sastanak sa Unijom poslodavaca. 2013. Oktobar 31. Podgorica

O NEZAVISNOM MEHANIZMU IZVJEŠTAVANJA

NMI je ključni mehanizam preko koga vlade, civilno društvo i privatni sektor svake dvije godine mogu da prate izradu i sprovođenje POV akcionih planova od strane vlada. Dizajn istraživanja i kontrolu kvaliteta ovih izvještaja sprovodi Međunarodni panel eksperata, koji čine stručnjaci u oblasti transparentnosti, učešća građana, odgovornosti vlasti i metodologije naučnih

istraživanja u oblasti društvenih nauka.

Članovi Međunarodnog ekspertskog panela su:

- Yamini Aiyar
- Debbie Budlender
- Jonathan Fox
- Rosemary McGee
- Gerardo Munck

Nekoliko zaposlenih u Vašingtonu pomažu izradu izvještaja u toku NMI procesa, u bliskoj saradnji sa istraživačem. Pitanja i komentari ovog izvještaja mogu biti poslani zaposlenima na irm@opengovpartnership.org

¹ Cjelokupan materijal o istraživanju dostupan je na: <http://bit.ly/120SROu>

Independent Reporting Mechanism
Open Government Partnership
c/o OpenGovHub
1110 Vermont Ave NW
Suite 500
Washington, DC 20005

Open
Government
Partnership

INDEPENDENT
REPORTING MECHANISM